

หลักฐานสำคัญบางประการ

เกี่ยวกับ

สถานะสังคมของประเทศไทย

ในระหว่างสังคมโลกครั้งที่ 2

ภาค 1

รวบรวมโดย นายปริ๊ด พนมยงค์

นายปาล พนมยงค์
ผู้จัดพิมพ์

หลักฐานสำคัญบางประการ

เกี่ยวกับ

สถานะสังคมของประเทศไทย

ในระหว่างสังคมโลกครั้งที่ 2

ภาค 1

รวมโดย นายปรีดิ พนมยงค์

ChangeFusion OPENBASE.in.th

PRIDI-PHOONSUK

ปรีดิ พนมยงค์

www.pridi-phoonsuk.org

เนื้อหาทั้งหมดใน OpenBase ถูกเผยแพร่ภายใต้ลิขสิทธิ์อนุญาต Creative Commons Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0 Unported License ท่านสามารถนำไปใช้ได้โดยต้องอ้างอิงแหล่งที่มา ห้ามนำไปใช้เพื่อ
การค้า และต้องไว้ลิขสิทธิ์อนุญาตฉบับเดียวกันนี้เมื่อเผยแพร่องค์งานที่ดัดแปลง เว็บแต่จะระบุเป็นอย่างอื่น

หน้าดที่ 1

ความเป็นมาและความหมายแท้จริงของสาร์สนั น นร. เชอร์ชิลล์ ถึง

นายกร.ม.ต. ไทยเวลาสายของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484

(1) ในกรณีที่ประเทศไทยในสหราชอาณาจักร) ที่สกอตแลนด์ เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2518 นั้น ในบรรดาคำถ้ามากหลายภาษาที่มีคำถ้าหนึ่งที่สามารถพูดตามที่นายทหารผู้หนึ่งได้บอกเล่าให้ฟังว่าในวันปีบุญครุฑ์ในประเทศไทยเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2484 นั้น นร. เชอร์ชิลล์ นายกร.ม.ต. อังกฤษได้แจ้งรัฐบาลไทย “ให้ช่วยตนเอง” (HELP YOURSELF) รัฐบาลไทยสมัยนั้นจึงต้องยอมให้ญี่ปุ่นยกเข้ามาในประเทศไทยนั้นเป็นความจริงหรือไม่ ผู้คนจำนวนมากต้องบัญญาร่วมกันทั้งสามัญสำนึกกันเป็นตรากวิทยาเบื้องต้น ท่านเจ้ามามพม เพราะถ้ารัฐบาลอังกฤษไม่มีทางที่จะช่วยไทยได้ก็ไม่น่าที่จะแจ้งให้รัฐบาลไทยทราบว่า “ให้ช่วยตนเอง”

ส่วนนายทหารคนที่บอกเล่าันนี้ก็มิได้เป็นแต่งเรื่องขึ้นเอง หากได้ฟังจากผู้อื่นที่บอกเล่ากันต่อๆ มา จากบุคคลที่เป็นผู้ตั้งต้นบิดเบือนความจริงนั้นก่อน

ในวันนั้นผมได้ตอบแทนผู้ถ้ามตั้งต่อไปนี้

ทุตอังกฤษประจำกรุงเทพฯ ได้ส่งจดหมายลงวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484 แจ้งสาร์สนั นของนายกร.ม.ต. อังกฤษ (เชอร์ชิลล์) ถึงจอมพลพิบูลฯ นั้น มีข้อความว่า “HELP YOURSELF” ที่แปลเป็นไทยว่า “ช่วยตัวเอง” ซึ่งมีผู้เอามาบิดเบือนบอกเล่ากันต่อๆ มา เพื่อให้ผู้ฟังหลงผิดไปว่า เมื่อไหร่ก็ตามที่เจ้าภาพเลี้ยงอาหารชนิดที่ให้ผู้รับเลี้ยงตักอาหารใส่จานได้ตามชอบใจว่า “HELP YOURSELF” ก็คือ ให้ตักอาหารเอาเองโดยไม่มีผู้บริการ สาร์สนั นนั้นมีข้อความเป็นภาษาอังกฤษว่า

“There is possibility of imminent Japanese invasion of your country . If you are attacked defend yourself . The preservation of the full independance and sovereignty of Thailand is a British interest and we shall regard an attack on you as attack upon ourselves .”

สาร์สนั นฉบับนั้นใช้คำว่า “DEFEND YOURSELF” โดยมีข้อความในประโยคต่อมา ประกอบไว้ด้วย ถ้าหากใช้คำว่า “DEFEND YOURSELF” ลอยๆ ก็แปลเป็นไทยได้ว่า

“ป้องกันตัวท่าน” หรือ “ป้องกันตัวท่านเอง” คือถ้าใช้คำว่า “เอง” ต่อท้ายคำว่า “ตัวท่าน” ก็ทำให้ความหมายในภาษาไทยผิดจากคำว่า “ป้องกันตัวท่าน” ที่ไม่มีคำว่า “เอง” ต่อท้าย

ท่านที่รู้ภาษาอังกฤษพอสมควรย่อมทราบแล้วว่าหลายคำในภาษาอังกฤษนั้นมีความหมายหลายอย่าง ซึ่งจะต้องพิจารณาว่าคำนั้นๆ ใช้ในความหมายอย่างใด

โดยเฉพาะสาร์สนั นฉบับนั้nm ได้ใช้คำว่า “DEFEND YOURSELF” ลอยๆ ที่จะเกิดบัญญาในการตีความได้ หากสาร์สนั นฉบับนั้นมีข้อความในประโยคต่อมาประกอบไว้ด้วยว่า

“The preservation of the full independance and sovereignty of Thailand is a British interest and we shall regard an attack on you as attack upon ourselves .”

แปลเป็นภาษาไทยว่า

“การรักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยสมบูรณ์ของประเทศไทยเป็นประโยชน์ของบริติช และเราจะถือว่าการโจมตีต่อท่านนั้นเหมือนการโจมตีตัวเรา”

หั้นนี้เป็นสำเนาภาษาอังกฤษที่แสดงว่า ถ้าประเทศไทยอยู่ในใจแล้วต่อสู้ป้องกันด้วย ฝ่าย อังกฤษจะไม่ปล่อยให้ไทยต่อสู้ไปตามลำพังคนเพราะอังกฤษที่กว่าเท่ากับญี่ปุ่นโดยตรงด้วย อังกฤษ ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2484 ที่แจ้งสาส์นของเชอร์ชิลล์ได้ถึงมือจอมพลพิบูลฯ ภายหลังที่คืนนั้น ร.m.ต. ไทยได้พิจารณาตกลงให้ญี่ปุ่นเดินทางผ่านประเทศไทยแล้ว ขณะนั้นคณะร.m.ต. เพียงแต่พิจารณา ร่างข้อตกลงกับญี่ปุ่นที่จะให้นาย ดิเรก ชัยนาม ร.m.ต. ต่างประเทศ สมมติให้เป็นผู้ลงนามแทนฝ่ายรัฐบาล ไทยกับเอกสารราชทูตญี่ปุ่น สาส์นของนาย เชอร์ชิลล์ ตั้งแต่ว่าจึงไม่มีอิทธิพลต่อการที่รัฐบาลไทยสมัย นั้นได้ตัดสินใจไปก่อนที่ได้รับจดหมายของคุณอังกฤษฉบับนั้น

อธิบาย บันทึกการประชุมคณะร.m.ต. ไทย วันที่ 8 ธันวาคม 2484 จึงไม่เป็นที่ก菽าส์นของ มร. เชอร์ชิลล์ ฉบับนั้น เพราะไม่มีปัญหาที่ต้องพิจารณาโดยเหตุที่คณะร.m.ต. ไทยได้ตัดสินใจไปก่อนในการตกลงกับ ญี่ปุ่นให้เดินทางผ่านประเทศไทยแล้ว

ผมขอให้สังเกตเพิ่มเติมว่าแม่บ้างคนเห็นว่า สาส์นนี้อังกฤษหมายถึงให้รัฐบาลไทย “ช่วยตัวเอง” ตามลำพัง แต่บางคนนั้นจะอ้างสาส์นดังกล่าวเพื่อแก้ตัวได้อย่างมากก็เฉพาะการปฏิบัติเพียงระยะแรก ของรัฐบาลไทยระหว่าง วันที่ 8 ธันวาคม ถึง 21 ธันวาคม 2484 ซึ่งตกลงให้ญี่ปุ่นเดินทางผ่านประเทศไทย เท่านั้น เพราะเหตุว่า

(ก) ต่อมาอีก 13 วันคือ ในวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2484 (ภายหลังที่ผมลาออกจาก ก.ร.m. ใน วันที่ 16 ธ.ค. และ สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเป็นเอกฉันท์แต่งตั้งผมเป็นผู้สาวิจารชน์ ในการประชุม ของรัฐบาลฯ ที่จัดขึ้นในวันที่ 8 ธันวาคม 2484) ได้ตกลงกับญี่ปุ่นยกเลิกข้อตกลงฉบับ 8 ธันวาคม 2484 โดยท่ากล้าดีกาสัญญาพันธมิตรกับญี่ปุ่นซึ่งมีใจความว่า ภาคีของสัญญาแต่ละฝ่ายจะช่วยเหลือ ซึ่งกันและกันในทางการเมืองทางเศรษฐกิจและการทหาร เมื่อภาคีอีกฝ่ายหนึ่งมีภารณ์ขัดกันทางอาชญากรรม ประเทศภายนอก ซึ่งมีหนังสือแลกเปลี่ยนกับข้อกำหนดความเข้าใจกัน คือมีพิธีสาร (PROTOCOL) ลับซึ่งไม่เปิดเผย แต่ปรากฏตามคำให้การของนาย “ทสโนกามิ” เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นผู้ลงนามในกติกา สัมพันธไมตรีนั้น ซึ่งได้ให้การต่อศาลทหารระหว่างประเทศ (INTERNATIONAL MILITARY TRIBUNAL) ซึ่งเป็นศาลอาชญากรรมสัมพันธมิตรตั้งอยู่ที่กรุงโตเกียวนั้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) มีความตอนหนึ่งว่าดังนี้

“จะมีผลพิบูลลงความตกลงร่วมใจระหว่างประเทศไทยกับญี่ปุ่น และต่อมาได้มีการเจรจาท่ากีติกาพันธไมตรี ทางทหารกับญี่ปุ่นทันที กดติกานี้ได้ลงนามกันเมื่อวันที่ 21 ธันวาคม โดยมีข้อความว่า ต่างฝ่ายต่างจะเคราพ เอกราชและอธิบดีโดยซึ่งกันและกัน ภาคีแต่ละฝ่ายจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเต็มที่ในด้านการเมือง การทหาร และเศรษฐกิจ ในกรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเกิดขัดกันขึ้นกับประเทศไทยสามและฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะ ไม่แยกทำสัญญาสันติภาพหรือสงบศึก กดติกานี้พิธีสารลับซึ่งไม่เปิดเผยบว่า ญี่ปุ่นจะช่วยให้ไทยเดินแหน กันจากอังกฤษและไทยสัญญาว่าจะ นำญี่ปุ่นในกรณีต่างๆ แล้วจะนำญี่ปุ่นก้าวไปทางฝ่ายเดียวกัน ต่อไป ตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 1941”

ฉะนั้นท่านผู้อ่านที่ยอมรับนิจฉัยได้ว่าองค์สำนักของ มร. เชอร์ชิลล์ ที่มีผู้อ้างต่อๆ กันมาว่า ขอให้รัฐบาล “ไทย “ช่วยตัวเอง” หรือ “ป้องกันตัวเอง” นั้นยอมไม่หมายความถึงสัญญาและพิธีสารฉบับ 21 ธันวาคม 2484 นั้นตัวเอง ต้องเป็นไปไม่ได้ที่นายเชอร์ชิลล์จะหมายความว่าให้รัฐบาลไทยช่วยตัวเองซึ่งกับไปท้าอธิบดีญี่ปุ่น ช่วยไทยได้ดีเด่นเด่นกันจากอังกฤษ

(ข) ต่อมาจากกรณีสัญญาพันธมิตรดังกล่าวใน (ก) นั้นอีก 1 เดือนเศษคือวันที่ 25 มกราคม 2485 รัฐบาลไทยได้ประกาศสงครามต่อบริติเคนใหญ่และสหรัฐอเมริกา จะนั้นจึงเป็นไปไม่ได้ที่สาส์นของ ผู้เชอร์ชิลล์ นั้นจะหมายความให้รัฐบาลไทย “ช่วยตัวเอง” หรือ “ป้องกันตัวเอง” จนถึงกับให้ประกาศ สงครามต่อบริติเคนใหญ่และส.ร.อ. อีก

(ก) เพื่อประกอบการพิจารณาของท่านผู้สนใจทั้งหลาย ผู้มีอำนาจเสนอเอกสารหลักฐานทางราชการ (OFFICIAL AUTHENTIC DOCUMENTS) ซึ่งสำนักงานเอกสารสาธารณะของรัฐบาล อังกฤษที่ได้เปิดเผยแล้วหลายฉบับที่ยกบันความเป็นมาของสาส์นนั้น ดังต่อไปนี้

(ก) โทรเลขดังของกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษถึงสถานทูตอังกฤษที่กรุงวอชิงตัน ส่งจาก ลอนดอนเวลา 8.45 น. หลังเที่ยง วันที่ 6 ธันวาคม ค.ศ. 1941 (พ.ศ. 2484) มีความดังต่อไปนี้

[CYPHER]

WAR CABINET DISTRIBUTION.

TO: UNITED STATES OF AMERICA.
FROM FOREIGN OFFICE TO WASHINGTON.

No. 6762

D. 8.45 p.m. 6th December, 1941.

6th December, 1941.

Repeated to Bangkok No. 589.

0 0 0

MOST IMMEDIATE.

SECRET.

In view of latest reports, Prime Minister would wish to send following message to Thai (Siamese) Prime Minister for his confidential information if the President sees no objection.

[Begins]

2. There is possibility of imminent Japanese invasion of your country. If you are attacked defend yourself. We shall come to your aid to the utmost of our power and will safeguard independence of your country. [Ends].

3. Please consult President at once and repeat your reply to Bangkok.

INDIV.

คำแปลเป็นภาษาไทย

โทรเลขของกระทรวงการต่างประเทศ (อังกฤษ) ถึงสหราชอาณาจักร วันที่ 8 ธันวาคม ก.ศ. 1941
(รหัส)

เอกสารคอมมิเตี๊ยงครราน

ถึงสหราชอาณาจักร

จากกระทรวงต่างประเทศ (อังกฤษ) ถึง (สถานทูต) วอชิงตัน

เลขที่ 6762

ส่งเวลา 8.45 น. หลังเที่ยง วันที่ 6 ธันวาคม ก.ศ. 1941

วันที่ 6 ธันวาคม ก.ศ. 1941

(ตรงกับเวลา 13.45 น. เวลากรุงเทพฯ)

ส่งข้อความสถานทูตกรุงเทพฯ เลขที่ 589

0 0 0

ค่านที่สุด

(ดับ)

เนื่องจากข่าวรายงานหลังที่สุด, นายกรัฐมนตรี (อังกฤษ) ประโคนาจะส่งสาส์นต่อไปนี้ถึงนายกรัฐมนตรีไทย เพื่อให้ทราบเป็นความลับที่สุดถ้าประธานาธิบดี (อเมริกัน) ไม่ขัดข้อง.
(เริ่มต้นสาส์น)

2. การเป็นไปได้แห่งการรุกรานของญี่ปุ่นต่อประเทศไทยโดยมิใช้กำช้ำ. ถ้าท่านถูกโจมตีขอให้ป้องกันตน. เราจะเข้ามาช่วยท่านจนเต็มกำลังของเราและเราจะพิทักษ์เอกราชแห่งประเทศไทยของท่าน.
(จบสาส์น)..

3. โปรดหารือประธานาธิบดี (อเมริกัน) ทันทีทันใดและส่งค่าตอบของท่านซึ่งไปยัง (สถานทูต) ที่กรุงเทพฯ.

ข้อสังเกต

จะเห็นได้วารัฐบาลอังกฤษส่งโทรเลขฉบับนี้ไปยังเอกอัครราชทูตของตนประจำกรุงวอชิงตัน เพื่อปรึกษาประธานาธิบดีอเมริกันที่จะส่งสาส์นถึงนายกร.ม.ต. ไทยโดยใช้ถ้อยคำอย่างหัวๆ ว่า ถ้าประเทศไทยต่อสู้ญี่ปุ่นที่ทำการรุกรานแล้ว อังกฤษจะช่วยไทยจนเต็มกำลังของตนเพื่อพิทักษ์เอกราชของไทย

(ข) เมื่อรัฐบาลอังกฤษส่งโทรเลขไปวอชิงตันแล้ว อัครราชทูตอังกฤษประจำกรุงเทพฯ ได้ส่งโทรเลขรายงานด่วนมากส่วนทางกัน มีข้อความดังต่อไปนี้

[CYPHER]

DEPARTMENTAL (SECRET)

FROM BANGKOK TO FOREIGN OFFICE.

Sir J. Crosby, D. 4.15.a.m December 7th, 1941.
No. 893. R. 7.40.a.m December 7th, 1941.
December 7th, 1941.

Repeated to C.O.I.S. Singapore

Australia, }
New Zealand, } (by air mail)
India, }
Burma }

IMMEDIATE.

-----o0o-----

(Foreign Office please repeat to Washington, Tokyo and
to [sic] if thought urgently necessary).

7/31/6/523/C
Your telegrams Nos. 574 and 575 have crossed my telegram
No. 892. 7:13 22 0/523/C

I have just seen the Minister for Foreign Affairs and we send you the following message from us both. For God's sake do not allow British forces to occupy one inch of Thai (Siamese) territory unless and until Japan has struck the first blow at Thailand (Siam). At present practically every Thai (Siamese) is behind Britain in opposition to Japan, but it will be otherwise and irreparable harm will be done, if Britain is the first to violate Thai (Siamese) neutrality.

2. The Thai Prime Minister has positive information that a Japanese attack on Thailand was planned for December 3rd. It was postponed at the last moment, but it is to take place in the immediate future.

3. The Minister for Foreign Affairs tells me Colonel Moriya, who was the Japanese military attaché here some years ago, has suddenly appeared in Bangkok and procured an interview yesterday with Luang Pradist, now Minister of Finance but formerly Minister for Foreign Affairs. Moriya enquired what was the attitude of Thailand towards Japan and said that the situation was very serious. Luang Pradist replied that he was no longer Foreign Minister and was not competent to answer this question.

4. In view of urgent critical situation I beg to you to telegraph to me, most immediately, authority to approach the Prime Minister with a proposal for the joint defence of southern Thailand in the event of a Japanese attack, as suggested in the second paragraph of my telegram No. 820. But I think the Thais would transfer the seat of government to the north for strategic considerations, though they would send a portion of their troops south.

[Repeated to Washington under Foreign Office No. 6772 and to Tokyo under Foreign Office No. 1629].

คำแปลเป็นภาษาไทย

โทรเลขลับของเซอร์ เจ. ครอสบี้ เลขที่ 893 วันที่ 7 ธันวาคม ก.ศ. 1941 (พ.ศ. 2484)

(รหัส)

เดパートเมนตัล (ลับ)

จากกรุงเทพฯ อิ่งกระทรวงการต่างประเทศ (อังกฤษ)

เซอร์ เจ. ครอสบี้

เลขที่ 893

ส่งเวลา 4.15 ก่อนเที่ยง วันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941

ธันวาคม, วันที่ 7, ค.ศ. 1941 (พ.ศ. 2484) รับเวลา 7.40 ก่อนเที่ยง วันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941
ส่งช้าสักนิด ซี.โอ.ไอ.อส.สิงคโปร์

ออสเตรเลีย }
นิวซีแลนด์ }
อินเดีย }
พม่า }
โดยเมลล์อากาศ

สำคัญ

กระทรวงการต่างประเทศอังกฤษโปรดรายงานต่อไปยัง (สถานทูต) วอชิงตัน, โตเกียว, และที่ (คำอ้างที่คลาดเคลื่อน) ถ้าเห็นว่าเป็นการรีบด่วนที่จำเป็น

โทรเลขของท่านเลขที่ 574 (7 : 13116 / 523 / G) และเลขที่ 575 (7 : 13220 / 523 / G)
แนวทางกับโทรเลขข้าพเจ้าเลขที่ 892

ข้าพเจ้าได้พบรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ (นาย ดิเรก ชัยนาม) เมื่อตระกึ้นี้ และเราส่งมาข้างท่านซึ่ง
สาส์นต่อไปนี้จากเราทั้งสอง. เพื่อบารมีของพระผู้เป็นเจ้าจึงขออย่าให้กองกำลังบริพิช (อังกฤษ) ยึด
ดินแดนไทย (สยาม) แม้แต่หนึ่งตารางนิ้วเดียวเลย นอกจากและจนกระทั่งญี่ปุ่นได้ลงมือโจมต่อง่อนต่อ
ประเทศไทย (สยาม). ปัจจุบันนี้ในทางปฏิบัตินั้นคนไทยทุกคนสนับสนุนบริเตนในการเชิญต่อญี่ปุ่น,
แต่การจะเป็นไปอย่างอื่นและการเสียหายที่ไม่อยากแก้ไขได้จะเกิดขึ้น, ถ้าบริเตนเป็นฝ่ายละเมิดก่อนต่อ
ความเป็นกลางของไทย.

2. นายกรัฐมนตรีไทย (จอมพลพิบูลฯ) ได้รับข่าวที่ตระหนักชัดแจ้งว่าญี่ปุ่นได้กำหนดแผนการ
โจมตีประเทศไทยวันที่ 3 ธันวาคม. (แต่) ได้เลื่อนไปในเวลาสุดท้าย, แต่การนั้นจะเกิดขึ้นภายหลัง
ไม่ชักช้า.

3. ร.ม.ต. ต่างประเทศบอกข้าพเจ้าว่า นายพันเอกโนริยะ, ซึ่งเคยเป็นทูตทหารญี่ปุ่นที่นี่เมื่อหลาย
ปีมาแล้วนั้น, ได้ปรากฏตัวขึ้นทันใดในกรุงเทพฯ และเมื่อวานนี้ได้เข้าพบหลวงประดิษฐ์ฯ, บัดนี้เป็น
รัฐมนตรีว่าการคลังแต่เคยเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศมาก่อน. โนริยะได้ถามถึงที่ของประเทศไทยต่อ
ญี่ปุ่นและกล่าวว่าสถานการณ์จริงจังมาก. หลวงประดิษฐ์ฯ ตอบว่าเขามิได้เป็นรัฐมนตรีต่างประเทศแล้ว
และไม่มีอำนาจให้คำตوبอต่อปัญหานี้

4. ในสถานการณ์ล่อแหลมรีบด่วนนี้ ข้าพเจ้าขอให้ท่านโทรเลขถึงข้าพเจ้าในทันทีกันได้ให้远าจาก
(ข้าพเจ้า) ทابตามนายกร.ม.ต. (ไทย) เพื่อเสนอการป้องกันร่วมกันแห่งบังคับใช้ของประเทศไทยในกรณี
ญี่ปุ่นโจมตี, ดังที่ (ข้าพเจ้า) ได้เสนอไว้ในวรรคที่สองแห่งโทรเลขของข้าพเจ้าเลขที่ 820. แต่ข้าพเจ้า
คิดว่าชาวไทยจะย้ายที่ตั้งรัฐบาลไทยอยู่ทางเหนือเพื่อเหตุผลทางยุทธศาสตร์แม้กระนั้นพวกเขายังจะ
ส่งกำลังทหารส่วนหนึ่งไปบังคับใช้ได้.

(ส่วนข้อความชี้แจง (สถานทูต) ว่าซึ่งด้านตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ (อังกฤษ) เลขที่ 6772 และชี้แจง (สถานทูต) โดยเกี่ยวกับคำสั่งกระทรวงต่างประเทศเลขที่ 1629).

ข้อสังเกต

ประการที่ ๑

ตามที่ทูตอังกฤษกล่าวในโทรศัพท์รายงานข้อ 2. ว่า “นายกร.ม.ต. ไทยได้รับข่าวที่ตระหนักชัดแจ้งว่าญี่ปุ่นได้กำหนดแผนการโจมตีประเทศไทยในวันที่ ๓ ธันวาคม (แต่) ได้เลื่อนไปในวันสุดท้าย. แต่การนั้นจะเกิดขึ้นภายหน้าโดยไม่ซักซ้ำ” นั้น เอกสารทางราชการไทยมีดังต่อไปนี้

(๑) บันทึกการประชุมคณะร.ม.ต. ตอนเช้าวันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ ภายหลังที่จอมพลพิบูลฯ ได้กลับจากต่างจังหวัดแล้วเข้าร่วมประชุมคณะร.ม.ต. เมื่อเวลาประมาณ ๖.๕๐ น. และได้ฟังรายงานที่คณะร.ม.ต. ปฏิบัติไปตั้งแต่ว่ากลางคืนของวันที่ ๗ ธันวาคม เกี่ยวกับคณะทูตญี่ปุ่นมาที่ท่าเนียบนายกร.ม.ต. แต่ไม่ได้พูด เพื่อขอเดินทัพผ่านประเทศไทยและร่วมกับญี่ปุ่นนั้น แต่คณะทูตญี่ปุ่นไม่ได้พบจอมพลพิบูลฯ ครั้นแล้วจอมพลพิบูลฯ จึงได้กล่าวในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีว่า

“นายกรัฐมนตรี - เรื่องเด่นของญี่ปุ่นนั้น คือ ผมกไม่เชื่อ เท่าที่ผมได้ติดต่อกับญี่ปุ่นนานแล้ว ในเรื่องนี้ก็ได้ต่อรองกันนานน่าแล้ว คือ แกว่าจะเข้ากับแกหรือไม่ ข้อ 2 ถ้าไม่เข้ากัน กับแก ๓. หรือจะทำเฉย ๆ ไม่รู้ไม่เชื่อ เมื่อพูดกันแล้วผมกได้บอกกับคณะรัฐมนตรีเมื่อวานนี้นี่ แล้วทางนี้ก็ยังไม่ทันได้ตกลงใจจะไรกัน โตโจิกสั่งเดินพรวด ๆ เข้ามา คือ ประการสุดท้ายนั้นเข้ากับส่งคนไปโดยเกี่ยวแล้วเข้าจะทำอย่างไรนั้น ผมกนึกว่าคงไม่มีเรื่องกรอฟังอุ่นก่อน แล้วเมื่อวานนี้ก็ได้ปะอื้บ่ายกับพวกที่พระตะบองอยู่เป็นเวลาสาม ผมกนึกว่าเราอุดเขา ก่อน จังหวัดพิบูลลงความกับเข้ามาแล้ว เมื่อเวลา ๗.๒๕ น. นี่เป็นข่าวที่ได้รับ”

ทั้งนี้แสดงว่า

(ก) จอมพลพิบูลฯ ได้ติดต่อกับญี่ปุ่นนานแล้วและได้เจรจาจากญี่ปุ่นดังกล่าวนั่นมาก่อนวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔

(ข) ตามที่จอมพลพิบูลฯ กล่าวว่า “ผมได้บอกกับคณะร.ม.ต. เมื่อวานนี้นี่” นั้น

คำว่า “วานนี้” ตามความหมายทั่วไปในภาษาไทยหมายถึง “วันก่อนวันนี้วันหนึ่ง” คือ จะต้องเป็น “วันที่ ๖ ธันวาคม” เพราะท่านพูดในที่ประชุมคณะร.ม.ต. เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม แต่วันที่ ๖ ธันวาคมนั้น ไม่มีการประชุมคณะร.ม.ต. เพราะจอมพลพิบูลฯ ไปต่างจังหวัดดังปรากฏในบันทึกของท่านผู้นี้ซึ่ง พล.ต. อันนันต์ พิบูลลงกรณ์ได้นำมาลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ “จอมพลป. พิบูลลงกรณ์” เล่ม ๔ แล้ว ท่านจอมพลฯ จึงใช้คำว่า “วานนี้” ในความหมายว่า “วันก่อนนี้”

คณะร.ม.ต. มีการประชุมครั้งหลังที่สุดก่อนวันที่ ๖ ธันวาคมนั้นคือ “วันที่ ๓ ธันวาคม” ข้อความที่จอมพลพิบูลฯ กล่าวในที่ประชุมคณะร.ม.ต. เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคมนั้นปรากฏในบันทึกการประชุมวันนั้น ซึ่งคณะกรรมการอาชญากรรมทางการค้า (พระยาอธิการบดี) เป็นโจทก์ได้อ้างเป็นเอกสารหลักฐาน ก่อการไว้ในพ้องจอมพลพิบูลฯ เป็นจำเลยต่อศาลฎีกาพ้องข้อ ๓ (ข) (๑) มีความดังต่อไปนี้

“เมื่อวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๔๘๔ แตะวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๔๘๔ เวลาหกโมงค่ำ ช้าแลบ (จอมพลพิบูลฯ) ได้กล่าวในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ชักจูงให้บุนนาคด้วยปากการต่าง ๆ ให้รัฐมนตรีเห็นดีเห็นชอบด้วยกัน ความคิดเห็นของช้าแลบในการที่จะให้ประเทศไทยเข้าร่วมท่าสังกรมเข้าข้างประเทศไทยญี่ปุ่น โดยช้าแลบได้อ้างเหตุจูงใจเป็นใจความว่า ถ้าเข้ากับญี่ปุ่นนานอังกฤษจะเสียหายน้อยกว่าและถ้ารบชนะจะได้ดินแดนเก่า

ที่เสียไปกลับคืนด้วย ข้อความและอีบประกายตามรายงานการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี 2 ฉบับ ตามเอกสารท้ายฟ้องหมาย ช. และ ญ. เหตุเกิดที่ตึกประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี ตานลอดุสิต อ่างทองสุกิจ จังหวัดพระนคร

เหตุการณ์ดังกล่าวบันทึกขึ้นระหว่าง 9-4 วันก่อนวันที่ 7 ธันวาคม 2484 คือก่อนวันที่ออกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้ไปที่ท่านนายกรัฐมนตรีเพื่อขอเดินทัวร์ในประเทศไทย แต่จนผลพิบูลฯ มีได้อยู่ที่ท่านนายในวันที่ 7 ธันวาคม ตามที่จัดเดย์ที่ 1 อ้างไว้

หนังสือของพลตรี อนันต์ฯ ชื่อ “จอมพลป. พิบูลลงกรณ์” หน้า 325 ที่ได้ลงพิมพ์บันทึกของจอมพลพิบูลฯ มีความตอนหนึ่งว่า

“(7) 26 พ.ย. 3 ธ.ค. พุดในค.ร.ม. นั้นเป็นการพิจารณาเหตุการณ์สองครั้ง ผู้เป็นประธานต้องแจ้งทางได้ทางเสียงให้ที่ประชุมฟัง และคิดทางร้ายตามหลักการทำสองครั้ง เพื่อเลือกทางเดินที่ดีที่สุด แต่ค.ร.ม. จะเลือกทางใด”

ทั้งนี้แสดงว่าจอมพลพิบูลฯ ได้ยอมรับว่าท่านได้พูดตามรายงานการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีแห่งวันที่ 26 พ.ย. จะต่างกันเฉพาะในรายงานการประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีบันทึกว่า “วันที่ 28 พ.ย. 2484” แต่จอมพลพิบูลฯ เยี่ยนในบันทึกว่า “26 พ.ย.” ส่วนวันที่ 3 ธ.ค. 2484 นั้นตรงกับคำฟ้องของโจทก์ จอมพลพิบูลฯ แก้ข้อหาเพียงแต่ว่าท่านแจ้งทางได้ทางเสียงให้ที่ประชุมฟัง

ประการที่ 2

เมื่อพ้นเอกสารไทยได้ลามพ์ไปแล้ว ผมได้รับโทรศัพท์ไปยังท่านนายกร.ม.ต. เพื่อจะแจ้งเรื่องให้ทราบด่วน แต่จอมพลฯ ไม่อยู่ ผมจึงโทรศัพท์พูดกับพล.ต.อ. อุดล อุดลเดชวรสส. ซึ่งเป็นรองนายกร.ม.ต. และโทรศัพท์พูดกับนาย ดิเรก ชัยนาม รองร.ม.ต. ต่างประเทศ พล.ต. อุดลฯ จึงพูดปรำภกับผมว่า “เหตุการณ์ยามฉุกเฉินเช่นนี้ จอมพลฯ ไม่ควรไปต่างจังหวัด” ต่อมายัง พล.ต. อุดลฯ ได้ปรำภก เช่นนั้นด่อนาย ดิเรก ชัยนาม ในenton คำขอวันที่ 7 ธ.ค. 2484 ดังที่นาย ดิเรกฯ กล่าวไว้ในหนังสือชื่อ “ไทยกับสองครั้งที่ 2”

(ก) ต่อมากระทรวงการต่างประเทศ (อังกฤษ) ได้ส่งโทรเลขด่วนที่สุดมาถึงสถานทูตอังกฤษที่กรุงเทพฯ มีความดังต่อไปนี้

[Cypher]

DEPARTMENTAL (SECRET)

FROM FOREIGN OFFICE TO BANGKOK.

No. 595.

7th December, 1941.

D. 1.40 p.m. 7th December, 1941

Repeated to Washington No. 6775.

:-:-:-:-:-:-:-:

MOST IMMEDIATE.

MOST SECRET.

Washington telegram No. 5654 [of 6th December].

Please deliver to Thai (Siamese) Prime Minister
following revised message from Prime Minister:-

There is possibility of imminent Japanese invasion
of your country. If you are attacked defend yourself.
The preservation of the full independence and
sovereignty of Thailand is a British interest and we
shall regard an attack on you as an attack upon
ourselves.

INDIV.

คำแปลเป็นภาษาไทย

โทรเลขลับของกระทรวงการต่างประเทศ (อังกฤษ) ถึง (สถานทูต) กรุงเทพฯ วันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941
(รหัส) เดпар์ตเมนต์ (ลับ)

จากกระทรวงการต่างประเทศ (อังกฤษ) ถึง (สถานทูต) กรุงเทพฯ

เลขที่ 595

วันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941

ส่งเวลา 1.40 น. หลังเที่ยง วันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941

ส่งช้าถึง (สถานทูต) วอชิงตัน เลขที่ 6775

(ตรงกับเวลา 18.40 น. เวลากรุงเทพฯ)

ด่วนที่สุด

ดับที่สุด

โทรเลข (สถานทูตอังกฤษ) วอชิงตัน เลขที่ 5654 (แห่งวันที่ 6 ธันวาคม).

โปรดมอบต่อนายกรัฐมนตรีไทยซึ่งสาส์นของนายกรัฐมนตรี (อังกฤษ) ที่แก้ไขแล้วดังต่อไปนี้
การเป็นป้าได้แห่งการรุกรานของญี่ปุ่นโดยไม่ชักช้าต่อประเทศไทยของเรา. ถ้าท่านอุตุโจนต์ขอให้
ป้องกันตน. การรักษาไว้ซึ่งเอกราชและอธิปไตยสมบูรณ์ของประเทศไทยนั้นเป็นประโยชน์ของบริพัตร
และเราจะต้องต่อ挺ท่านเหมือนการโjoinต่อเรา.

ข้อสังเกต

ประการที่ 1 โทรเลขนั้นถึงสถานทูตอังกฤษที่กรุงเทพฯ เวลาได้ไม่ปรากฏ แต่ดังที่ผมกล่าวแล้ว
ใน (2) ว่าจดหมายของทูตอังกฤษแจ้งสาส์นของ มร. เชอร์ชิลล์นี้ถึงมือจอมพลพิบูลฯ ภายหลังที่คณะ
ร.ม.ต. ได้สั่งให้นายทหารหยุดครบทุ่ปืนแล้ว และได้พิจารณาตกลงให้ญี่ปุ่นเดินทักษัณประเทศไทยแล้ว
เพียงแต่พิจารณาร่วมข้อตกลงกับญี่ปุ่นที่จะให้นาย ดิเรกฯ ร.ม.ต. ต่างประเทศเป็นผู้ลงนามแทนฝ่ายรัฐบาล
ไทยกับเอกสารราชทูตญี่ปุ่นเท่านั้น ฉะนั้นสาส์นของ มร. เชอร์ชิลล์ นายก ร.ม.ต. อังกฤษจึงไม่มีอิทธิพล
ต่อคำวินิจฉัยของที่ประชุมของคณะร.ม.ต. ไทย

ประการที่ 2 ข้อความในสาส์นที่รัฐบาลอังกฤษแก้ไขใหม่ที่ให้ทูตอังกฤษส่งต่อถึงจอมพลพิบูลฯ นั้น
ใช้สิ่งนวนต่างกับร่างสาส์นฉบับ 6 ร.ค. ที่ส่งไปปรึกษาประธานาธิบดีอเมริกัน คือ ร่างสาส์นฉบับ 6 ร.ค.
นั้น ฝ่ายอังกฤษขอให้ฝ่ายไทยต่อสู้ป้องกันการโjoinต์ของญี่ปุ่น โดยฝ่ายอังกฤษจะเป็นผู้ช่วยไทยอย่างเต็ม
กำลังของอังกฤษ แต่สาส์นของอังกฤษฉบับที่ทูตอังกฤษนำเสนอส่งถึงมือจอมพลพิบูลฯ เมื่อตอนสายวันที่
8 ร.ค. ดังกล่าวนั้น รัฐบาลอังกฤษผูกมัดตนโดยถือว่าการโjoinต์ต่อประเทศไทยเหมือนการโjoinต์อังกฤษ

หมวดที่ 2

บันทึกการประชุมคณะกรรมการต้วนตระเวน

วันที่ 7 และ 8 ธันวาคม 2484 เวลาเช้า

เริ่มประชุมเวลาประมาณ ๙.๓๐ น.

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชวรรัตน์ — นายกรัฐมนตรียังไม่กลับ แต่ได้โทรเลขให้กลับโดยด่วน และได้สั่งให้นายนาวาจากภาคเอกชนรับน้ำหนึ่งในปีรับแล้ว เรื่องที่จะต้องแจ้งให้ที่ประชุมทราบก็คือ ผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่น มีเอกสารราชทูต ทูตทหารพร้อมทั้ง Staff ได้มายืนบันทึกต่อรัฐบาลขอดินทพ่านประเทศไทยเพื่อไปโฉมต้องกฤษ และเขาก็แจ้งว่าญี่ปุ่นได้ประกาศสงครามกับอังกฤษและอเมริกาแล้ว และเขาก็เข้าใจมีความต้องร่วมกัน ขออย่าให้ไทยขัดขวาง โดยเขารับรองว่าจะไม่มีการทำลายอธิบดีของไทยนอกไปจากข้อผ่านหักกรุงเทพฯ และเมืองบางเมืองที่จำเป็นในการทหารเท่านั้น และเขาก็ขอให้ตอบภายใน ๒.๐๐ น. คณะรัฐมนตรีได้ส่งผู้แทนมี นายปรีดี พนมยงค์, นายดิเรก ชัยนาม และพระองค์เจ้าวรวรรณ ไวทยากร ไปแจ้งว่ารายตบอดเด็ขาดไม่ได้ เพราะนายกรัฐมนตรียังไม่อยู่ ขออภัยด้วยเวลาตอบคำขาดไปเป็น ๕.๐๐ น.

เมื่อนายปรีดี พนมยงค์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง, คุณดิเรก ชัยนาม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และพระองค์เจ้าวรวรรณ ไวทยากร ได้ไปพบกับผู้แทนรัฐบาลญี่ปุ่นแล้ว ได้กลับมารายงานว่า ทางฝ่ายญี่ปุ่นแจ้งว่าญี่ปุ่นจะให้เวลาเหลืออยู่อีกเพียงครึ่งชั่วโมงเท่านั้นถึงจะถึงกำหนด แต่ฝ่ายผู้แทนไทยก็ได้ชี้แจงแก่ญี่ปุ่นขอให้ขยายไปอีก ๕ วัน ก่อนนายกรัฐมนตรีจะมาถึง ฝ่ายญี่ปุ่นได้ชี้แจงว่าการติดต่อจะทำไปไม่ได้เร็ว เพราะว่าจะต้องโทรเลขไปที่ใช่ก่อน และกว่าใช่ก่อนจะโทรเลขไปถึงทางแหนบหัวห้ากจะกินเวลา นาน ผู้แทนฝ่ายไทยได้ชี้แจงว่าจะพยายามให้ความสะดวกทุกทางให้ส่งโทรเลขไปโดยเร็ว ขอให้ขยายไปอีกหนึ่งวันโดยทันที นายพันเอก โนริยะ ได้มาหา และได้บรรยายถึงเหตุอันคับขัน แต่ได้ชี้แจงว่าญี่ปุ่นจะให้เวลาเพิ่มที่จะวนจัจจะและได้แสดงความประسันคงจะมาเที่ยวในงานฉลองรัฐธรรมนูญด้วย ไม่นึกเลยว่าจะได้รับคำน้อกกล่าวในระยะเวลาอันสั้น นายพันเอก โนริยะแจ้งว่าความจริงได้พยายามที่จะพบกับนายกรัฐมนตรีมาตั้งแต่ตอนเช้าวันนี้แล้ว แต่หาโอกาสที่จะพบไม่ได้เพื่อจะแจ้งแผนการณ์ให้ทราบ ในที่สุดผู้แทนได้ชี้แจงกับเขาว่า ทางฝ่ายญี่ปุ่นได้ว่องขอว่าให้รัฐมนตรีที่ยังอยู่นั้นช่วยจัดการสั่งที่จะมีให้ทหารไทยต้องทำการต่อสู้ รัฐ-

มนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงได้ชี้แจงว่า เรื่องนี้ทางฝ่ายไทยจะทำได้เที่ยงดูนั้นจะต้องกลับไปหารือที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีก่อน แล้วจะแจ้งให้ทราบ ขอให้เขารออยู่

คณะกรรมการจึงได้หารือคณะกรรมการรัฐมนตรีว่า จะควรจัดการประการใด

คณะกรรมการได้ปรึกษาด้วยกันว่า ให้คณะกรรมการกลับไปแจ้งแก่ฝ่ายญี่ปุ่นขอร้องเข้าอิทธิพลนั้นเพื่อให้เขารอจนกว่านายกรัฐมนตรีจะกลับ และให้ชี้แจงด้วยว่าอำนาจการบังคับบัญชาทางทหารอยู่ที่ผู้บัญชาการทหารสูงสุด

คณะกรรมการฝ่ายไทยจึงได้กลับไปเจรจา กับฝ่ายญี่ปุ่น อิทธิพลนั้น เมื่อเสร็จการเจรจาแล้ว ได้กลับมารายงานยังคณะกรรมการรัฐมนตรีว่า "ได้ไปแจ้งแก่ฝ่ายญี่ปุ่นแล้วขอให้เขายับยั้งการยกทหารเข้ามายังว่า ได้ชี้แจงว่าเขามาลงได้แล้ว" แต่ฝ่ายญี่ปุ่นได้ชี้แจงว่าเขามาลงได้สั่งโගเรลไปแล้ว ขอให้ทางฝ่ายไทยได้สั่งระงับการต่อต้านญี่ปุ่นด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงได้ชี้แจงว่า สำหรับประเทศไทยนี้ได้มีการตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุด และผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็มีอำนาจสั่งห้ามห้ามทั่วไป คณะกรรมการรัฐมนตรีไม่อาจที่จะสั่งบลัดังคำสั่งของผู้บัญชาการทหารสูงสุดได้ ทั้งนี้ก็ได้มีพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ไว้ชั่นนั้นด้วย นายอมาดาจึงได้ถามว่า ถ้าเขียนนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมไม่มีอำนาจสั่งห้ามห้ามทั่วไป หรือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังชี้แจงว่า ตามพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่นั้น ผู้บัญชาการทหารสูงสุดมีหน้าที่บังคับบัญชา กิจการของกระทรวงกลาโหมด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมก็ถือเสมือนหนึ่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหม นายอมาดาชี้แจงว่า ขณะนี้เหตุการณ์จุกเฉินฝ่ายญี่ปุ่นแม้จะทราบว่ามีภัยหมายกำหนดหน้าที่ชั่นนั้นก็ตาม แต่ไม่อยากที่จะยอมรับทราบอย่างขอร้องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้สั่งให้ห้ามห้ามอย่างให้ญี่ปุ่นผ่านเข้ามา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ยืนยันว่า ขอให้เขายับยั้งการยกทหารเข้ามานั้นไว้ก่อนตามเหตุผลที่ได้ชี้แจงมาแล้ว ส่วนคำขอร้องของเขานี้ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมหรือรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดสั่งประการใดนั้น ก็จะได้อาร์บานแจ้งให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดทราบ และส่วนทางผู้บัญชาการทหารสูงสุดนั้น เรายังคงพยายามทำการติดต่อโดยทุกทางเท่าที่สามารถกระทำได้ เมื่อคณะกรรมการจึงได้ชี้แจงต่อที่ประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรีแล้ว

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงได้แจ้งคำขอร้องให้ทราบ ก็ขอโอกาสแจ้งให้ทราบเสีย สุดแต่จะจัดการประการใดหรือไม่

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมแจ้งว่าวันทราบ

ระหว่างรอการมาถึงของนายกรัฐมนตรี นายจัรัส สุวิสูตร ได้มาระดับว่า นายกรัฐมนตรีได้เดินทางโดยรถยนต์ไม่ใช่ทางเรือบิน เมื่อเป็นเช่นนี้ คณะกรรมการจึงได้ปรึกษา กันว่า กำหนดที่นายกรัฐมนตรีจะมาถึงได้แน่ คงจะเป็นเวลาเที่ยง ๕.๐๐ นาฬิกา เสียแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงแจ้งว่า เมื่อถึงกำหนดเวลา ๕.๐๐ นาฬิกา เรายังไม่อาจที่จะแจ้งแก่คู่บุนนาคได้ การจะขอเลื่อนเวลาเข้าอีกเป็นการลำบาก จึงได้เสนอ นายพลตัวร่วงเอก อุดม อุดมเดชาจารัส ให้สั่งนายพลอากาศตรี มูลนิธิ มหาสนัสนะ เวชยันต์รังสรรค์ ออกเดินทางไปพบนายกรัฐมนตรี ในกลางทางเพื่อเจ้าเรือให้พึ่ง และทางฝ่ายคู่บุนนาคเมื่อ จนจะได้เวลา ๕ นาฬิกา ก็ให้นายพันเอก ประยูร ภรณ์วนิช ปานะนันท์ และ นายจิตตะเสน บัญชา ไปชี้แจงขอเลื่อนเวลา ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

ระหว่างรอการประชุม ได้รับรายงานว่า คู่บุนนาคเลียงหัวขันบทสิงขลา บัตรตาม และได้มีการประทับนั่งกับกำลังฝ่ายไทย

ต่อมาได้มีผู้รายงานว่า ได้มีคู่บุนนานารถยนต์ไปประมาณ ๑๔ - ๑๕ คัน ไปทาง สมุทรปราการ นัยว่าเพื่อไปรับคู่บุนที่จะมา Landing ที่ปากน้ำ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังจึงเสนอว่า ถ้าเข่นนี้ให้สั่งบิดถนนสาย สมุทรปราการ—กรุงเทพฯ ทันที รถคระฝ่านไปมาก็ห้ามเด็ดขาด นอกจากทางวางวางไว้ ไทย และการบีดถนนก็ให้บีดตอนที่มีสถานีตำรวจน้ำที่พระโขนง เป็นต้น

นายพลตัวร่วง อุดม อุดมเดชาจารัส จึงได้สั่งบิดถนนสาย สมุทรปราการ—กรุงเทพฯ เวลา ๓.๐๐ น.

เวลา ๔.๓๐ น. นายพันเอกประยูร ภรณ์วนิช พระองค์เจ้าวรรณไวยากร และ นายจิตตะเสน บัญชา ได้รับมอบให้ไปหาเอกอัครราชทูตคู่บุนที่สถานทูต เพื่อขอยืดเวลาการ ตกลงของรัฐบาลไทยในอันที่จะปฏิบัติตามข้อเรียกร้องของรัฐบาลคู่บุนได้หรือไม่เพียงใด โดย เหตุที่นายกรัฐมนตรีเดินทางกลับกรุงเทพฯ ไม่ทันก่อนเวลา ๗.๐๐ น. ทางสถานทูตคู่บุน ตอบว่า ได้วิทยุไปทางอินโดจีนแล้ว ได้สั่งกองทหารที่จะไป Land ตาม points ต่างๆ ใน ประเทศไทยให้บันยั้งไว้ก่อนจนกว่าจะได้รับคำตอบจากไทย แต่จะสำเร็จเพียงได้เขารับรองไม่ได้ เพราะเป็นกำลังส่วนใหญ่ แต่เพื่อความเรียบร้อยทางเขาก็ขอให้ไทยส่งทหารไทยให้ระงับ การต่อสู้ไว้ด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการประทับนั่ง ซึ่งทางคู่แทนรัฐบาลไทยก็จะได้พยายามและใน

โอกาสสนับเข้าได้เจังว่า กำลังส่วนหนึ่งของเขากำลังจะขึ้นที่ปักน้ำ ทางเรารีบขอให้เขยับบังคับไว้ว่าอย่าได้ล่วงล้าเข้ามานในกรุงเทพฯ เพื่อมิให้เกิดการประทกันขึ้น คณะกรรมการตั้งรับทราบและได้สั่งนายทหารคือ หลวงยอดอาวุธกับหลวงประดิพัฒนาวยุทธไปที่สถานทูตญี่ปุ่นเพื่อให้เดินทางไปปักน้ำกับเจ้าหน้าที่ทหารประจำสถานทูต โดยขอร้องให้ฝ่ายเขยับบังการขึ้นบกตัวขึ้นแล้วให้กลับไปลงเรือ ถ้าไม่สามารถกลับลงไปได้ก็ให้หยุดยั้งอยู่เพียงนั้น ส่วนกำลังส่วนอื่นที่ยังไม่ได้ขึ้นให้ระงับไว้ กับขอห้ามเด็ดขาดไม่ให้ลำเลียงทหารเข้ากรุงเทพฯ จนกว่าท่านนายกรัฐมนตรีจะกลับและให้คำตอบเด็ดขาด

ในระหว่างที่ท่านนายกรัฐมนตรียังไม่มาถึง เจ้าหน้าที่ได้สั่งการไปคือ

(๑) กองทัพเรือสั่งเรือต่างๆ ให้เตรียมพร้อมไว้เท่านั้น เพื่อปฏิบัติได้ทันทีเมื่อได้รับคำสั่ง

(๒) ทางตำรวจน้ำได้สั่งเพิ่มกำลังคุ้มชั่นชาติญี่ปุ่นไม่ให้ออกจากบ้านโดยเด็ดขาด ส่วนคนแก่และเด็กญี่ปุ่นจะอยู่พลงเรือนี้ได่อนุญาต และได้ให้ตำรวจไทยให้ความอารักขาด้วย

(๓) ในปีต่อต่างๆ ที่พากญี่ปุ่นจัดพิมพ์ขึ้นทางการตำรวจน้ำได้สั่งให้ระงับการแจกจ่ายโดยเด็ดขาด

* เวลา ๖.๕๐ น. นายกรัฐมนตรีได้เดินทางกลับจากพระตะบองเข้าสู่ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี

พล.ต.อ. อุดม อุดมเดชชาร์ส—เหตุการณ์สำคัญวันนี้ คือก่อนวันที่ ๗ สัก ๓—๔ วันมาแล้ว ทางตำรวจน้ำได้ทำการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในกรุงขึ้นกว่าปกติ แหล่งและจุดสำคัญมีตำรวจน้ำรักษาการณ์และตรวจตราและได้รับโทรศัพท์จาก คุณวนิช ปานะนนท์ โทรศัพท์มาว่าให้โทรเลขไปถึงนายกรัฐมนตรีบอกว่า เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นพยายามด่าอย่างพบว่า มีเรื่องสำคัญ แต่ไม่ชี้แจงว่าเรื่องเป็นอะไรต่อมماตอนเย็น ผู้ใดอยู่ที่บ้านคุณ ดิเรก ชัยนานา ได้โทรศัพท์มาบอกว่ามีธุระต่อ ผู้จึงได้ไปพบกับนายพันเอก เก้า เพียรเลิศบริภัณฑ์ ยุทธกิจที่สันติบาล เพราะที่สันติบาลได้เปิดทำงานเตรียมพร้อมอยู่แล้ว ประมาณเวลาสัก ๑๕.๐๐ น. เศษ เมื่อพบแล้วก็รู้ข้อความว่า เอกอัครราชทูตเขายังยื่นข้อเสนอ และต้องการจะให้ตอบภายใน ๒.๓๐ น. เมื่อคืนนี้ผู้จึงได้มารทีวังสวนกุหลาบพบกับนายจารัส ฯ ก็เป็นก้อนว่าวให้เข้าโคตรายงานถึงนายกรัฐมนตรีฉบับหนึ่ง ในตอนนั้นยังไม่ทราบเหตุการณ์จะเอียดแท้ ต่อมากายหลัง เมื่อท่านนายกรัฐมนตรีตอบว่าจะมาในวันรุ่งขึ้น เมื่อผ่านทราบ

แน่ใจเขายืนคำขาดเช่นนั้น ผมจึงได้โทรเลขไปอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งฉบับนี้ก็มีความว่าให้รับกลับให้ทันภายในเวลา ๒.๓๐ น. แล้วท่านนายกรัฐมนตรีได้โทรเลขตอบมาว่าได้เคลื่อนที่มาแล้ว ผมจึงได้เรียกประชุมคณะกรรมการต่อจากนี้ได้ไปพูดโทรศัพท์ที่กรมไปรษณีย์พอยู่ได้สองคำแล้วก็ไม่ได้ยินอะไร ได้ยินเสียงเบาเหลือเกินไม่รู้เรื่อง กลับมาทั่งส่วนกุหลาบนี้แล้วก็ได้ความว่า ท่านนายกรัฐมนตรีได้เคลื่อนที่มาแล้ว นอกนั้นผมก็ได้ติดต่อกับปลัดกระทรวงกลาโหม ให้ทางทหารเตรียมพร้อมกันไว้สำหรับรอฟังคำสั่งต่อไป ต่อมาพวกทางสถานทูตพร้อมด้วยเอกอัครราชทูตมากันประมาณสัก ๕ คนรถเพื่อพบผู้จะยื่นข้อเสนอ ผมจึงได้ชี้แจงเป็นค่าเด็ดขาดไปว่าไม่ถูกในวิธีการที่จะมายื่น การที่จะเสนอตนนั้นย่อมจะเสนอในข้อเสนอได้ แต่เมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อยู่ เช่นนี้ ก็ให้เสนอทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศได้รับแล้วจึงเสนอมาယั่งผม ผมก็คงอยู่ทั่งส่วนกุหลาบ แต่อยู่ชั้นบนและได้โทรศัพท์เรียกคุณดิเรก ชัยนาม และนายวนิช ปานะนนท์มา ได้นั่งคุยกันราวกึ่งชั่วโมงเศษ ส่วนข้อเสนอที่อยู่อย่างไรนั้น เท่าที่คุณดิเรก ชัยนามจดไว้ ก็จะได้อ่านให้ฟัง

นายดิเรก ชัยนาม—กระทรวงขอปีรบานชี้แจ้งคือ ได้รับโทรศัพท์จากวังสวนกุหลาบ คุณจารัสฯ บอกว่าเวลาที่ นายพลตำรวจเอกอุดล อดุลเดชจารัส อุยู่ทั่งส่วนกุหลาบ

นายกรัฐมนตรี—เดียวก่อน นั่นเอาไว้ทีหลัง เขาจะเอาระไร

นายดิเรก ชัยนาม—ขณะที่ผมพูดกับเขานั้นทุกัญญบุ่นเหตุภาษาญี่บุ่น และนายอา마다 เป็นผู้แปลเป็นภาษาไทย มีข้อความว่า

“วันนี้ ข้าพเจ้ามารับนายกรัฐมนตรี แต่เมื่อนายกรัฐมนตรีไม่อยู่ จึงขอพบรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ วันนี้จะเป็นวันเคราะห์ดีหรือเคราะห์ร้ายของรัฐบาลญี่บุ่นก็ไม่ทราบ เพราะว่ารัฐบาลญี่บุ่นได้ตัดสินใจที่จะประกาศสงครามกับสหภาพเมริกาและอังกฤษ และได้ตัดสินใจในบัดนี้ รัฐบาลญี่บุ่นได้พยาบานที่จะรักษาสันติภาพ แต่ไม่สำเร็จ คำແطلการณ์ของโตโจในสภากีฬานั้นมี ๓ ข้อ คือ (๑) บีดทางช่วยวรัฐบาลจุ่งกิ่ง (๒) ไฟให้ช่วยทางเศรษฐกิจ โดยวงล้อม เอ.บี.ซี.ดี ต่อญี่บุ่น (๓) รัฐบาลญี่บุ่นได้พยายามเจรจาและตั้งใจที่จะทำตามที่ได้ແطلโดยวิธีสันติภาพ แต่ไม่สำเร็จในการเจรจาที่วอชิงตัน จึงจำต้องต่อสู้กัน เมื่อเราตรวจสอบมิศาสตร์ของประเทศไทยซึ่งทำการติดต่อกับผู้นำทำการช่วยเหลือจุ่งกิ่งอีกชั้นหนึ่ง และอีกชั้นหนึ่งคิดกับมະlaysak จะมองดูสังคมในยุโรปแล้ว จะเห็น

ว่ามาถึงอิรักและอิหร่าน กำลังไก้เข้ามาแล้ว จะนั่งจิงน่ากลัวว่าจะมาถึงประเทศไทยได้ เพราะจะนั่นเราชาวอาเซียนต้องร่วมกัน เพื่อทำเออเชียให้เป็นของอาเซีย บัดนี้เราญี่ปุ่นได้เตรียมสู้รบกับข้าศึกของเรา แต่ไม่ใช่จะมาต่อสู้กับไทยเลย ถึงหากจะได้ต่อสู้กันและได้ผ่านไทยไปแล้วก็จะไม่ถือว่าไทยเป็นข้าศึกเลย แต่หากว่าไทยจะได้ร่วมเป็นมือเดียวกันแล้ว อาเซียซึ่งเป็นของชาวยุโรปจะเป็นอันสำเร็จแน่ จะนั่นความหวังของญี่ปุ่นจึงหวังว่าประเทศไทยอันเป็นประเทศที่มีเอกสารชสมบูรณ์และเจริญก้าวหน้าโดยรวดเร็ว ถ้าข้าพเจ้าจะอ่านประวัติศาสตร์ทั่วโลกแล้ว ก็จะเข้าใจได้ว่าถ้าหากไม่มีประเทศไทยญี่ปุ่นแล้ว ภาคตะวันออกนี้ก็จะคล้ายๆ กับทวีปอาฟริกาก็เป็นได้ โดยเหตุนี้แม้ญี่ปุ่นจะได้พยายามทำโดยวิธีสันติภาพก็จะต้องใช้กำลังอาวุธเมื่อรัฐบาลญี่ปุ่นขอความร่วมมือกับไทยโดยวิธีสันติภาพและมีตราภาพที่รัฐบาลญี่ปุ่นจะขอ ก็คือข้ามผ่านดินแดนไทยนั้นโดยความจำเป็นทางยุทธศาสตร์เท่านั้น เพราะจะนั่นขอความสละความอ่อนน้อมถ่อมตนในการในทางยุทธศาสตร์ทุกๆ ประการและขออย่าให้กองทัพทั้งสองต้องประหัตถ์ เรายังไม่ถือว่าคนไทยเป็นศัตรูของเรา (ญี่ปุ่น) จะนั่นที่ญี่ปุ่นหวังว่าไทยจะมีความสามัคคีร่วมมือกับญี่ปุ่น ขอให้ท่านรับจัดการโดยทางสมควร ซึ่งไม่ให้เกิดมีอันตรายซึ่งอาจจะเกิดประหัตถ์ที่ชายแดน ทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศด้วย อีกประการหนึ่งขอให้ท่านจัดดำเนินการด้วยความรักษาความสงบเรียบร้อยในอาณาเขตไทยโดยทั่วๆ ไปด้วย"

ทันเมื่อได้รับอย่างนี้แล้ว กระผมได้ถามอีกทีหนึ่งว่า การให้อำนาจความสละความใน การที่ห้ารบก ห้ารเรือ ห้ารอากาศ จะผ่านนั่นหมายความว่าอย่างไรและที่ไหน เน้าก้อ เอาแผนที่มา และซึ่แจงว่าทุกแห่งในตะวันออกภาคบูรพาทั้งหมดที่เข้ามาในกรุงเทพฯ และตั้งแต่กรุงเทพฯ ลงไปจนถึงแหลมมลายู ขอให้อำนาจความสละหัตถ์หมดและอีกแห่งหนึ่งจากกรุงเทพฯ ที่จะเดินทางไปพม่า ทันีกระผมก็ถามว่าหมายความว่าขอความสละทุกๆ แห่งหรือ เขานอกว่าทุกแห่ง ทันีกระผมตามอีกว่า จะขอผ่านเท่านั้นหรือจะอยู่ด้วย เขานอกว่าผ่านนั่นต้องผ่านหมอดุมก็ตอบว่าเวลาันนี้องจากนายกรัฐมนตรีไม่อยู่คงจะกลับโดยเร็วที่สุด ผมจะได้เสนอผู้สัมภาระการแทนนายกรัฐมนตรี เพื่อจักได้เรียกประชุมคณะกรรมการรัฐมนตรี เขานอกว่าเวลาไม่น้อยแล้ว ขอให้ห้ารของเข้าผ่านมาได้ เวลาันนี้ที่เข้าพูดเป็นเวลา ๕ ทุ่มแล้ว พูดกันเสร็จเป็นเวลา ๕ ทุ่ม ๓๐ นาที เขานอกกว่าตี ๑ เป็นเวลาเดินทางแล้ว จะเข้าประเทศไทยทุกแห่ง ขณะนี้ได้รับกันแล้ว ที่แหลมมะลูในดินแดนของไทยได้รับกันแล้วกับอังกฤษ

ที่นี่คุณนิชนอกกว่าท่านบอกว่าเวลา ๒.๓๐ น. ไฟดับหรือ เข้าก็ตอบว่าเป็นเวลาเช่นไง
คือของเรารึ ๑

พล.ต.อ. อุดม อุดลเดชจรัส - ในระหว่างที่คดีเรื่องนี้ประชุมการเดินทาง
ของท่านนายกรัฐมนตรีเป็นอันว่าข่าวสำหรับภายนอกและภายในเป็นอันญี่ปุ่นได้ส่งเรื่องมา
๓ ฉบับ ขวนหนึ่งมุ่งตรงไปสงขลาประมาณ ๑๕ ล้ำ อีกขวนหนึ่งตรงมาอ่าวไทยทางทิศ
ตะวันออกบริเวณเกาะสมุย อีกขวนหนึ่งตรงมาที่ปากน้ำสมุทรปราการสำหรับทางสงขลา
และบัดดานีได้รับข่าวว่าได้ขึ้นที่สงขลาเกิดปะทะกันกำลังทหารและตำรวจ ในขณะนี้เป็นอัน
ว่าได้รับกันอยู่ที่สงขลาที่หน้าแม่น้ำน้อย ทหารและตำรวจได้รวมกำลังและรบกันอยู่ที่นั่น^(๑)
เวลาลักษณะยังรบกันอยู่ ที่นี่ส่วนที่บัดดานีได้ขึ้นไปที่บัดดานีแล้ว ก็คงจะรบกันอยู่ที่บัดดานี
สำหรับอีกขวนหนึ่งเท่าที่ได้ทราบข่าวแล้วว่าได้ขึ้นที่สมุทรปราการ ทหารบางส่วนได้ขึ้นที่
บางปู เมื่อผลได้ทราบข่าวเช่นนี้มีได้สั่งบดถนนสมุทรปราการคือที่สถานีพะโขง แล้วได้
^(๒) แจ้งกับนายกามูรัวว่า เป็นอันว่าไม่ให้ญี่ปุ่นเคลื่อนเข้าหรือออก คือญี่ปุ่นนั้นไม่ให้เคลื่อนเข้า
กรุงเทพฯ เด็ดขาด ส่วนที่ขึ้นมาแล้วก็ได้ขอร้องโดยดิให้เขากลับไปลงเรือ ส่วนที่ยังไม่
ได้ขึ้นก็เป็นอันว่าไม่ให้ขึ้น ส่วนในด้านอื่นๆ นั้นเป็นอันว่าได้มีการรบปะทะกัน ยังไม่
ปรากฏผล ที่นี่ภายในกรุงเทพฯ เมื่อเห็นว่ามีการเคลื่อนไหวอะไรไม่ดี หมก็ได้จัดตำรวจ
สันดิบบาลและตำรวจครบทราบรวมกันไปรักษาสถานที่ที่คนญี่ปุ่นอยู่และขอร้องไม่ให้เข้าออก
จากบ้านเลขเป็นอันขาด และนอกจากนี้ได้ส่งบัญชีรายชื่อสำหรับผู้ที่มีเอกสารพิเศษทางการ
ทูตและสถานทูต และได้ขอร้องไปแล้วว่าสิ่งต่างๆ ที่เข้าได้เตรียม มีใบปลิวและอะไรต่างๆ
นั้นก็ขอร้องเขาว่าจะออกไม่ได้ เพราะสิ่งเหล่านี้อยู่ที่ไหนนั่นตำรวจสันดิบบาลได้ทราบแล้ว
หากเขาผ่านก็จะต้องจัดการกันตามหน้าที่ และได้มีการถูกตัดสายโทรศัพท์เลขบ้านทางหาดใหญ่
แต่ต่อมาภายหลังก็ติดต่อกันได้เรียบร้อยแล้ว สำหรับทางกรุงเทพฯ นั้นไม่มีอะไรผิดปกติทั้ง
หมด แปลว่าเครื่องใช้ไม้สอยก็เรียบร้อยด้วยประการทั้งปวง ส่วนที่บ้านนั้นได้ถูกตัด
สายโทรศัพท์และโทรศัพท์ แต่ต่อมาข้างไม่ทราบข่าว นอกจากนั้นก็เป็นอันเข้าใจว่า สำหรับ
ญี่ปุ่นบ้านคนที่ไม่ได้เข้าอยู่ในบ้านและเที่ยวเพ่นพ่านอยู่ตามถนนนั้น ตำรวจได้ออกตัวไปไว้
ที่สถานีตำรวจน่องจากคำขอร้องของเราเพื่อให้ความปลอดภัย เพราะถ้าปล่อยให้เพ่นพ่าน
ก็ไม่รู้ว่าจะได้รับภัยอย่างไรบ้าง

ที่นี่สำหรับเหตุการณ์ภัยนอกปะทะนั้น ตั้งแต่บ่ายวันอาทิตย์มาแล้ว เข้าก็ได้เรื่ม
เข้าตีที่เกาะชอนโนลู แกะขาวา แกะขาวา แกะด่าง ๆ อีก ไปทั้งบอมบ์ถังน้ำมันและตัดสาย
ไฟเลข โทรคัพท์ เพื่อตัดกำลังฐานทัพเรือของอเมริกา และได้เข้าตีฟลีบิบินส์เหมือนกัน
นอกนั้นก็ได้ส่งเรือด้านี้ไปยิงเรือรบของอเมริกาที่ชานฟรานซิสโก ห่างจากฝั่งประมาณ ๑๐
กิโลเมตร ทางโรสวอลท์เบิดเรียกประชุมคณะกรรมการในตอนบ่ายในเรื่องที่จะระดมพลทั่ว
ประเทศ สำหรับด้านอังกฤษเท่าที่ทราบไม่ปรากฏว่าอังกฤษได้ส่งทหารเข้ามามาในดินแดนไทย
เลยแม้แต่นิดเดียว เป็นอันว่าญี่ปุ่นได้โจนต์ทุกทาง เพื่อไม่ให้ครัวซ์ไครได้ ทุกๆ ชาติช่วย
เหลือกันไม่ได้ ต้องช่วยตัวเอง ทางอังกฤษเท่าที่ได้ทราบก็ว่าญี่ปุ่นเข้าตีโคตาบารู แต่ตี
ไม่สำเร็จถอย แต่ทางทิศใต้ของโคตาบารูประมาณ ๓ ไมล์ตีสำเร็จ และขณะนี้ได้เคลื่อนที่เข้า
ยึดสนมบินได้ส่วนหนึ่งแล้ว คงมีการรบกันต่อไป ส่วนที่สิงคโปร์นั้นญี่ปุ่นได้ใช้เครื่องบิน
เข้าทั้งบอมบ์และทางฝ่ายโน้นได้ด้านหน้า ส่วนผลจะเป็นอย่างไรยังไม่ทราบ ทางบอร์เนียว
จะว่าและสุมาตราแน่น ยังไม่ทราบผลทั้งหมด เหตุการณ์ทั้งสิ้นก็มีอยู่เพียงเท่านี้

ทุกดอยบุนน์เข้ามารอประมาณราوا ๕.๐๐ นาฬิกา และเมื่อผมได้ทราบว่าท่านนายกรัฐ-
มนตรีจะมาโดยทางรถยนต์แน่นอนแล้ว ก็ได้ชี้แจงให้เข้าทราบว่า จะเป็นจะต้องให้เรามี
เวลา แล้วผมก็ได้ให้คุณประยูรและคุณวนิชแจ้งให้เข้าทราบว่าประมาณราوا ๗.๗.๐๐ นาฬิกา
เราจะให้คำตอบ เพราะเชื่อว่ารัฐบาลของเราจะตกลงใจได้ เขาได้กลับไปแล้ว

นายกรัฐมนตรี — ได้ทราบจากอธิบดีกรมไปรษณีย์แจ้งว่าญี่ปุ่นยึดบีตานีได้แล้ว
เข้ามาบินในญี่ปุ่นแล้วมายังมาจากเรือรบ

พล.ท. ผู้บัญชาการ พรมโยธี— ผมได้แจ้งไปยังมณฑล ๖ แล้ว บอกให้ส่งบุใจอาไว
แล้วค่อยพึงคำสั่งต่อไป

นายกรัฐมนตรี—ที่บานปูนเข้าขั้นมาเท่าได

พล.ต.อ. อุดมเดชจารัส— ผมไม่ทราบจำนวนแน่ ทราบเป็นเลข ๆ ว่าเข้าขั้นมา
บ้าง แต่คงไม่ได้เข้ามา เพราะทางสถานทูตเข้าจัดเจ้าหน้าที่ไปบอกร คงไปยังยังไง

นายกรัฐมนตรี— ทางกองทัพเรือได้สั่งให้เข้าทำอะไรหรือเปล่า

พล.ท. ผู้บัญชาการ พรมโยธี ทางกองทัพเรือนี้ได้สอบถานแล้ว ได้ความว่าไปรวม
กันที่เกาะสีชัง ให้เตรียมพร้อมหมดแล้ว ทางหัวเมืองนั้นผมได้โทรเลขไปแล้ว แต่ข่าวทาง
ด้านตะวันออกนี้ยังไม่ทราบ

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจารัส—ผู้ได้ส่งคำขาดไป ผ่านทางคุณวนิชให้แจ้งให้ทราบว่า สำหรับด้านบูรพาณน์ จังหวัดพระตะบองที่จะไป supervisory แก้ว ที่จะเข้าไปยังจังหวัดพิบูลสงคราม ผู้ใดให้คำขาดไว้แล้วว่า ถ้าหากญี่ปุ่นเข้ามาโดยที่ไม่ได้รับคำสั่งใด ๆ แล้ว ก็ไม่วีบัญชา ว่าจะต้องประทับกัน และผู้จะให้คำสั่งอะไรจะเป็นไม่ได้ ผู้ใดขอร้องไว้ในคำขอนี้เด็ดขาดที่เดียว คือให้ฝ่ายนาบ ทมูรabeen คนสั่งไป เขาก็ได้สั่งไปแล้วเหมือนกัน เขาได้สั่งไปยังไช่ย่องและเข้าใจว่าเขาจะไม่เข้ามา แต่จนบัดนี้ไม่ได้รับข่าวเลย

นายปรีดิ พนมยงค์—ขอให้นายพลตัวรุจเอก อุดุล อุดุลเดชจารัส ชี้แจงเรื่องไปขอผลักเขา ระหว่างที่ท่านนายกรัฐมนตรียังไม่มา

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจารัส—ผู้ได้ขอผลักเขา โดยให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ท่านที่ปรึกษา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังไปครั้งแรก เพื่อชี้แจงขอผลักเวลาในการเดินทางของท่านนายกรัฐมนตรีนั้นเป็นครั้งที่ ๑ ในครั้งที่ ๒ ก็ได้ให้คุณประยูร ท่านที่ปรึกษา และคุณดิเรก ชัยนาม ไปชี้แจงอีกทีหนึ่งว่าท่านนายกรัฐมนตรีกำลังเดินทางมาแล้ว จำเป็นจะต้องขอเลื่อนเวลาจาก ๕.๐๐ น. เป็นเวลา ๗ นาฬิกา ขอบอกว่าเขารออยู่ที่สถานทูตพร้อมอยู่แล้ว ถ้าหากว่ารัฐบาลไทยตกลงใจอย่างไรตามข้อเสนอ นั้นแล้ว แจ้งให้เข้า เขาก็คงจะมาฟัง

นายปรีดิ พนมยงค์—คือเรื่องที่หานนี้เขาว่าอย่างนี้ เขานอกกว่าเวลาที่ ๒ ที่หารของเขางานนี้ก็ได้ไปขอร้องเขานอกกว่า ขอผลักเวลาให้ท่านนายกรัฐมนตรีมาเสียก่อน ซึ่งจะก่อว่าท่านนายกฯ จะมาถึงทันตีสิบเศษ และประมาณกันว่าตี ๔ ซึ่งเราคงจะให้คำตอบแก่เข้าได้ในเวลา ๙ นาฬิกา คือมองเข้า เขางงอกว่าไม่อยากจะให้เกิดการรบกันเลย เขานอกกว่าเวลาเป็นของสำคัญ

นายควร ภัยวงศ์—เขานอกกว่า พอกที่ชั้นที่บางปูนนั้น เดินทางมาสมุทรปราการแล้ว

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจารัส—ระหว่างที่ท่านนายกฯ ไม่อยู่ ผู้ใดได้ปรึกษากับรัฐมนตรีบางคน แต่ไม่ได้รวมคณะกรรมการ ความเห็นในบางคนกับความเห็นของผู้ได้เห็น สอดคล้องต้องกันว่า ในขณะนี้ทางรัฐบาลญี่ปุ่นได้ดำเนินการตกลงในขั้นเด็ดขาดและได้ผล เห็นว่าเข้าได้กระจัดกระจายกำลังเข้าโจมตีเพื่อไม่ให้ชาติไทยฯ ช่วยกันได้เนื่องจากหลักสำคัญ เราจะเห็นได้ว่าชาติต่างๆ ที่เป็นมหาอำนาจ คือเมรุกิยาและอังกฤษ เข้าไม่ได้รับรองอะไรเลย

เข้าใจมติก่อนที่เดียว แต่สำหรับประเทศไทยนั้นตรงกันข้าม เขายังไม่ยื่นข้อเสนอคล้าย ๆ กับว่าเขารับที่จะพ้องไว้อีกสักเล็กน้อยทั้ง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นประเทศเล็ก ๆ แต่อย่างไรก็ต้องรับความรู้สึกของผู้คนนั้น การที่ญี่ปุ่นไม่กล้าทำอะไรรุนแรงอย่างอเมริกาและอังกฤษนั้น เป็นใจว่านโยบายของรัฐบาลญี่ปุ่นไม่อยากจะให้มีอะไรระหว่างชาวอาเซียนด้วยกัน มิฉะนั้นก็จะเสียเวลาที่ลืมเอาไว้แล้วว่าจะช่วยชาวอาเซียนด้วยกัน จึงเป็นอันว่าข้อเสนอที่เขียนแก่เราไม่ใช่ว่าเขากลัวเรา เพราะในเมื่อเข้าไปร่วมกับอเมริกาและอังกฤษซึ่งเป็นมหาประเทศได้แล้ว ก็เป็นอันว่าเขาให้เกียรติศรานะที่เป็นชาวนะเชียด้วยกัน การที่เข้าส่งกองทัพเรือ ๑๕ ลำ เข้ากันบริเวณสองขั้ลาและบัดดานีก์แสดงให้เห็นแล้วว่า กองทัพเรือของอเมริกาก็ต้องท้าทายหรืออะไรก็จะต้องประทับน้ำเรือญี่ปุ่น และยังมีชั้นที่ ๒ และชั้นที่ ๓ อีกไม่ใช่แค่ชั้นเดียวเท่านั้น และปรากฏผลขณะนี้จะเห็นว่าอังกฤษไม่สามารถช่วยไทยได้ทั้ง ๆ ที่แลเห็นอยู่แล้วว่าเขามาขึ้นที่สองขั้ลาและบัดดานี ไม่ปรากฏว่าทหารอังกฤษได้ล้าแต่นเข้ามาแม้แต่คนเดียว

นายวิจิตร โอลสตานนท์—วิทยุโทรเลขจากสิงคโปร์ปรากฏว่าทหารญี่ปุ่นขึ้นที่กลันตัน ในเขตอังกฤษที่ทางจากแดนไทย ๑๙ ไมล์

พ.ล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจรัส— เพราะอังกฤษก็ต้องช่วยตัวเอง เขาไม่สามารถจะทำอะไรให้เราได้สำหรับอเมริกาก็คงใช่เดียวกัน ก็คงจะนำทหารหรืออาชญากรกันที่มาช่วยไทยไม่ได้ และที่ทางพลีปินส์หรืออื่น ๆ ก็ถูกโจมตี เขาก็จำเป็นจะต้องรวมกำลังอาชญากรกันเพื่อต่อสู้เต็มที่ หมายความว่าอเมริกาจะช่วยอังกฤษก็ไม่ได้ จะช่วยไทยก็ไม่ได้ และอังกฤษเองจะช่วยอเมริกาก็ไม่ได้ ทั้งจะมาช่วยไทยก็ไม่ได้ หมายความว่าในขณะนี้ทุก ๆ ชาติจะต้องช่วยตัวเอง สำหรับประเทศไทยนั้น ในความเห็นของผมเห็นว่าจะต้องดำเนินให้ตีสุด ซึ่งเขากำลังรอคำตอบข้อตกลงใจของเรารอไป ในกรณีที่เขียนคำขาดมาเข้นนี้ เราสมควรจะผ่อนผันหรือไม่นั้นก็เป็นอันน่าจะคิดถูว่า เมื่อเขามาไม่กลัวอเมริกาและไม่กลัวอังกฤษแล้วสำหรับเรามันจะเป็นอย่างไร จริงอยู่ เรายังกำลังทหารแต่การรับนั้นหมายความว่า เราจะรับได้ตามกำลังความสามารถของกองทัพไทย แต่อย่างไรก็ต้อง เมื่อได้จะเนื่องกำลังและเราได้ถูกกล่าวหาและได้กระทำการช่วยเราได้ เช่นนั้นก็เป็นอันคล้าย ๆ กับที่เรียกว่าอมสูญไปจนกระทั่งถึงภาระสุดท้าย ซึ่งผมได้เคยแตลงในคณะรัฐมนตรีครั้งก่อนแล้ว เป็นอันว่าเราจะสู้ได้

ก็ไม่ถึงบี แต่เมื่อเราเห้ลงแล้วด้วยกำลังทหารเช่นนี้ การแพ้ชนะนักเรียกว่าซ้ำๆ เป็น เมืองขึ้นเขาร้อยเปอร์เซนต์ และรัฐบาลที่จะสูญเสียความว่ารัฐบาลจะต้องออกไปอยู่นอก ประเทศ เก่าที่ปราภูมิในยุโรปมาหลายประเทศแล้ว รัฐบาลที่อยู่นอกประเทศปราภูมิว่ามีเสียง ไม่ดังพอ ผู้ได้เรียนแล้วถ้าหากจะต่อสู้แล้ว รัฐบาลคณะราษฎร์ขณะนั้นก็คงใจจะต่อสู้แล้ว ออกไปบนนอกประเทศเช่นนี้ ไม่มีบัญชาไว้แต่เดินที่เข้ายังได้นั้น เขาก็จะเป็นจะต้องดึงคน ไทยนั้นเองขึ้นเป็นรัฐบาลใหม่ เมื่อได้ดึงรัฐบาลใหม่แล้ว ก็เป็นอันว่ารัฐบาลไทยปกครอง ไทยแต่ว่าอยู่ในบังคับของเขามีเดิมที่ เมื่อเหตุผลของผู้มองไปในทางด้านนี้แล้ว ข้อควรอ้าง ต่าง ๆ ที่ในขณะนี้เรามิได้ประกาศสังคมรากน้อยและเรามิพยายามประกาศสังคมรากน้อย アメリカก็ต้องก่อตุษก็ต้องเป็นมหาประเทศ ก็จะเห็นใจประเทศไทยเราซึ่งเป็นประเทศ เล็ก เพราะทางเขาก็ช่วยเราไม่ได้ด้วยอาวุธยุทธภัณฑ์หรืออะไรต่าง ๆ เพราะเขายังต้องห่วงตัว ของเของ และการที่เราต้องการในการขอผลัดเวลาตามสำหรับข้อตกลงใจจากห้าเนยิก วันนั้นต่อรองห่วงนี้ สำหรับทหารไทยก็มีการประทักษันบัง นั้นหมายความว่าเราสู้ ไม่ใช่ ไม่ได้ต่อสู้ คือที่ปัจจุบันนี้ สองชาติ และอาจจะมีที่อื่นอีกซึ่งยังไม่ได้รับรายงาน นั้นก็เรียก ว่าเราได้ต่อสู้ไปตามหน้าที่ คือหมายความว่าทำตามที่รัฐบาลได้ประกาศตนเป็นกลางคือยัง ไม่ได้ตกลงใจ ที่นักการที่จะตกลงใจแน่นอนนั้น อย่างที่ผู้เรียนแล้ว คือขณะนี้ทุก ๆ ชาติ จะต้องช่วยตัวเองชาติในชาตินั้น เพราะต่างคนต่างช่วยอะไรกันไม่ได้เลย ที่นี้ข้อเสนอ ต่าง ๆ ที่ควรจะผ่อนหนักเบนเบาแค่ไหนแก้ญี่บุนนั้น ผู้เห็นว่าควรจะผ่อนไปบ้างตาม สมควร เพราะเราขึ้นสักก็สู้ไม่ได้ และไม่มีใครเข้าช่วยเราได้อย่างเดิมที่ เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็เห็นว่าควรจะผ่อนไป และเป็นอันว่าเราไม่ประกาศสังคมรากน้อย จะเห็นได้ว่ายิบุน ได้ยกมาประชิดสะเดาแล้วก็ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือจากอังกฤษเลย สำหรับในทางเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์อะไรต่าง ๆ จะส่งไปนอกประเทศนั้นแล้ว ก็ไม่มีบัญชาไว้เราไม่สามารถ จะเอาไปขายให้ได้ เพราะญี่บุนนั้นก็ก็นะเลปกอ่าวอาวี้แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เป็นการ อยู่ในตัวเองที่เราจะต้องผ่อนผันนไป แต่การผ่อนผันนี้เห็นว่าควรจะเอาแต่เพียงเท่านี้ยังไม่ถึง กับที่เรียกว่ารวมมือที่เดียว นี่เป็นความเห็นของผม เพราะข้อเสนอของเขาก็ไม่มีว่าจะต้อง ให้ความร่วมมือทางการทหารอย่างไร เมื่อเป็นเช่นนี้เราระมารผ่อนผันไป จริงอยู่ว่าความ เป็นเอกราชของเราลดลงไป แต่การลดลงไปนี้เพียงเท่านี้ก็ยังเป็นการดีกว่าที่จะลดลงไปถึง ร้อยเปอร์เซนต์จนถึงกับเป็นเมืองขึ้นของเข้า ความเห็นของผู้นั้นอย่างจะเรียนต่อไปถึงว่าการ

ที่จะต่อสู้ไปไม่ได้แล้ว พูดกันตรง ๆ ว่าความรู้สึกในใจนั้นปล่อยให้ญี่ปุ่นกระทำไปโดยโงมตี ในที่ต่าง ๆ คือการตือเมริกา สิงคโปร์ บอร์เนีย ชาวะ อาร์แลนด์ผลของการที่ญี่ปุ่นทุ่มเทกำลังเข้าต้นี้จะเป็นประโยชน์แก่ญี่ปุ่นหรือไม่ ในไม่กี่วันเราจะจะทราบได้ และถ้าหากว่า ญี่ปุ่นเพลี่ยงพลังกำลังลงไปคือไม่สามารถจะสู้อังกฤษและอเมริกาได้ และด้วยความจำเป็นของ เรายังอังกฤษและอเมริกาก็จะเข้าใจเรา ก็เป็นอันว่าเราจะได้ดูงานอันนั้นต่อไป และใน ตอนนี้เราจะเดินอย่างไรนั้นก็ไม่น่าจะกล่าว แต่ควรพิจารณาด้วยความสุขุมต่อไป สำหรับ ความเห็นของห่านผู้อื่นนั้น ผมก็ไม่ทราบว่าจะมีความเห็นเป็นเช่นไร

นายปรีดี พนมยงค์—คือสำหรับผมนั้นขออภิปรายว่า เวลาใดเป็นเหตุการณ์สำคัญแล้ว ถือว่าเป็นโชคชะตาอันสำคัญของประเทศไทย เพราะฉะนั้นขอที่จะตกลงอย่างไรนั้น ผมไม่มีข้อ ขัดข้อง แต่ขออภิปรายให้เห็นทั้งหมดและผลเสียก่อน ก่อนที่เราจะวินิจฉัยลงไป

นายกรัฐมนตรี—ประเดิมฯ ผมอยากรู้พูดเสียก่อนคือเวลาใดกำลังรบกันอยู่ เรา จะให้รบต่อไปหรือจะให้หยุด เพราะที่เราพูดกันอยู่ทุกวินาทีนั้นคนต้องตาย เราจะให้หยุดหรือ จะให้รบต่อไป ส่วนเรื่องอื่นนี้ไว้พูดกันทีหลังไม่อย่างนั้นท่าทีการรบกันตาย นี้ก็จะลายไป กองพันหนึ่งแล้วทีบัดดานี และที่สมุทรปราการนั้นจะให้สู้หรือไม่ให้สู้นายมังกร พระมหโยธี ว่าอย่างไร

พล.ท. มังกร พระมหโยธี—แล้วแต่ห่านนายกฯ กระผมได้เคยเรียนเหตุการณ์ไว้ แล้ว และไม่เปลี่ยนแปลงอย่างไร

นายกรัฐมนตรี—ไม่ใช่ ต้องแล้วแต่ที่ประชุม จะให้รบต่อไปหรืออย่างไร

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจารัส—ความเห็นของผม ผมได้เสนอแล้ว และได้ปรึกษา กับรัฐมนตรีบางท่านแล้ว ผมว่ามีทางเดียวต้องผ่อนปรนไปตามสมควร เมื่อหันแล้วต้องสั่ง หยุดยิง แล้วทันทีเสนอตนนี้เรามีจะพูดกันอย่างไรต่อไปอีกชั้นหนึ่ง

นายกรัฐมนตรี—ที่พระตะบองผมเข้าใจว่าจะเข้ามาเหมือนกัน เพราะเวลาที่กองทัพ กำลังเคลื่อนที่เข้าหากัน และรบกันเรื่อยไป เดียวจะเกิดรบกันใหญ่

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชจารัส—ผมบอกเข้าไปแล้ว ทางญี่ปุ่นสั่งไปที่ใช่่อนแล้ว แต่จะได้รับแล้วหรือยังไม่ทราบ

นายวิลเลียม โอลสันน์—รมช. กระทรวงคมนาคม วิทยุสิงคโปร์ว่าทางการเมือง อังกฤษ ณ สิงคโปร์ได้ออกแจ้งการณ์แจ้งว่า ญี่ปุ่นพยายามส่งกำลังทหารขึ้นมาเมื่อเวลา

๑.๐๐ น. วันนี้ พร้อมด้วยโจมตีหัวระเบิดฐานทัพค้าง ๆ ของสหรัฐมลายู ทหารญี่ปุ่นหน่วยหนึ่งได้ขึ้นบกสำเร็จ ณ บริเวณชายหาดแห่งหนึ่งในสหรัฐมลายูเมื่อเวลา ๓.๓๐ น. ทันใดหน่าวายรักษาผู้ซึ่งของอังกฤษก็ได้ขัดขวาง และฝุ่นบินอังกฤษได้พยายามเข้าโ杰มตีช่องอยู่ห่างจากพรอมแคนไทร์ไปทางใต้ประมาณ ๑๙ ไมล์ ปรากฏว่าห้องสองฝ่ายได้เสียชีวิตและบาดเจ็บเรื่องบรรทุกเครื่องบินของอังกฤษลากหนึ่งได้ถูกยิงห่างจากผู้ซึ่งประมาณ ๑,๓๐๐ ไมล์ ประมาณว่า เครื่องบินญี่ปุ่นได้เข้าครอบครองน่านน้ำเขต นานาชาติไว้แล้ว เรือบินของญี่ปุ่นได้อับปางลงบังยังไม่ได้ข่าวอะไรทางด้านไทร์และย่องกงอย่างใดเลย

นายกรัฐมนตรี—ให้เข้าเบิดวิทยุกระจายเสียง

นายวิลเลส โอลสตานน์—ผมได้เตรียมพร้อมไว้แล้ว

นายกรัฐมนตรี—ขอให้เข้าส่งข่าวต่าง ๆ เหล่านี้

นายวิลเลส โอลสตานน์—เอาข่าวพากันออกไปก่อนหรือ ยังมีอีกมากที่ได้รับเพิ่ง

นายกรัฐมนตรี—เอาข่าวออกประเทศออกไปก่อน ข่าวภายในประเทศนั้นผมนึกว่า ออกได้ ข่าวการบดต่าง ๆ ออกให้หมด

นายวิลเลส โอลสตานน์—ขอให้ออกทั้ง ๓ เครื่อง คือมีคลื่นยาวยั่น สัน และภาษาอังกฤษด้วย

นายกรัฐมนตรี—ก็ออกไป ข่าวที่ได้รับจากภายนอกก็ออกไป สำหรับข่าวภายใน บอกว่าสำหรับประเทศไทยเราคำลั้งเจรจาบ้านทางสถานทูตอยู่ เพราะไม่มีการประกาศสงครามอะไร ญี่ปุ่นไม่ได้ประกาศสงคราม เราถ้าลั้งเจรจาบ้านอยู่ และขอให้เอาข่าวของเราออกเสีย ก่อนญี่ปุ่นเข้า เราต่อสู้ที่บนบกให้ละเอียด

พล.ต.อ. อุดุล อุดุลเดชารัตน์—จะสั่งให้หยุดยิงหรือไม่สั่งหยุดยิง ผมอยากรอทราบคำสั่งของท่านนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรี—ก็ขอให้สั่งหยุดยิงตีกว่า แล้วเราก็ขอร้องกับทางสถานทูตญี่ปุ่นเข้า ส่วนที่จะตกลงกันแค่ไหนก็ไปอีกรูปหนึ่ง ซึ่งต่อไปจะเป็นอย่างไรนั้นก็ให้รอฟังคำสั่งจากผลของการตกลงกันทางทูต ทางทหารบก หลวงวิชิตฯ ก็ไปสั่งให้หยุดยิงได้

* ที่ประชุมตกลงเวลา ๗.๓๐ น. เห็นพ้องด้วยในการที่จะสั่งให้หยุดยิง

พล.ต. หลวงวิชิตสงคราม—ผมจะสั่งว่าถ้ารอบอยู่ก็ขอให้หยุด คือเข้ายู่ใหญ่ก็ให้อยู่ ทันนี้ ส่วนญี่ปุ่นเขาก็ไม่ยอมหยุด เพราะฉะนั้นถ้ารอบอยู่ก็ให้หยุด แล้วก็หลักให้เข้าผ่านไป

พ.อ. ช่วง เชวงศักดิ์สังคมรำ—ผู้จะได้ไปสั่งทางจังหวัดด้วย

นายกรัฐมนตรี—ผู้นี้ก่าว่าเรายังตกลงอะไรกันไม่ได้ แต่ควรจะสั่งหยุดยิงก่อน เพราะสู้ไปก็แหลก แล้วเราก็มาเจรจาทางการทูตกัน เขาจะว่าอย่างไรพึ่งเสียงเขาดู ถ้าไม่ตกลงกันหรืออย่างไร เราจะได้ตัดสินใจว่า จะรับหรือไม่รับต่อไป ส่วนทางเรือ คุณผัน น่าวิจิตร ก็สั่งเสียด้วย

พล.ร.ต. ผัน น่าวิจิตร—กองเรือของเราวานี้อยู่ที่เกาะสีชัง เขากองผ่านนอกสีชัง เข้ามา ผู้บุรุงว่าเข้านี้อาจปะทะกันได้ ผู้สั่งเมื่อคืนนี้ขอให้เขาระวังตัว ยังไม่ได้รับรายงานเลย ผู้จะได้ไปสั่งเขาก็

* นายกรัฐมนตรี—เรื่องเจดนาของญี่ปุ่นนั้น คือผู้ก็ไม่เชื่อ เท่าที่ฟังได้ติดต่อกันมีปีนานนานแล้ว ในเรื่องนี้ก็ได้ต่อรองกันมานานแล้ว คือแก่ว่าจะเข้ากับแกหนึ่งหรือไม่ ข้อ ๒ ถ้าไม่เข้ากับแก ๓. หรือจะทำเฉย ๆ ไม่รู้ไม่เชื่อ เมื่อพูดกันแล้วผู้ก็ได้บอกกับคณะรัฐมนตรีเพื่อวานซินนี้ แล้วทางนักยังไม่ทันได้ตกลงอะไรกันโดยโจก็สั่งเดินหลวง ๆ เข้ามา คือประการสุดท้ายนี้เขาก็ส่งคนไปโถเกียร์แล้วเขาก็ทำอย่างไรนั้น ผู้ก็นึกว่าคงไม่มีเรื่องก่อเรื่องดูก่อน แล้วเมื่อวานนี้ก็ได้ไปอธิบายกับพวกที่พระตะบองอยู่เป็นเวลานาน ผู้ก็นึกว่าเราอุดเขาก่อน จังหวัดพิบูลสังคมรักษ์เข้ามาแล้วมีเวลา ๗.๔๕ น. นี่เป็นข่าวที่ได้รับ

เวลา ๗.๔๕ นาฬิกา นายกรัฐมนตรีพร้อมด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ นายดิเรก ชัยนาม ได้ออกไปเจรจาบกอกอัครราชทูตญี่ปุ่นกับคณะซึ่งได้ให้ตามมาพูน

เวลา ๘.๔๕ น. นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศกลับเข้าสู่ที่ประชุม

นายกรัฐมนตรี—ผู้ได้ไปพูดกับเข้า ก็คงมีเรื่องเช่นเดียวกับที่ได้พูดกันแล้วเป็นส่วนมาก ที่นั่นผู้ได้ถามเขาว่าเขาก็ประสังค์อะไร จะทำกับเราเหมือนกับอินโดจีนหรือ เขากับอุกว่าเขามิได้ประสังค์จะทำเช่นนั้น เขานอกกว่าตั้งรูของเขาก็อังกฤษกับอเมริกา เพราะฉะนั้นเขานอกกว่าเมื่อพิจารณาภูมิประเทศเมืองไทยแล้วการที่จะไปทางมลายูหรือม่าก็จำเป็นจะต้องผ่านดินแดนของเรา เพราะฉะนั้นเขาก็ความสะดูก ที่นั่นเขาก็เลียนมา ๔ ข้อ เขานอกกว่าถ้าตกลงจะร่วมมือกับเขาก็มิอยู่ ๔ อย่างซึ่งเขาก็ให้เราเลือกเอา และสัญญาณเขานอกกว่าเราจะเชื่อนหรือไม่เช่นก็ได้

นายดิเรก ชัยนาม—(อ่านสัญญาญี่ปุ่นยืนมาระและแปลงต่อไปนี้)

เนื่องจากการสนทนาในวันนี้ เรายังได้ตกลงกันในข้อความดังต่อไปนี้อย่างเต็มที่

(๑) ประเทศไทยจะทำสัมพันธไม่ตรีในทางรุกรานและบีบอัดกัน ตัวร่วมกัน

(๒) ประเทศไทยจะให้ความร่วมมือแก่ประเทศไทยในทางการทหารเท่าที่จำเป็น ตามที่กล่าวในข้อ (๑) (รวมทั้งการอนุญาตให้กองทัพญี่ปุ่นเดินทางผ่านประเทศไทย และ อันวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อให้การเดินทางผ่านนั้นดำเนินการโดยกัน กันในการที่จะปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อมิให้มีการประทับกันและกัน อันอาจจะเกิดขึ้นได้ระหว่าง กองทัพญี่ปุ่นและกองทัพไทย)

(๓) รายละเอียดแห่งการปฏิบัติการตามข้อ (๑) และข้อ (๒) ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะได้ทำการตกลงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทั้งสองประเทศ

(๔) ญี่ปุ่นจะให้ประกันในความเป็นเอกสารอธิปไตยและเกียรติศักดิ์ของประเทศไทย จะได้รับความเคารพ และประเทศไทยจะได้ร่วมมือกับประเทศไทยในการที่จะเอาดินแดนที่เสียไปกลับคืนมา

(๕) ข้อตกลงดังกล่าว จะถูกยืนยันกันในภายหลังโดยแลกเปลี่ยนเอกสารในทางราชการระหว่างรัฐบาลเราทั้งสองฝ่าย

พระองค์เจ้าวรรณไวยาการ (ทรงแปลอักษรบัพหนึ่ง) มีความว่า

(๑) ประเทศไทยจะเข้าในกดิกาสัญญาติราภาคีฉบับลงวันที่ ๒๗ กันยายน ค.ศ.

๑๙๙๐

(๒) ประเทศไทยจะให้ความร่วมมือทางทหารแก่ประเทศไทย รวมทั้งการอนุญาต ให้ทหารญี่ปุ่นผ่านอาณาเขตไทยไป และให้ความสะดวกที่จำเป็นทุกประการในการที่จะผ่าน ไปนั้น กันทั้งจะได้จัดการทันทีเพื่อบีบอัดกันการประทับกันได้ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ระหว่าง ญี่ปุ่นกับทหารไทย

(๓) รายละเอียดในการปฏิบัติตามวรรค (๑) และ (๒) ข้างบนนี้ ให้ทำความ ตกลงกันระหว่างเจ้าหน้าที่แห่งประเทศไทยสอง

(๔) ญี่ปุ่นจะให้ประกันว่า เอกราชอธิปไตยและเกียรติศักดิ์ของประเทศไทยจะได้ รับความเคารพ และจะร่วมมือกับประเทศไทยในการเอาดินแดนซึ่งประเทศไทยได้เสียไป คืนมา

(๕) ความตกลงกันนี้ให้ยืนยันกันภายหลัง โดยเอกสารเป็นพิธีระหว่างรัฐบาลของประเทศไทยสอง

(อภิปราย) ข้ออื่น ๆ ก็เหมือนกัน เป็นแต่ร่างข้อ (๑) นั้นให้เข้าในสัญญาได้ราคี

(ทรงเปลือกฉบับหนึ่ง) มีความว่า

เพื่อที่จะปฏิบัติให้ลุล่วงสถานการณ์นี้ด่วนในเชิงตะวันออก ประเทศไทยจะให้ความร่วมมือทางทหารแก่ประเทศญี่ปุ่นตามที่จำเป็นเพื่อการนั้น รวมทั้งการอนุญาตให้ทหารญี่ปุ่นผ่านอาณาเขตไทยไป และการให้ความสะดวกทุกอย่างที่จำเป็นแก่การที่จะผ่านไปนั้น กับทั้งการจัดการโดยทันที เพื่อที่จะบังกันมิได้เกิดการประทกันขึ้นระหว่างทหารญี่ปุ่น กับทหารไทย

รายการปฏิบัติตามวรรคก่อน ให้ทำความตกลงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารของประเทศไทยสอง

(อภิบาย) อันนี้เข้าข้อความร่วมมือทางทหาร

(ทรงเปลือกฉบับหนึ่ง)

อันนี้คือแต่ข้อแรกที่ต้องกัน ว่าประเทศไทยรับร่วมกันว่าจะบังกันประเทศไทยร่วมกันคือ อันนี้มี ๓ อย่าง อันหนึ่งให้เข้าได้ราคี อีกอันหนึ่งให้ทำความตกลงทำสัมพันธ์ไม่ตรึงกับการรุกรานและการบังกันประเทศไทยร่วมกัน ส่วนข้ออื่น ๆ ข้อตกลงในเรื่องการร่วมมือทางทหารก็เหมือนกัน

* นายกรัฐมนตรี—ผู้ขอเสนอให้หยุดยิงกันเสียก่อน และจะรับกันก็เอาหรือจะร่วมกันก็เอา ผู้เออหังนน นายนายพลเรือโท สินธุ กลมนาวิน ไปแทน

พล.ท. มังกร พرحمโยธี—ได้ติดต่อไปแล้วทราบว่าเดินทางมาแล้วตั้งแต่เมื่อคืน ได้ความว่าออกเดินทางมาตั้งแต่เที่ยงคืน

นายกรัฐมนตรี—ทางได้ไม่ได้ข่าวอะไรเลยหรือ

นายคง อภัยวงศ์—ทางได้นั้นญี่ปุ่นขึ้นที่ ชุมพร ประจำวัน ๖ ทางพระตะบองนั้น กองทหารญี่ปุ่นเดินทางเข้ามาทางสายดอนแก้ว และกำลังเจรจากับตำรวจชายแดนอยู่ มีบอมเบอร์ ๓ ลำ บินพุ่งมาทางนั้น

นายกรัฐมนตรี—นายวิจิตร วิจิตรวาทการ ว่าอย่างไร ขอฟังความเห็น

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—ผู้นี้กว่าบัญชาเท่าที่จะต้องพิจารณา ก็มี ๒ ขั้น ๔ แรก นั้น เรายังสู้หรือไม่สู้ ถ้าแม้ว่าพิจารณาในทางที่จะสู้แล้วเรื่องอื่นก็จะหมดไป

นายกรัฐมนตรี—เวลาันี้เรากลับไปแล้ว

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—บัญชาข้อที่ ๑ บัดนักเป็นอันหมดไป ถ้าตกลงกันในทางไม่สู้ บัญชาข้อ ๒ เราก็จะต้องพิจารณาสัญญา ๕ ข้อนี้ กรรมของประทานเสนอว่า อันดับ ๓ ไม่ควรจะรับพิจารณา เพราะไม่มีการันตีอะไรเลย และอันที่ ๔ คอมมอนดีเฟนส์ นั้น เรายังคงอยู่ในฐานะเหมือนอย่างอนโดจินแน่นอน เพราะถึงอย่างไรก็จะต้องเสีย เกียรติยศมาก ก็มีบัญชาจะต้องพิจารณาอันที่หนึ่งกับอันที่สอง ซึ่งผมไม่ขอออกความเห็น คือแล้วแต่ผู้ใหญ่จะตกลง

นายปรีดี พนมยงค์—หมายความว่าทั้ง ๕ รูปนี้ เขาไม่ยอมให้เราเหมือนอย่างที่ คุณอดุล อุดุลเดชจรัสปรารภ คือหมายความว่าถ้าหากว่าไม่รับกัน เรายังจะต้องยอมเป็นพวกเดียวกันอย่างนั้นหรือมิใช่ ในความหมายทั้ง ๕ รูปนั้น คือที่อุดุล อุดุลเดชจรัส ประธานนั้น ไม่ได้หมายความอย่างนี้ใช่ไหม

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—อัน ๓ ไม่ต้องระบุแต่ว่าไม่ได้ให้การันตีอะไรเลย

นายปรีดี พนมยงค์—อัน ๓ หมายความว่าเรารอญี่งึงได้ใช่ไหม

พระองค์เจ้าวรรณไวยากร—คือเมื่อตอนตนก็ว่าร่วมมือทางทหาร แต่เข้าใจความว่าร่วมทั้งอนุญาตให้เข้าฝ่าย ให้ความสะดวกทุกอย่างและจัดการไม่ให้ປะกะกัน

* นายกรัฐมนตรี—ว่าอย่างไร เอาหรือไม่เอา ไม่เอา ก็ออกไปกันวันนี้ ว่าอย่างไร จะรับหรือไม่รับ

พล.ท. มังกร พรหมโยธี—กลับแล้วแต่ท่านนายกรัฐมนตรี

นายควง อภัยวงศ์—นายพลโท มังกร พรหมโยธี ควรจะได้แต่งลงว่าสภาพการณ์ ขณะนี้เท่าที่ทราบนั้น ถ้าทราบแล้วผลจะเป็นอย่างไร

นายประยูร ภรณ์มนตรี—ท่านนายกรัฐมนตรีได้ชี้แจงแล้วเมื่อวันพุธที่แล้วนี้

นายกรัฐมนตรี—เสียงประชาชนว่าอย่างไรก็ไม่รู้

นายปรีดี พนมยงค์—ยังไม่ทราบเรื่องเลยในตอนนี้ เพราะมาตั้งแต่เมื่อกัน

นายกรัฐมนตรี—นี่สมมุติว่าเราตกลงรับมันก็จะมาน้อมบกรุงเทพฯ เท่านั้น กองทัพ อาการสามารถว่า จะให้สู้ไหม เวลาันี้ก็มาน้อมบัวดันแล้ว

นายควง อภัยวงศ์—ถ้าเป็นอย่างที่ท่านนายกรัฐมนตรีพูดเมื่อวันพุธ อย่างนี้เจรจา แก้ไขบางตอนก็ได้ รูปนั้นไปอย่างนี้ จะไปทำอย่างอันไม่ได้

นายกรัฐมนตรี—เดียวก่อน จะรับกันหรือ หรือว่าจะพูดกันมันก่อน

พล.ท. มังกร พรมโยธี—ผมเห็นว่าต้องร่วมในทางทหาร และเพื่อรักษาความเป็นเอกราชของเรารด้วย จะได้ไม่เสียเวลา เดียวมันก็เคลื่อนที่เข้ามารืออยๆ

พ.อ. เพียร สุฤทธิ์ศิลป์พิริยะโยธิน—ผมคิดว่าจะร่วมกันร่วมเต็มที่กว่า ถ้าหากว่าได้ผลเราจะจัดได้ประโยชน์บ้าง ถ้าหากว่าจะไปร่วมครึ่งๆ กลางๆ แล้วเราจะไม่ได้ประโยชน์อะไรเลย เพราะเขาก็ไม่ยอมให้

พล.ต. พิชิต เกรียงศักดิ์พิชิต—เท่าที่ท่านนายกรัฐมนตรีนักแล้วว่าถ้าสู้ เราก็สู้ ไปไม่เก้น้ำ ถ้าไปอย่างนี้บางที่จะมีทางบัง gramm

นายอุทัย แสงมณี—เท่าที่นายกรัฐมนตรีแต่งลงเมื่อวันที่หกเห็นว่าไม่มีทาง

พล.ต. เก้า เพียรเลิศ บริวัติ์ยุทธกิจ—ผมก็เห็นด้วยตามที่นายกรัฐมนตรีพูด

ม.ล. เดช สนิทวงศ์—ผมก็เห็นอย่างเดียวกัน

พล.อ.ต. มุณี มหาสันทนะ เวชยันต์รังสฤษฎี—มีทางเดียว เขาไม่ให้เลือกเลย
สักทาง

นายดิเรก ชัยนาม—ผมคิดว่าสู้นั้นเราสู้ไม่ไหว อย่างที่ท่านนายกฯ เคยกล่าวแล้ว ที่จริงเมื่อกี้เขานอกกว่าจะเคารพเรา เราจะเสนอว่ายอมให้ผ่านทุกอย่าง แต่การที่จะบังคับเราว่ามีรบบันนี้เรายอมไม่ได้ คือขออย่างเดียวว่า ขอให้ไว้เกียรติยศของประเทศไทยเราสักหน่อย ถ้ายังรักกันอยู่

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—ก็อาจจะเป็นอย่างนี้ได้ไหม คือ เมื่อเรามีรับตาม ๑ และ ๒ และเมื่อเข้ามาแล้ว เขาอาจจะขอให้เราปลดทหาร ผมได้พูดกับรัฐมนตรีว่าการฯ เมื่อตนเมื่อกันนี้ คือ ถ้ามีทางนั้นไม่ร่วมก็ต้องมีอกัน คราวนี้ถ้าเราปลดทหารแล้วแก้ก็ทำได้ตามชอบใจทุกอย่างหมดเลย

* นายกรัฐมนตรี—ผมเองก็ไม่รู้ว่าจะตกลงอย่างไรเมื่อนอกัน คือไม่รู้ว่าเสียงประชาชนส่วนมากเป็นอย่างไร

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—ทางประชาชนผมเข้าใจว่า ถ้ารับมาไปในทางใด ผมนึกว่าแกรับเพราะแกไม่รู้อะไรมากกว่านี้ ผมขอเรียนเพิ่มเติมเป็นข้อคำอธิบายหนึ่งว่าอาจจะเลือกอกันหนึ่งกับอกันสอง ผมคิดว่าบางที่อันสองที่เข้าออกซีสันนั้น บางที่จะดีกว่า ที่อันนั้นคือ เพราะเหตุว่า อันหนึ่งมีภูมิปัญญาคนเดียวกันรั้นตี แต่อันที่สองนั้นมีอีกซีสแล้ว ยังมี

เยอร์นัน อิตาลี การันตีค้าย แต่ผลกายนอกนั้นก็คงเป็นเช่นเดียวกัน คือจะต้องแตกกับอังกฤษและอเมริกา

นายปรีดิ พนมยมค์—ผู้เห็นอย่างนี้ คือ เมื่อเราหยุดยิงและวินิจฉัยไปในทางที่เราจะไม่รับแล้ว ผลที่ตกลงนั้นจะต้องเป็นว่าเราไม่ได้ปรบกับอีกทางหนึ่ง ทันเมื่อเป็นตั้งนั้นแล้ว แปลนที่ ๓ จะเป็นอย่างไร จะมีทางแก้ไขอย่างไร คือให้เป็นไปในทางที่คุณอดอลุดอลเซชาร์ส์ว่า คือถ้าเป็นไปในรูปนั้นก็คงเบลาง แต่ถึงจะตกลงไปในทางใด ผลมันก็ต้องต้องรับวันยังค่า

นายประยูร ภัมรมนตรี—ถึงเรารู้สึกว่ามันก็เข้ามา

นายปรีดิ พนมยมค์—นั่นคือ ผลมันก็ต้องรับ เข้าเสนอมา ๔ แปลน เข้าให้เราเลือกว่าจะเอาอย่างไร เดียวนี้เรามีอยากจะรับแล้ว เราจะมีทางใด

พ.อ. ช่วง เชวงคักดีส่งคมนาคม—ถ้าหากว่ารับโดยลำพังจะเป็นอย่างไร เราบอกว่า เราไม่เข้าออกชีส ขอให้ส่งแต่อวุธให้เรา เราจะจัดการของเราจะเป็นอย่างไร คือเรื่องก็เป็นว่าขอให้เขาก่อนทหารกับไป

น.อ. ถวัลย์ ธรรมนาวาสวัสดิ์—ไม่ใช่แปลน ๔ นายวิจิตรวาทการ กล่าวว่าจะเป็นอย่างไร จะเหมือนอินโดจีนอย่างนั้นหรือ

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—อินโดจีนนี้เสียชื่อมากทั่วโลกแล้ว เราจึงได้เกลี้ยดหนักหนาว่า อย่าให้เป็นอย่างอินโดจีนเลย

น.อ. ถวัลย์ ธรรมนาวาสวัสดิ์—แปลน ๔ นั้น เราจะร่วมมือกับญี่ปุ่น แล้วเขาก็รับรองอะไรต่างๆ ส่วนแปลน ๓ นั้นหมายความว่าเราไม่รับ แล้วเราจะเอาประโยชน์เข้าข้างเดียว เขาก็คงไม่เอาเหมือนกัน หรือถ้าจะมาอย่างดี^(๑) สมาร์ม ก็คงขายหน้า ส่วนแปลน ๕ ผู้คนนี้ก็ว่าพอไป เรื่องข้อประกันจะพุดกันอย่างไรแปลนไหน ผู้มีคิดว่าไม่มีประโยชน์ถ้าถือแปลน ๔ ข้อประกันที่จะให้นักจราจรเป็นประโยชน์

นายกรัฐมนตรี—ข้อ ๓ ของเขาก็ได้

น.อ. ถวัลย์ ธรรมนาวาสวัสดิ์—ข้อ ๓ กล่าวว่ามันจะปลดอาวุธ คือเราไม่ได้ร่วมอะไรมันเลย แล้วยังจะเอาประกันกับมันอีก ผู้เห็นว่าถ้าจะไปข้อ ๓ นั้น “น้ำจะมีตกลงด้วยก็ต้องไม่ตกลงด้วยก็มาน้อ” ๕ ข้อ ๕ นั้น ต้องบังคับร่วมกัน แต่ข้อ ๓ นั้นต้องร่วมมือกันทางทหาร แล้วยังต้องให้ความสำคัญกับอีก

นายวิจตร วิจิตรวาทการ - แต่ขอได้โปรดอย่าลืมอีกข้อหนึ่ง คือว่าถ้าข้อ ๑ กับข้อ ๒ แล้ว ต่อไปนี้ถ้าตกลงกันอย่างไรแล้วจะต้องไปทำรายละเอียด คือถ้าตกลงตามข้อ ๑ กับข้อ ๒ แล้ว อาจจะทำรายละเอียดว่ากองทัพญี่ปุ่นให้ผ่านไป ถ้าตกลงอัน ๔ แล้วมันก็อยู่ในนี้

น.อ. ภวัลย์ ชั่รังนาวาสวัสดิ์ - เป็น อันหนึ่งกับอันสองไม่ใช่อย่างนั้น อันหนึ่งร่วมกันทั้งรุกและรับ ข้อ ๒ เข้าสัญญาได้ราบรื่น และข้อ ๓ ไม่มีผู้ดูแล ข้อ ๔ หมายความว่าร่วมมือกันบ่องกันประเทศไทย

นายวิจตร วิจิตรวาทการ - ข้อ ๔ นั้น ญี่ปุ่นอยู่ในนี้

นายปรีดี พนมยงค์ - ก็อยู่ในนี้ทั้งนั้น คุณวิจิตรว่าอันไหนไม่ได้อยู่

น.อ. ภวัลย์ ชั่รังนาวาสวัสดิ์ - ผມนีก็ว่าได้เป็น ๓ แล้ว เดิมข้อ ๔ จะดีกว่าหรือมีอะไรนั้นถ้าเข้าไม่ยอมก็ไปแพน ๔ เลย

นายปรีดี พนมยงค์ - ประเดิมจาก่อน กรณีสวีเดนเป็นอย่างไร

พระองค์เจ้าวรรณาไวยากร - สวีเดนนั้นเป็นแต่ให้ผ่านไปเท่านั้น

นายปรีดี พนมยงค์ - นั้นสิ ถ้าจะเอกสารมีอย่างสวีเดนแล้ว ข้อไหนของเขานั้นเป็นเรื่องร่วมดีเพนส์อฟไทยแลนด์ นี่เป็นเรื่องร่วมดีเพนส์ไม่ใช่เรื่องพัสเจจ ผมเห็นว่าลองร่างดูเสียใหม่ให้เป็นพัสเจจ ลองร่างดูแล้วมาปรึกษากันอีกที ผมเห็นอย่างนี้

นายดิเรก ชัยนาม - เขานอกกว่าเขายังไม่หยุดยิงจนกว่าเราจะตกลง

นายกรัฐมนตรี - อย่างนี้oggคุณก็คงจะว่าเราไม่ได้

น.อ. ภวัลย์ ชั่รังนาวาสวัสดิ์ - ความจริงได้ปรากฏแล้วว่าเราได้รับแล้ว เข้าก็ควรจะเห็นใจเราบ้าง และทางอังกฤษทางอเมริกาก็รับแล้ว

ที่ประชุมตกลงให้ร่างใหม่ โดยเอาแพน ๓ เดิม ๔ และมอบให้นายวนิช ปานะนท์ ไปเจรจา

* นายกรัฐมนตรี - ก็ได้แล้ว จำไว้ด้วยนะ ผมสั่งแล้วว่าให้หยุดยิง ถ้าทีหลังมันตายแล้วจะมาว่าเราไม่ได้

น.อ. ภวัลย์ ชั่รังนาวาสวัสดิ์ - เวลา ๙.๓๐ น. ที่ท่านนายกรัฐมนตรีสั่งให้หยุดยิง

นายวนิช ปานะนท์ - เข้าสู่ที่ประชุม

นายกรัฐมนตรี - เขาว่าอย่างไร

นายวนิช ปานะนนท์—เขยอ่อน

นายกรัฐมนตรี—อ่าน

นายวนิช ปานะนนท์—ผมขออนุญาตเรียนถึงค่าพูดที่ผมได้ไปพูดกับเข้าดังนี้ครับ ผมถือว่าเป็นประโยชน์ของผมในฐานะที่ผมเป็นสมาชิกแห่งชาตินั้นผู้หนึ่ง ผมเห็นว่าอย่างไรก็ได้ เราจะยอมให้ผ่านหรือไม่ยอมให้ผ่านก็ตาม อังกฤษก็จะยอมถือว่าเราเป็นศัตรู เพราะฉะนั้น อย่างนี้จะถือว่าเป็นเกียรติคพอหรือไม่ แต่ในการที่จะเออล้อส์ทเทอริตอรี่นั้น ผมได้ยินขัน ตามกับเข้ามาที่เดียวว่าทำนี้ไม่ยอมอย่างนี้ ถ้าผมทำไม่สำเร็จแล้ว ผมก็จะต้องถูกยิงเป้า จะยอมหรือไม่ยอมพูดกันสักๆ สองคำเท่านั้น ทันทีเข้าพูดมาอีกคำหนึ่งซึ่งทำให้มองสัย เขานอก ว่าความจริงนั้นเป็นอันที่ไม่ดีอันนั้น นั้นแหล่ดีกว่าในทางเกียรติคุณ แต่ในที่สุดเขาก็กลง ผมจึงขอนำมารีบันให้ทราบ

นายกรัฐมนตรี—เรามีสัญญาไม่รุกรานกับคนอื่นเขาอยู่ และอาจจะมาช่วยบ้านของกัน เรายังไม่มีประโยชน์อะไร เรายังคงของเราเองดีกว่า

นายวนิช ปานะนนท์—ผมก็ได้พูดอย่างที่ผมพูดต่อหน้าท่านนายกรัฐมนตรีเมื่อ ก่อน แล้ว ผมได้พูดอย่างแรงที่สุดแล้ว

นายประ สมหารา—ผมรู้สึกด้วยความห่วงในตอนท้าย คือในเรื่องนี้ถ้าทำทะเลลุบปูรุ่ง ไปในทางเดียวกันไม่มีบัญชาอะไร แต่ถ้าภายในหลังการเกิดตรงกันข้ามขึ้นแล้ว ความในตอนท้าย นั้นมันบอกเราว่ายังไงที่เรายอมนั้นไม่ใช่ด้วยความจำเป็น แต่ด้วยเห็นแก่ประโยชน์อะไรอยู่ อย่างหนึ่ง แต่ผม ฯ เรียน ตรง ฯ ว่าเรื่องนี้มีกระแสความมาส่องตอน ตอนเมื่อคืน นี้แก่ไม่ได้ขอมาอย่างนี้ แก่ขอผ่านอย่างเดียวเท่านั้น แต่เช้านี้นอกจากจะขอผ่านแล้วยังมี การให้ความช่วยเหลืออีก คือเป็นพวกเดียวกันนอกจากจะขอผ่าน เพราะฉะนั้นเมื่อแก่เปลี่ยน ได้อย่างนี้แล้ว ที่หลังก็เปลี่ยนได้อีก ผมนึกว่าใน ฯ เรษมาตรฐานใจกันเสียว่า เวลาันทั้งสือ จะเขียนอย่างไรก็เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ทันทีผมอยากจะเรียนตรง ฯ เสียเวลาไม่คุ้มจำเป็น จะต้องทำสัญญากันแล้ว ผมขอเรียนจริง ฯ ว่าผมรักแบบที่คุณวิจิตร วิจิตรภาพการว่า เรายังมีที่ทางที่อันอีกนั่นคือรับ คือเดียวนี้อังกฤษอเมริกา ซึ่งเป็นชาติใหญ่ตั้งกันข้าม เขาก็เป็น ศัตรูกับเรา ทันทีเข้าแบบ ๒ เข้าก็เป็นศัตรูกับเรา เพราะฉะนั้นใน ฯ จะต้องมีศัตรูแล้ว เรายังคงหาไม่ครบทว่าเข้าก็

นายกรัฐมนตรี—เดียวเรามีอย่างเป็นสัตtru กับใคร

นายปีระ สมานาร—ถ้าอย่างนั้น ใจผมเชื่อว่าการที่เขาจะให้ดินแดนแก่เราหรือไม่นั้นไม่สำคัญ ผมนิกว่าอย่างไร ก็ให้โลกเขาเห็นว่าเราทำด้วยความจำเป็นดีกว่า

น.อ. ภวัลย์ ช่างนาวาสวัสดิ์—สัญญาณนี้เขานอกว่าจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรได้หรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรได้ อย่างนั้นไม่ใช่หรือ

นายกรัฐมนตรี—ทำเป็นลายลักษณ์อักษรดีกว่า แต่บอกว่าลับก็แล้วกัน เพราะเรา ก็เคยขอร้องอยู่ว่า สันติภาพฯ

นายปรีดี พนมยงค์—ขอให้ถามทุก ๆ คน ส่วนผมเองนี้แสดงความเห็นแล้ว

นายกรัฐมนตรี—คุณมังกร พระหมโโยธีว่าอย่างไร

พล.ท. มังกร พระหมโโยธี—ผมก็เห็นด้วยทุกอย่าง

นายวนิช ปานะนนท์—ถ้าอย่างนั้นวิธีพูดกับเขา ผมอยาจจะเรียนเสียด้วยว่า เรา รู้สึกว่าขอบเขตของเขามากกว่า ^(๓) ช่วยลอสท์เทอริทอรีนั้น แต่ว่าในการที่จะช่วยนั้น ต้องไปท่าน จะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้

นายปรีดี พนมยงค์—อย่าไปพูดว่า ต้องไปท่านจะเป็นอย่างไรก็ไม่รู้ อย่าไปพูด อย่างนั้น

นายวนิช ปานะนนท์—ถ้าอย่างนั้นก็บอกว่ารู้สึกว่า ท่านทำด้วยเกียรติยศจึงได้ทำ อย่างนี้

นายคง อกยังค์—ดีแล้ว

พล.ท. มังกร พระหมโโยธี—ได้รับรายงานว่าที่วัฒนามีเครื่องบินของเรานั้นต่อสู้กับ เข้า ๑ เครื่อง และของเข้า ๑๗ เครื่อง ของเราถูกยิงตกไป

นายกรัฐมนตรี—ที่วัฒนาเกิดขึ้นในจมติเหมือนกันหรือ

พล.ท. มังกร พระหมโโยธี—เขามา ๑๗ เครื่อง ที่แรกของเราสั่งไม่ให้ต่อสู้ แต่คำสั่ง คงจะชาไป จึงได้เกิดต่อสู้กันขึ้น

พล.ต. จุ้ย รัตนกุลเสรีเริงฤทธิ์—เวลา ๘.๓๐ น.

นายปรีดี พนมยงค์—เมื่อเราตัดตอนท้ายแล้ว จะมีอะไรที่จะต้องแก้ไขอีกบ้างหรือไม่ ที่ประชุมตกลงให้นายดิเรก ชัยนาม นายวนิช ปานะนนท์ และพระองค์เจ้า วร昏ไวทยากรบรรหาร ไปเจรจาโดยตัดตอนการที่จะคืนดินแดนให้ออกเสีย

นายกรัฐมนตรี—กองทัพเรือได้ข่าวอะไรบ้าง

พล.ร.ต. พัน น้าวิจิตร—ร.มช. กระทรวงกลาโหม เมื่อวานลาดตะเวณอยู่ทาง
เกาะสีชัง และเกาะໄ่ ไม่ได้พบกัน พบแต่เรือสินค้าของญี่ปุ่นในสีชังเท่านั้น และตอนนี้
ได้ส่งข่าวไปว่าเมื่อคืนยกขึ้นลงมา ให้เข้าเตรียมตัวไว้เท่านั้น

นายกรัฐมนตรี—ถ้าตกลงตามนี้แล้ว เราจะต้องออกคำແຄลงการณ์

นายปรีดี พนมยงค์—ผมกนิກว่าต้องเป็นรูปนั้น เรากับอกว่าเราถูกอัลติเมต์มอย่างนี้

นายกรัฐมนตรี—ให้เข้าสามที่พระตะบองกับพิบูลลงความตกลงที่

นายค่วง อภัยวงศ์—ว่าเป็นอย่างไรอย่างนั้นหรือ

นายกรัฐมนตรี—ถูกแล้ว

พล.ร.ท. สินธุ กลมนานิว—เข้ามานอกเวลา ๑๐.๐๕ น.

นายกรัฐมนตรี—ถูกจับหรือ

พล.ร.ท. สินธุ กลมนานิว—ครับ ถูกจับที่บางปู ตี ๔ มีเรือใหญ่เข้ามาจอดที่หน้า
สะพานที่เดียวเข้าใจว่าจะเข้ามาในสันدونแล้ว หรือจะยังไม่เข้าก็ไม่ทราบ

พล.ต.ต. อุดุล อุดุลเดชจรัส—อ่านโทรศัพท์ของพระรามอินทราดังต่อไปนี้ “ได้รับ
โทรศัพท์จากตำรวจสายด่วนแก้วแจ้งว่า เวลา ๗.๐๐ น. เชษ มีทหารชาติญี่ปุ่นมีรถบน
ประมาณ ๑๐๐ คัน พร้อมบินในญี่ปุ่นเข้ามาในสายด่วนแก้ว แล้วมาหยุดอยู่ที่เครื่องกีดขวาง
ยังไม่มีการยิงกัน” แปลว่ายังไม่ได้ล้าเข้ามา

เวลา ๑๐.๑๐ น. นายวนิช ปานะนนท์ นายดิเรก ชัยนาม และพระองค์เจ้า
วรรณาไวยากรกลับเข้าสู่ที่ประชุม

นายวนิช ปานะนนท์—ตามที่ฝ่ายบาทกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ
ได้ไปพูดคุยลงในเรื่องแบบฟอร์มที่จะทำนั้น ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้ (อ่านหนังสือข้อตกลง
เป็นภาษาอังกฤษ)

นายดิเรก ชัยนาม—ที่นี้นายอาダメ็กซ์แจงเพิ่มเติมว่า คือในข้อ ๒ ที่ว่า (อ่านเป็น
ภาษาอังกฤษ) หมายความว่าในการนี้เรารถูกกลั่นทางทหารหมด คงจะต้องมีการตกลงกันใน
เรื่องเศรษฐกิจการคลังกันอีก ซึ่งในนั้นเขากล่าวว่าไม่ต้องใส่ไว้ และแอมนาสชาเตอร์จะมา
เจรจา กับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเศรษฐกิจต่อไป

นายวนิช ปานะนนท์—คือเข้าชี้แจงว่าเมื่อเรารถูกกลั่นแล้ว เขาก็จะต้องช่วย

พระองค์เจ้าวรรณาไวยากร—แต่เขาว่าคงจะต้องเจรจา กัน เขามีว่าจะช่วย

นายกรัฐมนตรี—เรื่องพาสเจนน์ ขอให้ไปเจรจา กับเขาว่า ขอให้ผ่านไปเลย อย่าให้พัก เพราะที่พักของเราไม่มี เสน่ยอาหารก็ไม่มี

* นายปริ๊ด พนมยงค์—ทางซื้อเรือตนนี้ ต้องไปซ้อมความเข้าใจกับเขากว่า ที่พดกันนี้เฉพาะในเรื่องทางทหารเท่านั้น ส่วนทางอื่นนั้น เขายังต้องการพูด แล้วจะมา เอกสารเศรษฐกิจการคลังด้วยนี้ไม่ได้ นิตองซ้อมความเข้าใจให้เข้าใจเสียด้วย

พล.ร.ท. สินธุ์ กมลนาวิน—ของมันกว้างมาก

นายวนิช ปานะนนท์—ผมเป็นผู้รับคำสั่งให้ไปพูดตามที่คลัง จึงขอซ้อมเสียก่อน
ที่จะพอดีก

- (๑) เข้าใจว่าไม่ใช่เป็นการปลดอาวุธเรา ถ้าดังนั้นไม่ยอม
- (๒) เรื่องพาสเจนจะไม่พักที่บางกอก ถ้าพักไม่ยอม
- (๓) ในข้อ ๒ เข้าใจว่า เฉพาะกับทหารเท่านั้น
- (๔) นี่เป็นการซ้อมความเข้าใจ ไม่เกี่ยวกับข้อคอกลงซึ่งเป็นไปนั้นแล้ว

ที่ประชุมคลังให้ นายวนิช ปานะนนท์, นายดิเรก ชัยนาม และพระองค์เจ้า
วรรษไวยากร ออกไปซ้อมความเข้าใจ

พล.ต. จรุญ รัตนกุล เสริมฤทธิ์—ได้รับโทรเลขจาก มหาดไทย (อ่านโทรเลข)
ทหารพม่าฝ่ายอังกฤษเข้ายึดรัฐไฟประจำวน และเข้ายิงต่อสู้เพื่อยึดสถานีตำรวจนครบาล
น้อยที่ ๕ ตั้งแต่ ๕.๓๐ น. วันที่ ๘ ส่งกำลังทางเรือขึ้นฝั่ง ๓ ลำ ขณะนั้นกำลังรวมกำลัง
ต้านทานระหว่างประจำวนกับขั้นกังಡ

พล.ต.อ. อุดม อุดมเดชจารัส—ได้รับรายงาน จากคณะกรรมการจังหวัดนครศรี-
ธรรมราช เมื่อเวลา ๙.๐๐ น. ๕๐ นาที ญี่ปุ่นได้ยกห้ามที่ปักหน้าของจังหวัดครีธรรมราช
ได้จัดตำรวจนานทันทีไว้แล้ว

นายวนิช ปานะนนท์, นายดิเรก ชัยนาม และพระองค์เจ้าวรรษไวยากร กลับ
มาสู่ที่ประชุม

นายดิเรก ชัยนาม—ในการซ้อมความเข้าใจนั้น ข้อ (๑) เรื่องปลดอาวุธ เขา
รับรองว่าไม่ปลดอาวุธของเรามา เพราะเขารู้ว่าเป็นการเสียเกียรติยศ ข้อ (๒) เรื่องพาสเจน
เขานอกกว่าไม่พักที่กรุงเทพฯ

พระองค์เจ้าวรรษไวยากร—เขานอกกว่าที่ค้องการเรื่องทัวๆ ไปยังไม่พูดถึงกรุงเทพฯ

คือต้องการที่อยู่กับเสบียงอาหารสำหรับหารของเข้าและการคมนาคม นี้แหล่งที่ขาดต้องการที่นี้เป็นอย่างมาก สำหรับกรุงเทพฯ นั้นเข้าไม่มีเจตนาที่จะเข้ามาในชีตี้ คือในด้านเมือง เพราะเข้าเห็นว่าเป็นการขัดต่ออ่อนเนอร์ แต่เข้าก็ไม่พูดชัด ๆ เข้าอกกว่าในการที่ทหารผ่านมาหนึ่งโดยเหตุที่สถานีรถไฟของเขายังไม่ถึงกรุงเทพฯ เข้าก็ต้องผ่านมา แต่บางที่ใกล้ ๆ กรุงเทพฯ อาจจะต้องพัก ที่นี่สำหรับดอนเมือง เข้าอกกว่าเข้าต้องการใช้ เข้าอกกว่ากรณีที่จะเข้ามาในกรุงเทพฯ ก็เพื่ออย่างเช่นว่ารถจักรจะต้องซ้อมแซมบัง ก็อาจจะเข้ามาที่มีภัยสันคือถ้ามีอะไรซ้อมเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็อาจจะเข้ามา แต่เข้าไม่มีเจตนาจะเข้ามาอย่างอื่น และเข้าบกกว่าเครื่องบินอังกฤษอาจจะมาโจมตี คือถ้ามาโจมตีรัฐก็ได้ เพราะฉะนั้นสำหรับดอนเมือง เข้าจะต้องขอใช้ต่อไป ในเรื่องเศรษฐกิจจะในเรื่องนี้ก็จะได้ผลกระทบเป็นเรื่องต่างหาก ผู้โดยบังเอิญอาจจะเข้ามีการเจรจา ก็จะต้องผ่านทางทุก เข้าก็บกกว่าจะผ่านทางปะร้อนเบอร์แซนแนล อย่างเรื่องขายทองนั้น ถ้าจะพูดตรงกับเจ้าหน้าที่ก็ตกลงว่า แต่เขารับรองว่าจะผ่านทางปะร้อนเบอร์แซนแนล

และมีเรื่องเกี่ยวกับด้วยที่เรื่องนี้ คือความดีก็ต้องกันกันว่าลับ แต่ที่นี้เข้าบกกว่าจะต้องไปชี้แจงแก่ประชาชน ทางเราจึงบกกว่าอย่าไปโฆษณาเลย ที่นั้นก็ได้ผลกระทบกันว่าเข้าจะบกกว่าเราได้ยอมให้ทหารของเข้าผ่านไป และเขายอมรับเอกสารของเรามีความต้องการที่จะเดินทางกลับประเทศ

นายปรีดี พนมยงค์ — ถ้ายังนี้เราก็มีทางแนบเนียนกว่านี้อีกหน่อย ดีแล้วที่พูดอย่างนั้น คือแทนที่จะทำเป็นสัญญา ก็ให้เขาทำเป็นแอดชัวรานส์โดยผูกมัดเข้าฝ่ายเดียว คือหมายความว่าเข้าจะมาขอพำนัสโดยมีเงื่อนไขดังต่อไปนี้เป็นแอดชัวรานส์ เราไม่ต้องเชื่นให้เขาเชื่อฝ่ายเดียว ถ้าอย่างนี้แนบเนียนดี

พระองค์เจ้าวรณไวยากร — คือตามทางการนั้นเราก็ต้องเก็บความแล้วกำหนดสือตอบเข้า คือหนังสือตอบของเรารอย่างไรก็ต้องมีถึงเข้า

นายปรีดี พนมยงค์—เดิมเข้าพูดถึงมอรากลอบลอกลิเกชัน ^(๗๓) อย่างนั้นมิใช่หรือ นายคิราก ชัยนาม—ถูกแล้ว

น.อ. ถวัลย์ ธรรมนราวาสวัสดิ์—ถ้าไม่เขียนแล้วกลัวว่าจะลำบาก เราไม่มีอะไรแสดงเลย เพราะเราเป็นฝ่ายอยู่ข้างล่างเข้า

นายกรัฐมนตรี—ดีก็คงว่าเข้าจะประกาศโฆษณาหรือ

พระองค์เจ้าวรวงไวทยากร—ถูกแล้ว ตกลงว่าให้ห้ามเข้าฝ่านไปได้และเขารับรอง
เอกสารของเรา

นายปรีดิ พนมยงค์—เรื่องตอนเมืองจะว่าอย่างไร

นายกรัฐมนตรี—ไม่ว่าที่ไหนเรายอมไม่ได้ทั้งนั้น

นายวิลาศ โอสกานนท์—ได้รับข่าวจากสิงคโปร์ว่า เนเธอร์แลนด์ติดสีได้ประกาศ
สงเคราะห์แล้ว

เมื่อได้จัดพิธีข้อตกลงดังสำเนาที่แนบไว้แล้ว ที่ประชุมตกลงให้ นายดิเรก ชัยนาม
ไปลงนามในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ ซึ่งนายดิเรก ชัยนาม ได้ออกไป
กับนายวนิช ปานะนนท์ และกลับเข้ามาเวลา ๑๙.๒๕ น. แจ้งว่าได้ลงนามแล้ว และพวก
คณะญี่ปุ่นกลับไปแล้ว (ดังสำเนาสัญญาที่แนบอยู่ท้ายรายงานนี้)

นายกรัฐมนตรี—ข้างนอกเข้าว่าอย่างไรกัน ลองฟังเสียงดู

พล.ต. พิชิต เกรียงศักดิ์พิชิต (หลวงวิชิตสงเคราะห์) และพระศิลปศัตราม ออก
ไปฟังข่าวข้างนอก

นายคง อกยังค์—จังหวัดพิบูลสงครามถูกยึดแล้ว (อ่านໂທຣເລຂ) ท่าแพถูกยึดแล้ว
หน่วยวิทยุเคลื่อนที่ถูกยึด ทหารม้าเข้าทำการบีดสถานีและได้ทำการต่อสู้กับทหารญี่ปุ่น ที่
หัวหินว่า ประจำวนฯ ถูกไฟไหม้ และขอกำลังไปช่วย ที่เพชรบุรีไม่มี ที่วัฒนาหลวงไพรีฯ
บอกว่าหยุดรถแล้ว แต่ญี่ปุ่นยังโงมติดด้วยเครื่องบิน

พล.ต. จรัญ รัตนกุล เสรีเริงฤทธิ์—เวลา ๑๙.๓๐ น. เวลาห้าก้องยานยนต์ญี่ปุ่น
ผ่านพระตะบองมาแล้ว กำลังมุ่งตรงมาลงคลบบุรี ถามว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร

นายวิลาศ โอสกานนท์—ข่าวรับฟังจากสิงคโปร์ เวลา ๑๐.๓๐ น. ข่าวจากนิวยอร์ค
แจ้งว่าเรือด้าน้ำญี่ปุ่น ๔ ลำ กับเครื่องบิน ๖ ลำถูกทำลาย กับเรือบรรทุกเครื่องบินญี่ปุ่น
๑ ลำ ถูกทำลายที่นอกปานามา ทัพเรือญี่ปุ่นเข้าไปตีกันตัน ได้แล่นหนีโดยเดิมสักการ
เจ้าหน้าที่บังกันภัยทางอากาศของสหรัฐมะลัยแหนกร่วงระเบิดเพลิงได้เข้าประจำทำงาน
๔ ตั้งแต่วันนี้จนถึงเช้าวันพรุ่งนี้

นายกรัฐมนตรี—นี่เราจะต้องออกให้ประชาชนทราบใหม่ ประเดียวยาจะตกใจกัน
รถรับเข้ามาตั้ง ๕—๖๐๐ นี่เราเห็นจะต้องออกແผลงการณ์

นายปรีดิ พนมยงค์—ทางสภาราชจะเรียกประชุมวิสามัญใหม่

นายทวี บุณยเกตุ — ได้เตรียมให้เช็นไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้กำหนด เป็นแต่เช็น เตรียมไว้ก็จะเอาวันไหนก็กรอกลงไปเลย

นายกรัฐมนตรี—(พูดกับนายวนิช ปานะนนท์) โทรศัพท์พูดกับสถานทูตซึ่ง รกรอบเข้ามานี้ที่พระตะบอง จะให้หยุดที่ไหน กำลังเคลื่อนที่เข้าเรืออยู่ ๆ ระหว่าง ๖๐๐ คัน

นายวนิช ปานะนนท์—ออกใบโทรศัพท์

นายกรัฐมนตรี—เห็นจะต้องออกແຄลงการณ์ว่า เมื่อเช้านี้ คือเวลา ๒.๐๐ นาฬิกา ทหารญี่ปุ่นได้ล่วงล้ำเข้ามาเรืออยู่ ๆ จนกระทั่งถึงเวลาเที่ยง

นายปรีดี พนมยงค์—และແຄลงไปด้วยว่าเราได้พยายามต่อสู้แล้ว แต่ภัยหลังเข้า ได้ขึ้นมาหลายจุดต่อหน้ายุดก์เหลือกำลังที่เราจะบังกันได้ และเข้าได้มากจากกับเรา

น.อ. ถวัลย์ ชั่รังนาวาสวัสดิ์—ก็บอกว่าภัยหลังก์ได้มีการตกลงนั่งแผลกัน

นายปรีดี พนมยงค์—ไม่ใช่ตกลงอย่างนี้ ต้องว่าแล้วเข้าได้มากจากกับเรา เพราะ มีฉะนั้นเราจะเสียหาย

นายกรัฐมนตรี—บอกว่าเราได้พยายามต่อสู้แล้ว ในที่สุดทางญี่ปุ่นก็ได้มายื่นขอ อุย่างนี้ ๆ และเราเห็นว่าการที่จะต่อสู้ต่อไปนั้นก็เป็นการเปลืองชีวิตผู้คนและทรัพย์สมบัติ เราจึงได้มีการตกลงกับเข้า แล้วในที่สุดท้ายก็ขอให้ประชาชนพลเมืองจงเชื่อฟังรัฐบาล ต่อไปเด็ด

นายปรีดี พนมยงค์—ขอให้คณวิจิตร วิจิตรวาทการไปร่วงด้วย

นายกรัฐมนตรี—เอ นี่เป็นความผิดของเรารหรือไม่

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—เข้ามาตามธรรมชาติ เราไม่ได้ทำผิดอะไร

นายกรัฐมนตรี—ว่าอย่างไรคุณเทียร เก่งระดมยิง คนพูดตรง เราทำผิดอะไร บ้างไหม

น.อ. เทียร เก่งระดมยิง—เราก็ได้ทำอยู่ที่สุดแล้ว และเราก็ได้ทำการต่อสู้จนถึง อย่างนี้แล้ว และผมยังวิตกอยู่เหมือนกันว่า ถ้าท่านนายกรัฐมนตรีมาเร็วไปก็จะลำบากเหมือน กัน ดีเด่ามาซ้ำไปหน่อย

นายกรัฐมนตรี—ก็ไม่มีอะไรแล้ว แต่ลงการณ์บอกประชาชนก็แล้วกัน

นายวิจิตร วิจิตรวาทการ—ที่เขียนนี้ ประเดี่ยวผมจะเอาไปเสนอท่านนายกรัฐมนตรี

น.อ. ถวัลย์ ชั่รังนาวาสวัสดิ์—น่าย ฯ จะประชุมกันอีกใหม่ ประเดี่ยวจะมีเรื่อง อะไรกันอีก

นายกรัฐมนตรี — ตอนบ่ายประชุมอีกที บ่าย ๑๗.๐๐ น. ไปที่บ้านแม่แล้วกัน
ที่ประชุมตกลงให้ นายวิจิตร วิจิตรวาทกุล รับไปร่วงคำแถลงการณ์รัฐบาลเสนอ
นายกรัฐมนตรีแล้วประกาศต่อไปได้ กับให้กำหนดเวลาประชุมในเย็นวันนี้เวลา ๑๗.๐๐
นาฬิกาอีกรึ่งหนึ่ง

บัดประชุมเวลา ๑๗.๕๕ นาฬิกา

หมายเหตุ (1) ทูตทหารญี่ปุ่นสมัยรัฐบาลพหลฯ (2) ทูตทหารญี่ปุ่นสมัยรัฐบาลพินุลฯ (3) ปลด
อาชุด (4) ร่วมป้องกันประเทศไทย (5) ทางผ่าน (6) รำรงรับรองวานายกร.ม.ต. สั่งหยุดยิงแล้วเวลา
7.30 น. (7) คืนเดนที่เสียไป (แก่อังกฤษและฝรั่งเศส) (8) คำขาด (9) อธิบดีด้วย (10) วิถีทางระเบียน
ราชการ (11) เอกสารให้ประกัน (12) หน้าที่ทางศิลธรรม

คำแปล

ข้อตกลงระหว่างผู้แทนฝ่ายไทยและญี่ปุ่น

ผู้ลงนามข้างท้ายนี้ ซึ่งได้รับมอบอำนาจโดยถูกต้องแล้วจากรัฐบาลของตน ตกลง
กันดังต่อไปนี้

๑. เพื่อจะจัดการกับสถานการณ์เร่งด่วนในເອເຊີຍຕະວັນອອກ ประเทศไทยจะอนุญาต
ให้กองทหารญี่ปุ่นผ่านดินแดนของประเทศไทยไปได้ และจะให้ความสะดวกทุกอย่างเท่าที่
จำเป็นเพื่อการผ่านดังกล่าว ตลอดจนดำเนินการต่าง ๆ โดยทันที เพื่อหลีกเลี่ยงความเบ็น
ปฏิบัติชั่วคราวที่อาจเกิดขึ้นได้ระหว่างกองกำลังทหารญี่ปุ่นกับกองกำลังทหารไทย

๒. รายละเอียดเพื่อการปฏิบัติตามวรรคแรก จะต้องตกลงกันระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่าย
ทหารของทั้งสองประเทศ

๓. ประเทศไทยญี่ปุ่นให้ประกันว่า เอกราช อธิบดีด้วย และเกียรติศักดิ์ของประเทศไทย
จะได้รับการเคารพ

ทำไว้สองชุด ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๑๙๔๑

(ลงชื่อ) ดิเรก นัยนาม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศแห่งประเทศไทย

(ลงชื่อ) ห. ทดสอบ

เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย

“宣告การณ์รัฐบาลฉบับ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484”

“ด้วยเมื่อวันที่ 8 ธันวาคม 2484 ตั้งแต่เวลาประมาณ 2.00 น. กองทหารญี่ปุ่นได้เข้าสู่ประเทศไทย โดยทางทะเลในเขตจังหวัดสงขลา บัดดานี ประจำคีรีขันธ์ นครศรีธรรมราช สุราษฎร์ธานี (บ้านดอน) และบางปู ส่วนทางบกได้เข้ามาทางจังหวัดพระตะบองและพิบูลสงคราม เกือบทุกแห่งท่าทางและตำรวจนคราชไทยได้ทำการต่อสู้อย่างเข้มแข็ง

อนึ่ง ในเวลาเดียวกันก็ได้มีข่าวจากต่างประเทศว่า กองเรือญี่ปุ่นได้เข้าโจมตีเกาะอาواiy และฟิลิปปินส์ ของสหรัฐอเมริกา ได้ส่งทหารขึ้นบกที่โกตาบารูในเขตมลายูของอังกฤษ และได้เข้าโจมตีสิงค์โปร์โดยเครื่องบินอย่างหนัก

ในเรื่องนี้เอกสารราชทูตญี่ปุ่นได้มำที่ทำเนียบรัฐมนตรีในวันที่ 7 ธันวาคม 2484 เวลา 22.30 น. ได้ซึ่งแจ้งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศว่า ได้ประกาศสงครามกับอังกฤษและสหรัฐอเมริกา แล้ว แต่มิได้อีกให้เป็นศัตรู หากแต่มีความจำเป็นต้องขอทางผ่านอาณาเขตไทย

รัฐบาลของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พิจารณาปรึกษากันโดยรอบครอบคลุม เห็นว่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เป็นสิ่งซึ่งไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ แม้ประเทศไทยได้พยายามโดยสุดกำลังก็ไม่สามารถจะหนีเหตุการณ์อันนี้ได้พ้นและเนื่องจากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้น การที่จะต่อสู้กันไปก็จะเป็นการเสียเลือดเนื้อชีวะไทยโดยไม่สำเร็จประโยชน์ จึงจำเป็นต้องพิจารณาตามข้อเสนอของรัฐบาลญี่ปุ่นและผ่อนผันให้ทางแก่กองทัพญี่ปุ่น โดยได้รับคำนับจากรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นลายลักษณ์อักษรว่า จะเคารพเอกสาร อธิปไตย และเกียรติศักดิ์ของไทย ด้วยเหตุนี้รัฐบาลจึงได้ตกลงให้ทางเดินทัพแก่ญี่ปุ่นและการต่อสู้ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นก็ได้หยุดลง

ขอให้ประชาชนชาวไทยจงระับความตื่นเต้นและพยายามประคับกิจกรรมต่อไปตามเดิม รัฐบาลจะทำความพยายามอย่างสูงสุดในอันที่จะให้เหตุการณ์ทั้งหลายผ่อนหนักเป็นเบาให้มากที่สุดจะทำได้ ขอให้ประชาชนชาวไทยจงรักษาความสงบและฟังคำสั่งและคำตักเตือนของรัฐบาลทุกประการ”

ข้อสังเกต

(1) พลตรี อันนันต์ พิบูลสงครามได้นำบันทึกของจอมพลพิบูลฯ ที่เตรียมไว้เพื่อแจ้งต่อศาลฎีกาในคดีที่ท่านเป็นจำเลยในคดีอาชญากรรมส่วนตัว (แต่ท่านยังไม่มีโอกาสแจ้งเพราศาสตร์ให้ตัดสินยกฟ้องโจก็โดยเหตุว่า ก.ม. อาชญากรรมเป็นโมฆะ) นั้นมาลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ “จอมพลป. พิบูลสงคราม” เล่ม 4 มีความตอนหนึ่งในหน้า 312 ของหนังสือเล่มนั้นดังต่อไปนี้

312

(5) ก่อนไปอรัญญประเทศเพื่อตรวจการวางทหารตามคำสั่งยุทธการที่ 5 ได้นอนให้อุดมแทนและให้พรหมโยธีดูแลทางหน้าที่ ผบ. สูงสุด ได้สั่งแก่พระมหาโยธีที่เมรุวัดเทพศิรินทร์ของ น: ตัว ลพานุกรม หัวฝากถูกๆ ไว้กับอุดม และการไปนัดอุดมไม่ได้บอกว่าญี่ปุ่นจะโใจตืออย่างใดเลย

(6) เมื่อวันการบุกรุก 8 ธ.ค. 84 ทางค.ร.ม. โกรเลขด้านให้กลับ สองเครื่องบินไปรับ ส่งพระเวชยันต์ไปตามนักเรียนญี่ปุ่นให้รอด ค.ร.ม. ไม่ตกลงใจอย่างใดเลย หากจะรับก็ควรบอกไปว่าตกลงรับและย้ายค.ร.ม. ไปเข้าที่บัญชาการนั่นจะอยู่ที่เดิมก็ค่ายหมดและถูกใจหัวหน้านายการไม่ได้ ไม่หมายเป็นที่บัญชาการทัพยามศึกคราวนี้ควรไปฐานทัพพบูรี แต่ค.ร.ม. ไม่มีการปฏิบัติต่อห่างไกลวันนั้นประชุมตัวสั่นกันอยู่ บอกญี่ปุ่นว่า ให้ยังงั้นๆ ใจเรายังบั้งในการศึกให้ญี่ปุ่นอยู่ๆ อย่างนี้

(2) เรื่องที่ผู้อ่านควรศึกษาเกี่ยวกับข้อความใน (5) แห่งบันทึกของจอมพลพิบูลฯ

(ก) ประการที่ 1 ในบันทึกการประชุมค.ร.ม. วันที่ 8 ตุลาคม (หนังสือเล่มนี้หน้า 25) จอมพลพิบูลฯ กล่าวว่า

“นายกรัฐมนตรี - เรื่องเจดานของญี่ปุ่นนั้น คือผู้ไม่เชื่อ เท่าที่ผู้ได้ติดตอกับญี่ปุ่นมานานแล้ว ในเรื่องนี้ก็ได้ต่อรองกันมานานแล้ว คือแก่ว่าจะเข้ากับแกหรือไม่ ข้อ 2 ถ้าไม่เข้าก็รับกับแก”

“3. หรือจะทำเฉยๆ ไม่รู้ไม่เชื่อ เมื่อพูดกันแล้วผู้ใดได้บอกกับคณะรัฐมนตรีเมื่อวานนี้แล้วหางี้ ก็ยังไม่ทันได้ตกลงอะไรกัน โดยใจสั่งเดินพรวดๆ เข้ามา คือ ประการสุดท้ายนั้นเข้าก็ส่งคนไปโดยเรียบแล้วเข้าจะทำอย่างไรนั้น ผู้ใดก็ว่าคุณไม่มีเรื่องกีรอฟังคุก่อน และเมื่อวานนี้ก็ได้ไปอธิบาย กับพวกที่พระตะบองอยู่เป็นเวลานาน ผู้ใดก็ว่าเรารอคุณเข้าก่อน จังหวัดพิบูลสงครามก็เข้ามาแล้วเมื่อเวลา 7.25 น. นี่เป็นข่าวที่ได้รับ”

(ข) ประการที่ 2 จอมพลพิบูลฯ ไม่เชื่อญี่ปุ่นที่จะยังคงการรุกรานไทยหรือมีเหตุอื่นใดในยามคืนขันนั้น หัวหน้า “ฝากถูกๆ ไว้กับอุดม”

(ก) ประการที่ 3 โกรเลขของทูตอังกฤษ เลขที่ 893 ลงวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 1941 ถึงกระทรวงการต่างประเทศอังกฤษ มีความตอนหนึ่งว่า

“นายกรัฐมนตรีไทย (จอมพลพิบูลฯ) ได้รับข่าวทราบข้อซัดแจ้งว่าญี่ปุ่นได้กำหนดแผนการโจรตีประเทศไทย วันที่ 3 ธันวาคม (แต่) ได้เลื่อนไปในเวลาสุดท้าย, แต่การนั้นจะเกิดขึ้นภายหน้าโดยไม่ซักซ้า”

(ง) ประการที่ 4 แม่พล.ต.อ. อุดมฯ รองนายกร.ม.ต. ได้รับมอบหมายให้คุ้มครองงานระหว่างที่ จอมพลพิบูลฯ ไปต่างจังหวัดก็ตี สำพล.ต.อ. อุดมฯ ทราบแน่นอนก่อนจอมพลพิบูลฯ ไปต่างจังหวัด ว่าญี่ปุ่นจะรุกรานไทยวันใด เวลาใดแล้วจะเขยไม่นอกให้จอมพลพิบูลฯ รู้หรือไม่? ตามบันทึกการประชุมค.ร.ม. คืนวันที่ 7 และวันที่ 8 ธ.ค. 2484 ปรากฏว่าพล.ต.อ. อุดมฯ รู้จากนายวนิชฯ และพระบริราษณ์ฯ (ซึ่งเป็นผู้ที่จอมพลพิบูลฯ ใช้ให้เป็นผู้ติดตอกับญี่ปุ่น) เมื่อเวลาประมาณ 19 น. ของวันที่

7 ธันวาคม 2484 ว่าญี่ปุ่นจะมาพบจอมพลพิบูลฯ เพื่อขอเดินทัวร์ผ่านประเทศไทย พล.ต.อ. อุดลฯ ที่ส่งโทรศัพท์แล้ว - ต่อมาให้นายเวชยันตร์ฯ ไปตามจอมพลพิบูลฯ กลับมาประชุมค.ร.ม. โดยค่าว่า

อนึ่ง ญี่ปุ่นจะโถมตีวันได้เวลาใดແนนี้ กองบัญชาการทหารสูงสุดของจอมพลพิบูลฯ ก็ยังไม่ทราบได้แล้ว กรมตำรวจน้ำที่ไม่สามารถติดตามได้ยังกว่ากองบัญชาการทหารสูงสุดซึ่งมีสมควรภาพในการสื้อสารและสืบสวนข่าวการทหารได้ติดกวางรมตำรวจน้ำ

(๓) เรื่องที่ผู้อ่านควรศึกษาเกี่ยวกับข้อความใน (๖) แห่งบันทึกของจอมพลพิบูลฯ

(ก) ประการที่ ๑ ขอให้ผู้อ่านฯ บันทึกการประชุมค.ร.ม. ระหว่างคืนวันที่ ๗ ถึงเวลา ๑๑.๓๐ น. ของวันที่ ๘ ธันวาคม 2484 อีกหลาย ๆ ครั้งแล้วก็โปรดสังเกตว่ารัฐมนตรีคนใดนั่งประชุมตัวสั้นกันอยู่บ้าง และผู้ใดคุมสติไว้ไม่อยู่ที่จะต้องเผชิญต่อบัญหาสำคัญของประเทศไทยด้วยบ้าง ผู้ใดโฉ瞭ๆ เลฯ บ้าง

(ข) ประการที่ ๒ ขอให้ผู้อ่านฯ บันทึกการประชุมนั้นอีกหลาย ๆ ครั้งว่าการที่ค.ร.ม. ได้อธิบายให้ญี่ปุ่นยับยั้งนั้น ญี่ปุ่นได้ยอมยับยั้งอย่างไรบ้าง อาทิ

(ข ๑.) ญี่ปุ่นยอมยับยั้งไม่รุกร้ำนากรุงเทพฯ จากบางปู ตามที่พล.ต.อ. อุดลฯ “ได้สั่งห怆ยอดอาวุธและหลวงประดิษฐ์ดินนาวยุทธไปพบทุกญี่ปุ่นแล้วฝ่ายญี่ปุ่นส่งนายทหารของเขาร่วมไปยังบางปู เพื่อให้ทหารญี่ปุ่นยับยั้งอยู่ที่บ้านปู

(ข ๒.) พล.ต.อ. อุดลฯ ได้สั่งคำขาดผ่านทางนายวันชัยฯ ให้แจ้งญี่ปุ่นว่า

“ด้านบูรพาหนัน จังหวัดพระตะบองที่จะไปสายดอนแก้ว ที่จะเข้าไปยังจังหวัดพิบูลลงกรณ์ แผนที่ได้ให้คำขาดไว้แล้วว่า ถ้าหากญี่ปุ่นเข้ามาโดยที่ไม่ได้รับคำสั่งใด ๆ แล้วก็ไม่มีบัญหาที่จะต้องประทับนั้น” ฝ่ายญี่ปุ่นก็ยอมยับยั้งดังที่บันทึกการประชุมค.ร.ม. ปรากฏความดังต่อไปนี้

“พล.ต.อ. อุดล อุดลเดชชรัส - อ่านโทรศัพท์ของพระรามอินทราดังต่อไปนี้ “ได้รับโทรศัพท์จาก “พล.ต.อ. อุดล อดุลฯ ด้วย จังหวัดพระตะบองที่จะไปสายดอนแก้ว ที่จะเข้าไปยังจังหวัดพิบูลลงกรณ์ แผนที่ได้ให้คำขาดไว้แล้วว่า ถ้าหากญี่ปุ่นเข้ามาโดยที่ไม่ได้รับคำสั่งใด ๆ แล้วก็ไม่มีบัญหาที่จะต้องประทับนั้น” ฝ่ายญี่ปุ่นก็ยอมยับยั้งดังที่บันทึกการประชุมค.ร.ม. ปรากฏความดังต่อไปนี้ “ไม่ได้ล้าเข้ามา”

(ก) ประการที่ ๓ การที่ญี่ปุ่นโถมตีชายฝั่งทะเลไทยที่บีกช์ได้นั้น จอมพลพิบูลฯ ซึ่งแม้จะแนะนำนั้นอยู่ต่างจังหวัด แต่ในฐานะผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็มีเครื่องมือสื้อสารกับกองบัญชาการของท่านดีกว่า กรมตำรวจน้ำและรัฐมนตรีอื่นฯ หรือควรรู้ได้ว่ากองทัพเรือญี่ปุ่นซึ่งมิใช่เรือค้าน้ำได้เคลื่อนอออกจากอินโดจีน มุ่งหน้าเข้ามาในอ่าวไทย

เมื่อกองทหารญี่ปุ่นยกขึ้นบกชายฝั่งทะเลไทย ทหาร, ตำรวจ, เยาวชน, ราชภราไทยก็ต้องต่อสู้ญี่ปุ่นอยู่กรุงเทพโดยจิตสำนึกรักชาติของเขาเหล่านั้น และโดยคำสั่งทางทหารที่สั่งไว้เป็นประจำว่าถ้ากองทหารต่างด้าวรุกเข้ามาในประเทศไทยทหารก็ต้องต่อสู้ อธิบดีกรมตำรวจน้ำหรือรัฐมนตรีคงสั่งไม่มีอำนาจสั่งให้ทหารหยุดยิงได้ อำนาจหน้าที่สั่งให้ทหารบังคับได้หยุดยั้งนั้นอยู่ที่จอมพลพิบูลฯ โดยเฉพาะ

(ก) ประการที่ ๔ จอมพลพิบูลฯ เป็นนายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุด จึงมีอำนาจหน้าที่สั่งการตามที่ท่านก่อไว้ใน (๖) ว่าให้ค.ร.ม. ไปฐานทัพพนบุรีเพื่อระดับท่านไม่สั่งเช่นนั้น ค.ร.ม. ก็ไม่อาจทึ้งกรุงเทพฯ เพื่อเอาด้วยอดไปอยู่ที่ลพบุรีได้ อีกทั้งกองทหารที่ลพบุรีจะไม่ยอมให้ค.ร.ม. อะพยพกันไปอยู่ฐานทัพพนบุรีเพื่อจะจอมพลพิบูลฯ มิได้สั่งไว้

(๔) ขอให้ผู้อ่านสังเกตว่าด้วยเหตุการณ์ที่ได้รับความเสียหายจากการต่อสู้ญี่ปุ่น ซึ่งจอมพลฯ ได้กล่าวไว้ในที่ประชุมค.ร.ม. นั้นค่างกับที่พลตรี ชาญ อุบลเดชประชารักษ์ (ชาญ ไชยกาล) สมัยมีตำแหน่งในกองแสงงาวทหารบกนั้นได้ลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ “ไทยรบจนสุดใจขาดดิน” พิมพ์เมื่อพฤษจิกายน 2493

(ก) บันทึกการประชุมคร.ร.ม. มีความตอนหนึ่งว่า

“นายปรีดิ พนมยงค์ - คือสำหรับผู้นั้นของกิจกรรมว่า เวลาหนึ่งเป็นเหตุการณ์สำคัญแล้วถือว่าเป็น โฆษณาด้านสังคมของประเทศไทย เพราะจะมีข้อที่จะทดลองข้างในนั้นไม่มีข้ออธิบายแต่ข้อกิจกรรม ให้เห็นทั้งหมดและผลลัพธ์ก่อน ก่อนที่เราจะวินิจฉัยข้างไป”

“นายกรรูปนั่นตรี - ประเด็นนี้ ผู้นอยากจะพูดเสียก่อนคือเวลานี้กำลังรับกันอยู่ เราจะให้รับต่อไปหรือ จะให้หยุด เพราะที่เราพูดกันอยู่ทุกวินาทีนั้นคุณต้องตาย เราจะให้หยุดหรือจะให้รับต่อไป ส่วนเรื่อง อื่นนั้นไว้พูดกันทีหลังไม่อย่างนั้นทุกคนต้องตาย นี่คือลายไปกองพันหนึ่งแล้วที่ปัตตานี และที่ สมุทรปราการนั้นจะให้สู้หรือไม่ให้สู้ นาย มังกร พระมหาโยธีว่าอย่างไร”

(ข) พลตรีชายฯ แห่งกองป่าทหารบกได้พิมพ์ไว้ในหนังสือที่มีข้อข้างต้นนั้นว่า

“๖. ปัตตานี ญี่ปุ่นได้ยกพลขึ้นบกเข้ายึดคลากลางและสถานที่ต่างๆ ตั้งแต่เวลา 4.00 น. ของวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๔๘๔ ทั้งนี้เพราหน่วยทหารตั้งห่างตัวเมืองออกไปตั้ง ๑๖ ก.ม. ดังนั้น ๙. หลวง-สุนันวินิวัฒน์ ข้าหลวงประจำจังหวัด จึงสั่งดำเนินการและลูกเสือเข้าต่อต้านญี่ปุ่นก่อนในระยะแรก อีกหนึ่งชั่วโมงต่อมาจึงได้ประทับกบองกำลังทหารไทยแห่งหน่วยทหารราบที่ ๔๒ ภายใต้บังคับ บัญชาของพ.อ. อนุอิงคัญธนบริหาร (ซึ่งตายในที่รบ) ร่วมด้วยเยาชนทหารหน่วยที่ ๕๕ ปัตตานี ซึ่งรับเดียงบ่าเคียงไฟลังกับกองพันทหารราบที่ ๒๒ - ๒๕”

“ผลปรากฏว่า นายทหาร นายสิบและพลทหารราย ๒๔ คน เยาวชนราย ๖ คน บาดเจ็บ ๓๐ คน.”

(๕) ขอให้ท่านผู้อ่านสังเกตว่าด้วยเรื่องบรรทุกทหารญี่ปุ่นที่เข้ามาทางด้านพระตะบองนั้น รายงาน ของพระรามอินทราต่างกับที่จอมพลพิบูลฯ กล่าวไว้ในที่ประชุมคร.ร.ม. คือ

(ก) ประมาณเวลา ๑๐ น. พล.ต.อ. อุดมฯ ได้อ่านโทรศัพท์ของพระรามอินทราให้ที่ประชุมคร.ร.ม. พฟงว่า “ได้รับโทรศัพท์จากตำรวจสายด่วนแก้ไขเวลา ๗.๐๐ น. เช่น มีทหารชาติญี่ปุ่นมีการบุกรุก ๑๐๐ คันพร้อมกับปืนใหญ่บุกเข้ามาในสายด่วนแก้ว แล้วมาหยุดอยู่ที่เครื่องกีดขวางยังไม่มีการยิงกัน”

(ข) พล.ต. จรัญ รัตนกุลเสริฐเรืองฤทธิ์ กล่าวในที่ประชุมว่า

“เวลา ๑๑.๓๐ น. เวลาหนึ่งกองข่ายนยนต์ญี่ปุ่น (ไม่บอกจำนวน) ผ่านพระตะบองมาแล้ว กำลังมุ่งตรง มาทึ่งคลบบุรี ตามว่าจะให้ปฏิบัติอย่างไร”

(ก) ต่อจากนั้นนายวิลเลา โอดสตานน์ รายงานข่าวรับฟังจากสิงคโปร์เรื่องการรบทางสะเกราะหัวง ญี่ปุ่นกับสัมพันธมิตร “ไม่เกี่ยวกับการรบด้านพระตะบองใช้เวลาอ่านข่าวไม่เกิน ๓ นาที

(ก) ต่อจากนายวิลเลาฯ แล้ว จอมพลพิบูลฯ กล่าวว่า

“นี่เราจะต้องบอกให้ประชาชนทราบใหม่ ประเด็นนี้จะตอกใจกัน รถรับเข้ามาตั้ง ๕-๖๐๐ ที่เราจะ ต้องออกแถลงการณ์”

(ก) เมื่อจอมพลพิบูลฯ กล่าวเสร็จแล้ว ผู้ได้ฟังล้วนว่า

“นายปรีดิ พนมยงค์ - ทางสภาราควรจะเรียกประชุมวิสามัญใหม่”

ครั้นแล้วนายทวี บุณยเกตุกล่าวว่า

“ได้เตรียมให้เช่นไว้แล้ว แต่ยังไม่ได้กำหนด เป็นแต่เช่นเตรียมไว้ ลักษณะเรียนให้กับกรอกลงไปเลย”

(ก) ครั้นแล้วจอมพลพิบูลฯ ได้กล่าวว่า

“นายกรรูปนั่นตรี - (พูดกับนายวนิช ปานะนนท์) โทรศัพท์พูดกับสถานทูตฯ รถรับเข้ามาที่พระตะบอง จะให้หยุดที่ไหน ก้าสังเคสื่อนที่เข้าเรือฯ ราว ๖๐๐ คัน”

(นายวนิช ปานะนนท์ - ออกไปโทรศัพท์ แต่ไม่ปรากฏในบันทึกการประชุมคร.ร.ม. ว่าฝ่ายทุกญี่ปุ่น

ตอบว่าอย่างไร เพราะฝ่ายญี่ปุ่นยื่มรัฐจำนวนของรถทหารที่เข้าใช้ในการรุกเข้ามาในประเทศไทยด้านพระตะบองวันนี้ยิ่งกว่าที่นาย วนิชฯ จะไปบอกเขา เพราะถ้าบอกจำนวนถูกต้องก็เป็นการแสดงว่า นาย วนิชฯ รู้จำนวนรถได้เท่ากับญี่ปุ่น แต่ถ้ายานฯ วนิชฯ บอกจำนวนผิดไปมาก ญี่ปุ่นก็จะวินิจฉัยความสามารถของนาย วนิชฯ ในกิจการสองคราม)

หมายเหตุ

(ก) ระบบและรถบรรทุกทหารญี่ปุ่นสมัยนั้นประมาณว่าคันหนึ่ง ๆ ยาวอย่างน้อยที่สุดคันละ 5 เมตร ถ้า 100 คันรวมยาว 500 เมตร แต่ถ้านั้นเคลื่อนขบวนห่างกันอย่างน้อยที่สุดห่างกัน 2 เมตร ขบวนรถบรรทุกทหารญี่ปุ่นประมาณ 750 เมตรเป็นอย่างน้อยที่สุดต่อรถ 100 คัน

(ข) ถ้าเป็นรถทหารญี่ปุ่น 500 - 600 คัน ก็คงเป็นขบวนรถบรรทุกทหารญี่ปุ่นรวมความยาวอย่างน้อยที่สุด 3750 เมตร ถึง 4500 เมตร มองดูสุดตาที่เดียว

(ก) แต่การเคลื่อนขบวนรถทหารนั้นหยุดพักเป็นตอน ๆ ไป สมัยนั้นถนนสายพระตะบอง - อรัญฯ ยังไม่กว้างพอที่จะให้ขับวนรถทหารญี่ปุ่นสามารถเดินได้แกร่ง 2-3 คันได้

(ก) บันทึกของจอมพลพิบูลฯ ที่เตรียมไว้เพื่อแจ้งต่อศาลมีค่า ชีว. พล. ต. อนันต์ พิบูลสองคราม "ได้นำลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ "จอมพลป. พิบูลสองคราม" เล่ม 4 หน้า 187 - 188 มีความตอนหนึ่งว่า

"ย่อมเห็นว่าในทางหนึ่งญูกมิตร แต่อีกทางหนึ่งเตรียมต่อสู้โดยจะรักษาความเป็นกลางไว้ ดังได้แจ้งมาข้างต้นแล้ว จะเห็นได้ว่าท่าทีของเรานี้ญูกมิตรกับญี่ปุ่นมีได้ประปนเกี่ยวข้องกับการทหารที่เตรียมต่อสู้เพื่อรักษาความเป็นกลางโดย ทางรัฐประศาสน์ไม่ได้ทำให้การทหารเน้นการต่อสู้ และมิได้ทำให้ชาติหย่อนในการต่อสู้แต่อย่างใด ขออ้างเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นใน 8 ชั้นวานนั้น"

"(1) ทางโฆษณา แม่เข้า 8 ชั้นวานนั้นบังปลูกใจให้ต่อสู้ตลอดไปถึงบ่าย 8 ชั้นวานนั้น"

ผลจึงขอให้ท่านผู้อ่านพิจารณาดังต่อไปนี้

(ก) ประการที่ 1 โปรดอ่านบันทึกการประชุมค.ร.ม. อีกหลาย ๆ ครั้งแล้วพิจารณาว่าจอมพลพิบูลฯ ได้สั่งผ่ายไทยหยุดยิงญี่ปุ่นผู้รุกรานโดยฉบับพลันหรือไม่

(ข) ประการที่ 2 ผู้ที่ยังมีชีวิตอยู่ปัจจุบันนี้ซึ่งเคยได้ฟังวิทยุกระจายเสียงของรัฐบาลไทยครั้งลึกได้ว่าบทความของรัฐบาลไทยก็คือ คำสอนทนาของนาย มั่น - นาย คง กีด หนังสือพิมพ์ที่คัดเอาคำกระจาจเสียง สมัยนั้นมาลงพิมพ์ก็คือ "โฆษณาเรียกร้องให้พลเมืองไทยทุกคนต่อสู้ญี่ปุ่นผู้รุกรานโดยวิธีที่เรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า "SCORCHED - EARTH POLICY" คือ ทำลายและเผาให้หมดซึ่งอาคารและบ้านเรือนยังคงของพลเมืองก่อนที่ศัตรูจะรุกเข้ามายืดไป โดยเหลือแต่พื้นดินเท่านั้นที่ศัตรูจะยึดเอาไปได้ตามคำว่าว่า "ให้ศัตรูยึดได้แต่ป่าพี" อีกทั้งโฆษณาของรัฐบาลโฆษณาให้เชื่อว่าทุกชนิดที่พลเมืองมีอยู่ เช่น ปืน, ดาบ, หอก, หลวง, รวมทั้งสัตว์และพืชที่มีพิษ เช่น งู, ตะนาน, แมลงป่อง, ฝักหมานมัย ฯลฯ

ผลเมืองไทยส่วนที่ได้ฟังโฆษณาของรัฐบาลตลอดมาเป็นเวลาหลายเดือนนั้นจำนวนมาก จึงมีข่าวดีที่จะสู้ศัตรูผู้รุกรานโดยไม่เสียดายอาคารบ้านเรือน

แม้ว่าจอมพลพิบูลฯ สั่งให้ทหารหยุดยิงเมื่อเวลาประมาณ 7.30 น. ของวันที่ 8 ชั้นวานนั้น แต่ทางด้านโฆษณาตนนั้นท่านจอมพลฯ ยังให้โฆษณาตัวต่อไปอีก ดังที่ท่านกล่าวไว้ในบันทึกว่า

"(1) ทางโฆษณาแม่เข้า 8 ชั้นวานนั้นบังปลูกใจให้ต่อสู้ตลอดไปถึงบ่าย 8 ชั้นวานนั้น"

(ก) ประการที่ 3 ตามแผนการของจอมพลพิบูลฯ ชีว. พล. ต. อนันต์ฯ "ได้นำลงพิมพ์ไว้ในหนังสือที่เผยแพร่แล้วข้างต้นนั้นว่า ท่านจอมพลฯ ได้เตรียมสร้างนครเพชรบูรณ์ไว้เพื่อเป็นเมืองหลังใหม่และ

จะใช้้นครเพชรบูรณ์เป็นฐานทัพเพื่อร่วมมือกับจีนรบญี่ปุ่นนั้น ผู้จังขอให้ท่านผู้อ่านพิจารณาว่าถ้าจอมพล พิบูลฯ ไม่จำต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2487 เพราะแพ้มติของ สภาขึ้นมาผู้แทนราษฎรจำนวนมากที่บัญเชิญไม่ยอมรับร่างพระราชบัญญัติอนุมัติพระราชกำหนดคร เพชรบูรณ์และพุทธบูรณะตนนั้น คือท่านจอมพลฯ ยังคงดำรงตำแหน่งนายกร.ม.ต. ต่อมา ซึ่งท่านจะได้ดำเนินไปตามแผนย้ายเมืองหลวงจากกรุงเทพฯ ไปอยู่เพชรบูรณ์ใช่ร เมื่อญี่ปุ่นถูกยกจากพม่าเข้ามารบ กองทัพไทยในประเทศไทยแล้ว ในตอนนั้นท่านก็จะต้องเปิดเผยตนแล้วว่าท่านร่วมกับจีนรบญี่ปุ่น ท่านจะโฆษณาให้พลเมืองไทยในภาคกลางและในกรุงเทพฯ จำนวนหลายล้านคนที่ไม่อยู่บนกรุงเทพฯ สมบดีและ ครอบครัวย้ายไปอยู่เพชรบูรณ์ได้ เพราะไม่มีที่อยู่พอยและมีอาหารไม่พอเลี้ยงพลเมืองแม้แต่หลายแสนคนได้ อีกทั้งไม่มียาธิกาโรคไข้จับสั่นที่ซุกซ่อนในบริเวณเพชรบูรณ์สมัยนั้น จะปล่อยให้ญี่ปุ่นมาบีดเอาราช บ้านเรือนและวัดวาอาราม ตลอดจนอาหารการกินและทรัพย์สินของราษฎรจากภาคกลางไปใช้สำหรับญี่ปุ่น หรือท่านจะโฆษณาสั่งให้พลเมืองไทยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่คนไทยในเวลาครบ รวมทั้งให้เข้ารับการตั้งที่ท่านจอมพลฯ ได้ปฏิบัติตามเมื่อก่อนวันญี่ปุ่นรุกรานประเทศไทยในวันที่ 8 ธันวาคม 2484 หรือไม่ คือให้พลเมืองไม่ต้องเสียดายในการทำลายและเผาอาคารบ้านเรือนวัดวาอารามและทรัพย์สมบัติ ที่ไม่อยู่บนเรือไปที่เพชรบูรณ์ได้ เพื่อให้ญี่ปุ่นบีดได้แต่พื้นแผ่นดินเท่านั้น ?

(7) บันทึกของจอมพลพิบูลฯ ที่เตรียมไว้เพื่อแกล้งต่อศาลฎีกา ซึ่งพล.ต. อนันต์ฯ ได้นำลงพิมพ์ไว้ในหนังสือชื่อ “จอมพลป.พิบูลลงความ” เล่ม 4 หน้า 188 -190 มีความอีกตอนหนึ่งว่าดังนี้

“(6) การที่ข้าพเจ้าและเสนารัฐการไปตรวจภูมิประเทศทางด้านบูรพาณั้น มิใช่เพื่อโปรดญี่ปุ่น แต่ต่อไปยังได นอกจากข้าพเจ้ามิได้พบญี่ปุ่นแม้แต่คนเดียวแล้ว ยังมีกรณีเ Wade สล้อม ด้วยเหตุผลว่าถ้าข้าพเจ้า จะช่วยญี่ปุ่นแล้ว การไปตรวจภูมิประเทศเสียอีกลับช่วยอะไรไม่ได้เลย เพราะ

(ก) ไม่สามารถสั่งงานได้ทุกแห่ง

(ข) ทั้งการบริหารของคณะรัฐมนตรีไม่ในมือของนายกฯ ไม่ใช่ในมือข้าพเจ้า

(ค) ทั้งการสั่งการรับทางทหารไม่ในมือคนอื่น คือรอง ผบ.ส. และรอง มท.ทบ.

(ง) ยิ่งก่อนไปราชการยังได้สั่งฝ่ายงานไว้แก่รองนายกและรอง ผบ.ส. ด้วยแล้ว กลับมีหนังสือ ให้เห็นว่าการไปตรวจราชการของข้าพเจ้าจะเป็นการไปรับญี่ปุ่นไม่ได้เลย

(จ) เมื่อพับพล.ต. เวชยันต์ที่บริเวณสารบูรีในถนนประจีนแล้ว ยังแสดงหารือว่าข้าพเจ้าจะไป ลพบุรี ให้รัฐมนตรีไปพับที่ลพบุรี ซึ่งแสดงการตั้งใจต่อสู้ของข้าพเจ้าเด่นชัดขึ้น

ถ้ารองนายกได้ตกลงใจกับคณะรัฐมนตรีดำเนินการไปตามแผนการรักษาความเป็นกลาง และ รอง ผบ.ส. ได้สั่งการเตรียมพร้อมให้ทั่วถึงตามแผนที่มีไว้แล้ว นับแต่ตอนเย็นของ 7 ธันวาคมถึง 7 น. 8 ธันวาคม เป็นเวลา 10 ชั่วโมงเศษ การรับจะดำเนินตามแผนดีอย่างยิ่งและข้าพเจ้าจะกลับมาอำนวยการรบทาม แผนได้สะดวก หากคณะรัฐมนตรีได้ตกลงรับและไปบอกรข้าพเจ้าว่าได้สั่งรับไปแล้วตามแผน ทางรัฐบาล เองก็ได้ตั้งอยู่ในที่ควรจะเป็นยามศึกเช่นนี้แล้ว ข้าพเจ้าจะไม่มีอะไรรุจးใจให้กลับมากรุงเทพฯ ตกลงกับญี่ปุ่นอย่างที่เป็นมาแล้วได้เลยเป็นอันขาด การต่อสู้จะดำเนินไปตามแผนป้องกันประเทศไทยทุกประการ”

ผู้จังขอให้ท่านผู้อ่านโปรดสังเกตดังต่อไปนี้

(ก) ประการที่หนึ่ง

เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2484 ได้มีประกาศแต่งตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุดและรองผู้บัญชาการ ทหารสูงสุดไว้ดังต่อไปนี้

ประกาศ
แต่งตั้งผู้บัญชาการทหารสูงสุด
และ
รองผู้บัญชาการทหารสูงสุด

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันดามหิตต
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศปีราชานุสภูตแทนรายภูรลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480)
อาทิตย์พิพากษา

ผล.อ. พิชัยโยธิน

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้แต่งตั้ง จอมพล หลวงพิบูลสงคราม (แบลก ชิตตะสังคะ) เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดและนายพลโท หลวงพระมหาโยธิน (มังกร ผลโยธิน) เป็นรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ 12 พฤษภาคม พุทธศักราช 2484 เป็นปีที่ 8 ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อดุลเดชวงศ์

รัฐมนตรี

ถ้ามีเพียงประกาศแต่งตั้ง ฯ ดังกล่าวแล้วเท่านั้น และถ้ามีเหตุจำเป็นผู้ที่บัญชาการทหารสูงสุดไม่สามารถสั่งการได้ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็มีอำนาจสั่งการแทนได้

แต่ต่อมาอีก 6 วันเท่านั้นคือ ในวันที่ 18 พ.ย. 2484 (ก่อนขึ้นบูรพา 20 วัน) ได้มีประกาศกำหนด
อำนาจผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็นพิเศษยิ่งกว่าผู้บัญชาการทหารสูงสุดทั่วไป ดังที่ผู้ทรงให้ท่านผู้อ่าน
สั่งเกตเคน (ข) ประกาศที่ 2

(ข) ประกาศที่สอง

ต่อมาในวันที่ 18 พ.ย. 2484 ได้มีประกาศกำหนดอำนาจผู้บัญชาการทหารสูงสุดไว้ดังต่อไปนี้

ประกาศ
กำหนดอوانาจผู้บัญชาการทหารสูงสุด
พุทธศักราช 2484

ในพระปรมາภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันทรงมีดีล
กฤษฎีส่าเริ่ราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประทานสภากู้แทนรายภู ลงวันที่ 4 สิงหาคม พุทธศักราช 2480)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล.อ. พิชเยนทร์โยธิน

ตามที่ได้มีประกาศแต่งตั้งให้จอมพล หลวงพิบูลสงคราม (แปลง ขิตตะสังคະ) นายกรัฐมนตรีเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดไว้แล้ว เห็นสมควรกำหนดอوانาจผู้บัญชาการทหารสูงสุดในการบังคับบัญชา แม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ และให้มีอوانาจแต่งตั้งข้าราชการเพื่อดำเนินการป้องกันดินแดน อันเป็นการอาณาจักรไทยไว้ด้วย

คณะผู้บัญชาการแทนพระองค์ในพระปรมາภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงให้ตราประกาศขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

ให้ จอมพล หลวงพิบูลสงคราม (แปลง ขิตตะสังคະ) นายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดตามประกาศ ลงวันที่ 12 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2484 มีอوانาจสิทธิขาดบังคับบัญชาแม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ และแต่งตั้งข้าราชการได้ตามที่เห็นสมควร

ทั้งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศมา ณ วันที่ 18 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2484 เป็นปีที่ 8 ในรัชกาลปัจจุบัน
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

อุดมเดชจารัส
รัฐมนตรี

ขอให้ท่านผู้อ่านสังเกตว่าเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2483 นายพลตรีหลวงพิบูลสงครามเคยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดมาก่อนแล้วครั้งหนึ่ง และในวันที่ 19 เดือนนัน พ.อ. หลวงพระมหาโยธิน ได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้บัญชาการทหารสูงสุด แม่ทีได้มีประกาศกำหนดอوانาจผู้บัญชาการทหารสูงสุด ไว้ให้มีอوانาจสิทธิขาดบังคับบัญชาแม่ทัพบก แม่ทัพเรือ แม่ทัพอากาศ แม่กระนั้นนายพลตรี หลวงพิบูลสงคราม (ยกและบรรดาศักดิ์ขณะนั้น) ก็มีอوانาจบังคับบัญชาทหาร 3 เหล่าทัพทำการรบกองทหาร ฝรั่งเศส ได้รับยกยศ เมื่อเหตุการณ์กลับคืนสู่สภาพปกติจึงได้ยุบตัวแห่งผู้บัญชาการทหารและรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดนั้น

แต่ในกรณีที่จอมพลพิบูลฯ ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุด ครั้งต่อมาคือในวันที่ 12 พ.ย. 2484 นั้นแล้วต่อมาอีก 6 วันคือในวันที่ 18 เดือนนันได้มีประกาศกำหนดอوانาจผู้บัญชาการทหารสูงสุดโดยเฉพะ ต่างกับที่เคยปฏิบูติตาม ฉะนั้นพล.อ. อุดมเดช รัฐมนตรี ได้รับแต่งตั้งเป็นรองผู้บัญชาการทหารสูงสุดก็ได้และรัฐมนตรีอื่น ๆ ที่เข้าร่วมประชุมในคืนวันที่ 7 ถึงเวลาเช้าวันที่ 8 ธันวาคม 2484 จึงเข้าใจได้ว่าจอมพลพิบูลฯ คนเดียว “มีอوانาจสิทธิขาด” ในสิ่งของทัพไทย

ห้ายกเนื้อรั้งลึกได้ว่า เมื่อจอมพลพิบูลฯ สั่งให้ทหารไทยหยุดยิงเมื่อเวลา 7.30 น. ของวันที่ 8 ธ.ค. 2484 แล้วนั้น ผู้บังคับการกรมทหารที่ครึ่งกองทหารญี่ปุ่นซึ่งยกพลขึ้นบกที่ชายฝั่งสงขลาณั้น เมื่อได้รับโทรศัพท์จากจอมพลพิบูลฯ ให้หยุดยิงแล้ว ผู้บังคับการฯ นั้นก็ได้โทรศัพท์กลับมาขอให้ยืนยันว่าครั้งหนึ่งร้าวเป็นคำสั่งแท้จริงของท่านจอมพลพิบูลฯ ซึ่งต้องยืนยันซ้ำไปอีก ฉะนั้นถ้าเป็นคำสั่งของพล.ต.อ. อุดลฯ หรือของพล.ก. มังกรฯ (หรือของร.ม.ต. คลังหรือร.ม.ต. คนอื่นฯ) กองทหารไทยก็จะไม่หยุดยิง

(ก) ประการที่สาม

แม้ว่าจอมพลพิบูลฯ ได้กำล่าวถึงเหตุการณ์ที่ท่านต้องการสู้ญี่ปุ่นไว้ใน (ก), (ข), (ค), (ง) บันทึกของท่าน แต่ใน (จ) ท่านบันทึกว่า

“(จ) เมื่อพบพล.ต. เวชยันต์ที่บริเวณสะบูรีในถนนปราจีนแล้ว ยังแสดงหารือว่าข้าพเจ้าจะไปสะบูรี ให้รัฐมนตรีไปพบที่ลพบุรี ซึ่งแสดงการตั้งใจต่อสู้ของข้าพเจ้าเด่นชัดขึ้น”

ผมขอให้ท่านที่มีความรู้ทางยุทธศาสตร์โปรดพิจารณาว่า ถ้าจอมพลพิบูลฯ ได้นั่งรถเลี้ยวเข้าถนนที่จะไปยังลพบุรีก่อนที่จะพบพระเวชยันต์แล้ว ท่านก็จะไปอยู่ที่ลพบุรีตามแผนการของท่าน แม่ท่านจะสั่งให้คณาร.ม.ต. อพยพไปลพบุรีซึ่งท่านก็ให้คณาร.ม.ต. ทิ้งกรุงเทพฯ นั้น ญี่ปุ่นซึ่งได้ขึ้นที่บางปูแล้ว ก็จะเคลื่อนเข้ามากรุงเทพฯ ทหารไทยและตำรวจไทยซึ่งรักษาพื้นที่มีหนาครกรุงเทพฯ ก็จะต้องปะทะทหารญี่ปุ่น โดยมีเยาวชนไทยและพลเมืองไทยที่ได้รับการโน้มนาจาจากโฆษณาของฝ่ายรัฐบาลไทยให้ทำการต่อสู้ศัตรูตลอดมา - แม้ในปัจจุบันที่ 8 ธันวาคมนี้ ญี่ปุ่นก็จะมาบомบกรุงเทพฯ ได้หรือไม่ตามที่ท่านกล่าวไว้ในที่ประชุม ค.ร.ม.

อ้าง กองทหารญี่ปุ่นที่เคลื่อนจากชายแดนตอนแก้วเข้าสู่พระตะบองแล้วมาตามถนนสายอรัญญประเทศนั้นก็จะต้องถูกด้านท่านจากทหาร , ตำรวจ , เยาวชน , พลเมืองไทย ในพื้นที่ซึ่งทางญี่ปุ่นจะรุกเข้ามา และเมื่อกองทหารญี่ปุ่นเคลื่อนตามเส้นทางนั้นเข้ามาแล้ว ในทางยุทธศาสตร์นั้นฝ่ายญี่ปุ่นก็คงไม่เคลื่อนพลทั้งหมดมายังกรุงเทพฯ หากเมื่อกองทหารญี่ปุ่นถึงทางแยกจากสะบูรีไปลพบุรีแล้ว ฝ่ายญี่ปุ่นก็จะต้องส่งกำลังส่วนหนึ่งไปโจมตีฐานทัพลพบุรี จะเห็นได้จากรายงานการประชุมค.ร.ม. วันที่ 10 ธันวาคม 2484 (ซึ่งผู้จะนำกล่าวในภาค 2) นั้นก็ปรากฏว่าเมื่อกองทหารญี่ปุ่นเข้ามายังกรุงเทพฯ และก็จะส่งกำลังส่วนหนึ่งไปลพบุรี แต่ฝ่ายไทยได้มีการเจรจาับญี่ปุ่นระรับการส่งกองทหารไปลพบุรี

(ง) ประการที่สี่

ข้อความต่อจากบันทึกของจอมพลพิบูลฯ ที่ว่า “ถ้ารองนายก (อุดล) ได้ตกลงใจกับคณารัฐมนตรีไปตามแผนการความเป็นกลางของพ.บ.ส. ได้สั่งการเตรียมรบให้ทั่วถึงตามแผนที่มีไว้แล้ว ข้าพเจ้าจะไม่มีอะไรรบุรุษให้กลับกรุงเทพฯ ตกลงกับญี่ปุ่นอย่างที่เป็นมาแล้วได้เลยเป็นอันขาด การต่อสู้จะดำเนินไปตามแผนป้องกันประเทศไทยทุกประการ” นั้น ผมขอให้ท่านผู้อ่านและโดยเฉพาะท่านที่เป็นนายทหารไทยซึ่งมีเกียรติโปรดพิจารณาว่ารองนายก (อุดล) กับคณารัฐมนตรีได้ปฏิบัติไปนั้นถูกต้องเหมาะสมสมแก่เหตุการณ์หรือไม่ และผู้ใดต้องรับผิดชอบในเหตุการณ์ครั้งกระนั้นบ้าง ? และถ้าการเป็นไปตามที่จอมพลพิบูลฯ กล่าวไว้กรุงเทพฯ จะเป็นอย่างไร ?

หมวดที่ 3

สถานะสังคրามของประเทศไทยในระหว่างสังคրามโลกครั้งที่ 2 นั้นเกิดขึ้น 3 ระยะ ซึ่งมีลักษณะดังกันคือ

- (1) ระยะแรกระหว่างวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ. 2484
- (2) ระยะที่สองระหว่างวันที่ 21 ธันวาคม 2484 ถึง 25 มกราคม 2485
- (3) ระยะที่สามภายหลัง 25 มกราคม 2485

(1) ระยะแรกตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม ถึง 21 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ซึ่งทหาร, ตำรวจ, เยาวชน, ราชภูมิได้อุทิศเสียชีวิตและร่างกายต่อสัญญานับผู้รกรานแล้ว แม้มีกำลังไม่พอที่จะดำเนินการกำลังมหาศาลของญี่ปุ่นได้รับบาปไทยสมัยนั้นจึงจำต้องยอมตกลงให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านประเทศไทย ทำนองเดียวกับสวีเดนและเดนมาร์กซึ่งเป็นประเทศเล็กที่จำต้องยอมตามคำเรียกวังของเยอรมัน

ในระยะแรกนี้รัฐบาลไทยมิได้ประกาศสังคրามหรือก่อสถานะสังคրามต่อสัมพันธมิตร ดังนั้นฝ่ายสัมพันธมิตรก็มีความเห็นใจประเทศไทย ทำนองที่เข้าหันใจสวีเดนและเดนมาร์ก ภาระที่ขบวนต่อต้าน (RESISTANCE MOVEMENT) ภายในประเทศไทยในสหรัฐอเมริกาและในอังกฤษต้องปฏิบัติคือ ต่อสัญญานับผู้รกรานประเทศไทย ปัญหาที่จะปฏิบัติเพื่อเลิกสถานะสังคրามกับสัมพันธมิตร จึงยังไม่เกิดขึ้น

- (2) ระยะที่สองตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2484 ถึงวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485

สถานะสังครามของประเทศไทยได้เปลี่ยนไปจากระยะแรกคือ

เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม รัฐบาลไทยได้ตกลงกับญี่ปุ่นยกเลิกข้อตกลงฉบับ 8 ธันวาคม 2484 แล้วโดยมีกติกาสัญญาพันธ์ไมตรีกับญี่ปุ่นฉบับใหม่ ซึ่งมีใจความว่าภาคีของสัญญาแต่ละฝ่ายจะช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเมือง ทางเศรษฐกิจ และการทหาร เมื่อภาคีอึกฝ่ายหนึ่งมีกรณีขัดกันทางอาวุธ กับประเทศไทยนอกซึ่งมีหนังสือแลกเปลี่ยนกับข้อกำหนดความเข้าใจกัน คือ มีพิธีสาร (PROTOCOL) ลับซึ่งไม่เปิดเผย แต่ปรากฏความค่าให้การของนาย “ทสโนบากิ” เอกอัครราชทูตญี่ปุ่นผู้ลงนามในกติกาสัญญาพันธ์ไมตรีนั้น ซึ่งได้ให้การต่อศาลทหารระหว่างประเทศไทย (INTERNATIONAL MILITARY TRIBUNAL) ซึ่งเป็นศาลอุच্চยุทธศาสตร์สัมพันธมิตรตั้งอยู่ที่กรุงโตเกียววันนั้นเมื่อวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 1946 (พ.ศ. 2489) ดังที่ผูกล่าวไว้ในหมวดที่ 1 (3) (ก) แล้ว

ขอให้สังเกตว่า รัฐบาลอังกฤษและรัฐบาลสัมพันธมิตรนั้นรู้แต่เพียงกติกาสัญญานฉบับใหม่ระหว่างไทยกับญี่ปุ่นเท่านั้น โดยไม่รู้พิธีสาร (PROTOCOL) ลับที่รัฐบาลไทยและญี่ปุ่นได้บดบังความลับสุดยอด (TOP SECRET) แม้กระนั้นรัฐบาลอังกฤษก็เสนอต่อรัฐบาลอเมริกันว่าตามปกติแล้วก็เป็นเหตุเพียงพอที่อังกฤษจะประกาศสังครามต่อประเทศไทย แต่รัฐบาลอังกฤษยังคงประกาศสังครามไว้ ถ้าอังกฤษถูกทหารไทยคุกคามก็จะถือว่าทหารไทยเท่านั้นเป็นศัตรู รายละเอียดของเรื่องนี้ คงจะได้กล่าวไว้ในภาคที่ 2

ในระยะที่ 2 นี้ ขบวนต่อต้านภายในประเทศไทยและประเทศไทยในสหรัฐอเมริกาและในอังกฤษ ซึ่งมีภาระที่จะต้องปฏิบัติในการต่อสัญญานับผู้รกราน โดยปัญหาที่จะปฏิบัติเพื่อให้เลิกสถานะสังครามกับสัมพันธมิตร ก็ไม่เกิดขึ้นก็ต แต่ก็ต้องระมัดระวังเพื่อมิให้สถานะสังครามระหว่างประเทศไทยกับสัมพันธ์เกิดขึ้น

- (3) ระยะที่สามตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485

สถานะสังครามของประเทศไทยได้เปลี่ยนไปเป็นชีดสูงสุดคือ

(ก) เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2485 รัฐบาลไทยได้ประกาศสังคมรัฐต่อเบรตต์เคนให้ญี่ปุ่นและส.ร.อ. (โดยผู้ซึ่งเป็นผู้สำเร็จราชการฯ คนหนึ่งในคณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์มิได้ลงนามในประกาศสังคมนั้น) สถานะสังคมทางนิตินัยระหว่างประเทศกับสองประเทศนั้นจึงเกิดขึ้น

(ข) รัฐบาลอังกฤษได้ประกาศสถานะสังคมรัฐต่อประเทศไทยเป็นการได้ตอบเพื่อผู้มัดประเทศไทยเป็นศัตรูโดยตรง

(ก) รัฐบาลออสเตรเลียและรัฐบาลอัฟริกาใต้ขณะนั้นอยู่ในเครือจักรภพอังกฤษ จึงได้ประกาศสังคมรัฐต่อประเทศไทย อันเป็นการผูกมัดประเทศไทยให้แน่นเข้าอีกประหนึ่ง

(ก) รัฐบาลส.ร.อ. แจ้งรัฐบาลอังกฤษว่าจะยังไม่ประกาศสังคมรัฐต่อประเทศไทย โดยในชั้นแรกจะถือว่าทหารไทยที่คุกคามกองทัพรส.ร.อ. และสัมพันธมิตรเป็นศัตรู

(ก) รัฐบาลจีนและแรกยังไม่ถือว่ามีสถานะสังคมรัฐต่อประเทศไทย แต่จะยกกองทัพมาโจมตีกองทัพรัฐบาลไทยในประเทศไทย

ต่อมาในเดือนพฤษภาคม - มิถุนายน พ.ศ. 2485 รัฐบาลไทยส่งกองทัพไทยไปปราบกองทัพรัฐบาลในพันธรัฐจีน (SHAN STATES) ซึ่งคนไทยส่วนมากรู้จักในนามว่า “เชียงตุ่ง” (บัดนี้ทั่วโลกรู้จักว่า “บริเวณสามเหลี่ยมทองคำ”) รัฐบาลจีนถือว่าสถานะสังคมรัฐต่อประเทศไทยกับประเทศไทยจีน ต่อมารัฐบาลไทยได้ดำเนินการเป็นปฏิบัติที่ต่อประเทศจีนในทางการเมืองเพิ่มขึ้นอีก 2 ขั้นคือ

(จ 1.) รัฐบาลไทยรับรอง “รัฐมนูญกัวะ” ซึ่งญี่ปุ่นได้อาดินแคนภาคอีสาน (แม่น้ำเจริญ) ของจีนตั้งขึ้นเป็น “รัฐหุน” (PUPPET STATE) ของญี่ปุ่น และได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตรระหว่างประเทศไทยกับรัฐมนูญกัวะ

(จ 2.) รัฐบาลไทยรับรองรัฐบาลที่นาย “วังจิงไว” เป็นประมุข ซึ่งญี่ปุ่นได้จัดตั้งขึ้นที่คร่านานกิ่งเพื่อเป็น “รัฐบาลหุน” (PUPPET GOVERNMENT) ของญี่ปุ่นนั้น รัฐบาลไทยรับรองว่ารัฐบาลวังจิงไวนี้เป็นรัฐบาลจีนที่ถูกต้องเพียงรัฐบาลเดียว (นอกจากรัฐมนูญกัวะที่ญี่ปุ่นแยกออกจากประเทศไทยจีนแล้ว)

ดังนั้นรัฐบาลแห่งชาติจีนซึ่งเรียกว่าเช็กเป็นประมุขจึงถือว่ารัฐบาลไทยได้มีการปฏิบัติทั้งทางการทหารและทางการเมืองเป็นปฏิบัติที่ต่อประเทศจีน

หมายเหตุ

นอกจากสถานะสังคมซึ่งรัฐบาลไทยสมัยนั้นได้ก่อขึ้นต่อเบรตต์เคนให้ญี่ปุ่น, ส.ร.อ., และจีน, ดังกล่าวข้างบนแล้วนั้น ก็ยังมีสถานะสังคมที่ตกลงมาจากการณีพิพาระหว่างไทยกับฝรั่งเศส ซึ่งรัฐบาลฝรั่งเศสของจอมพลเบ特朗 (ลาย “รัฐบาลลิวี”) ได้ตกลงทำ “อนุสัญญาสันติภาพ” ระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส” ฉบับที่ ๙ พฤษภาคม 2484 โอนดินแดนส่วนหนึ่งในอินโดจีนซึ่งเป็นของไทยมา ก่อนหน้านั้นกับฝรั่งเศสให้ประเทศไทย

ขณะนั้นจอมพลพินูล ฯ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและผู้บัญชาการทหารสูงสุด อีกทั้งดำรงตำแหน่งร.ม.ต. กลางโน้มแฉร.ม.ต. ต่างประเทศด้วย

ผู้ได้รับพังง่าวิทยาสถานของฝรั่งเศสเสรี (ต่อมาเปลี่ยนชื่อว่า “ฝรั่งเศสนักต่อต้าน”) ว่า คณะกรรมการแห่งชาติฝรั่งเศสภายใต้นายพลเดอโนโกลล์แกลงไม่รับรองอนุสัญญาสันติภาพนั้น โดยอ้างเหตุ 3 ประการคือ

ประการที่ ๑ รัฐบาลของจอมพลเบ特朗มิใช้ตัวแทนแห่งรัฐของประชาชนฝรั่งเศส ตัวแทนแห่งรัฐ

ของชาวฝรั่งเศสคือ คณะกรรมการแห่งชาติฝรั่งเศสซึ่งนายพลเดอ廓ลล์เป็นประธาน

ประกาศที่ 2 เอกอัครราชทูตของจอมพลเบ特朗์ได้ทำหนังสือแลกเปลี่ยนกับรัฐบาลญี่ปุ่นไว้ว่า ฝรั่งเศส จำต้องตกลงทำอนุสัญญา กับรัฐบาลไทยโดยการแนะนำของรัฐบาลญี่ปุ่นซึ่งฝรั่งเศสไม่มีทางหลีกเลี่ยงได้

ประกาศที่ 3 คณะกรรมการแห่งชาติฝรั่งเศสที่อ่านว่าสถานะทางการระหว่างฝรั่งเศสกับไทยยังคงมีอยู่ต่อไป นับตั้งแต่วันที่ 28 พฤษภาคม พ.ศ. 1940 (พ.ศ. 2483) อันเป็นวันที่คณะกรรมการฯ นั้นอ้างว่าเครื่องบินไทยได้ทิ้งระเบิดในอินโดจีนฝรั่งเศสและสถานะทางการระหว่างฝรั่งเศสกับไทยจึงเกิดขึ้นตั้งแต่วันนั้น

ผนจังได้แจ้งข่าวที่วิทยุฝรั่งเศสเสรีดังกล่าวนั้นให้จอมพลพิบูลฯ ทราบ แต่จอมพลพิบูลฯ ว่า ไม่ต้องสนใจกับฝรั่งเศสเสรีซึ่งไม่มีทางที่จะกลับมาเป็นรัฐบาลในประเทศไทยฝรั่งเศสได้

แต่ตามความจริงคณะกรรมการแห่งชาติฝรั่งเศสซึ่งได้ต่อสัญญามีอันสัมพันธมิตร ต่อมาได้เปลี่ยนสภาพเป็นคณะกรรมการการกู้อิสรภาพแห่งชาติฝรั่งเศสแล้วเปลี่ยนสภาพเป็นรัฐบาลชั่วคราวของฝรั่งเศส สหประชาชาติรับชาติฝรั่งเศสเป็นสมาชิกแห่งสหภาพความมั่นคงขององค์การนั้น เมื่อสหภาพโลกริสต์นัดลงรัฐบาลฝรั่งเศสได้อีกตามที่คณะกรรมการแห่งชาติฝรั่งเศสได้แจ้งไว้ 3 ประการดังกล่าวข้างบนนั้น เรียกร้องให้ประเทศไทยคืนดินแดนที่ได้ไปตามอนุสัญญาสันติภาพฉบับ 9 พฤษภาคม พ.ศ. 2484

ในการนั้นรัฐบาลฝรั่งเศสภายหลังสงครามได้แจ้งต่อสหราชอาณาจักรซึ่งเป็นสัมพันธมิตร ตามที่ปรากฏในหนังสือของรัฐบาลอเมริกันชื่อ “ FOREIGN RELATIONS U. S. ” พ.ศ. 1945 เล่ม 6 หน้า 1202 - 1203 บันทึกเลขที่ 621 ลงวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 1945 (พ.ศ. 2488) ของสถานเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสประจำกรุงอังกฤษถึงกระทรวงการต่างประเทศอเมริกัน ซึ่งได้อ้างถึงจดหมายแลกเปลี่ยนระหว่างเอกอัครราชทูตฝรั่งเศสของรัฐบาลเบ特朗์กับรัฐบาลญี่ปุ่นฉบับ 11 มกราคม พ.ศ. 1983 (พ.ศ. 2484) มีความตอนหนึ่งว่า

“The Japanese Foreign Minister stipulates that the Imperial Government recommends the unconditionnal acceptance by the French Government of its plan for settling the Franco — Thai dispute . It specifies that the French GOVERNMENT , in spite of the fact that neither the local situation nor the fortune of arms oblige it to renounce the benefit of the treaty which was freely negotiated and concluded between it and the Bangkok Governmet , is disposed under present circumstance to accede to the requests of the Japanese Government”

แปลเป็นภาษาไทยว่า

“ร.ม.ต. ว่าการต่างประเทศญี่ปุ่นได้กล่าวข้อความไว้โดยเฉพาะว่า รัฐบาลของพระมหาจักรพรรดิ (ญี่ปุ่น) แนะนำให้รัฐบาลฝรั่งเศสยอมรับโดยไม่มีเงื่อนไขต่อแผนการรัฐบาลญี่ปุ่นพิพากษาระหว่างฝรั่งเศสกับไทย . ได้กล่าวโดยเฉพาะว่าแม้กางพูดดิบแห่งสถานการณ์ในท้องที่หรือจะต่อรอง แห่งการต่อสู้ทางอาวุธบังคับให้ (ฝรั่งเศส) ต้องบอกเลิกประโยชน์ที่ได้จากสนธิสัญญาซึ่งเจรจาอย่างเต็มที่ระหว่างฝรั่งเศสกับรัฐบาลกรุงเทพฯ (สัญญาเก่าที่ฝรั่งเศสได้ดินแดนไปจากไทย) รัฐบาลฝรั่งเศสก็พร้อมภายใต้เหตุการณ์ปัจจุบันนั้นถอนตัวเรียกร้องของรัฐบาลญี่ปุ่น”

ผนจังให้ท่านผู้สัมภาษณ์ได้สังเกตว่า เอกอัครราชทูตของรัฐบาลของจอมพลเบ特朗์ได้ใช้เหลียงทางการทูต ทำหนังสือแลกเปลี่ยนดังกล่าวไว้กับรัฐบาลญี่ปุ่น เพื่อฝรั่งเศสจะได้ใช้เป็นข้ออ้างว่าอนุสัญญา กับรัฐบาลไทยฉบับนั้นเป็นโมฆะไว้ เพื่อที่จะใช้เป็นข้ออ้างเมื่อสัมพันธมิตรจะเป็นฝ่ายชนะสหภาพขั้นสุดท้าย

